Memòria MACBA 2022

Avançant cap a un museu sostenible

P. Presentació 5

1. Òrgans de govern 8

1.1. Consell General 9
1.2. Comissió Delegada 10

2. Estratègia 2018-2022: Darrera fase i tancament 11

3. Col·lecció 17

3.1. Incorporacions 19
3.2. Catalogació i manteniment del fons 21
3.3. Difusió de la col·lecció 23
3.4. Relacions amb altres centres i institucions 25
3.5. Conservació i restauració 26
3.6. Projectes de recerca 29

4. Exposicions 30

4.1. Exposicions temporals 31
4.2. Exposicions de la Col·lecció MACBA 35
4.3. El MACBA al món: itineràncies i coproduccions 37

5. Publicacions 38

6. Programes 44

6.1. Col·lecció, exposicions i visites 45
6.2. Pensament i debat 47
6.3. Arts en viu 48
6.4. Dissabtes MACBA 49
6.5. Grups d'estudi 49
6.6. Col·laboracions 50
6.7. Ràdio web MACBA 51
6.8. Programes d'Estudis Independents (PEI) 52

7. Educació 53

7.1. Programes educatius 54
7.2. Programes familiars 59
7.3. Accessibilitat 59

8. Centre d'Estudis i Documentació 60

8.1. Incorporacions 61
8.2. Catalogació i digitalització 61
8.3. Consultes 62
8.4. Difusió 62
8.5. Programa de suport a la investigació 63
8.6. Repositori digital 64
8.7. Relacions amb altres centres i institucions 64
8.8. Primera edició del programa *Arxius possibles* 65

9. Comunicació, màrqueting i projectes digitals 66

9.1. Mitjans de comunicació 67
9.2. Campanyes de comunicació 69
9.3. Canals 70
9.4. Projectes digitals 72

10. Públics 75

10.1. Públic presencial 76
10.2. Públic web 80
10.3. Xarxes socials 84
10.4. Amics del MACBA 85

11. Desenvolupament 86

11.1. Patrocinis i col·laboracions 87
11.2. Gestió d'espais i concessions 89

12. Espais i projecte arquitectònic: Pla d'usos 92

12.1. Projecte d'amplicació i reforma del Museu d'Art Contemporani de Barcelona 93
12.2. Actuacions als edificis 93
12.3. Gestió energètica 94

13. Informació financera i de gestió 95

13.1. Pressupost 2022 96
13.2. Persones i organització 99
13.3. Tecnologia 104
13.4. Compra pública responsable 106
13.5. Transperència 113

14. Sostenibilitat 114

14.1. Compromisos 115
14.2. Projectes comunitaris i cívics 116
14.3. Gestió ambiental 116

Fes clic a Sumari en qualsevol pàgina per accedir-hi i poder navegar àgilment al llarg de la Memòria.

Un cop al Sumari, accedeix a qualsevol secció o subsecció fent clic.

Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

L'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible planteja 17 objectius de desenvolupament sostenible amb 169 metes de caràcter integrat i indivisible que abracen les esferes econòmica, social i ambiental.

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) són:

Erradicar la pobresa en totes les seves formes en tot el món.

Posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària i una nutrició millor, i promoure l'agricultura sostenible.

Garantir una vida saludable i promoure el benestar per a tothom en totes les edats.

Garantir una educació de qualitat inclusiva i equitativa, i promoure les oportunitats d'aprenentatge permanent per a tothom.

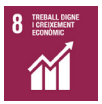
Aconseguir la igualtat entre els gèneres i empoderar totes les dones i nenes.

Garantir la disponibilitat i la gestió sostenible de l'aigua i el sanejament per a tothom.

Assegurar l'accés a energies assequibles, fiables, sostenibles i modernes per a tothom.

Fomentar el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva, i la feina digna per a tothom.

Desenvolupar infraestructures resilients, promoure la industrialització inclusiva i sostenible, i fomentar la innovació.

Reduir les desigualtats dins i entre els països.

Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilients i sostenibles.

Garantir pautes de consum i de producció sostenibles.

Prendre mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes.

Conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, els mars i els recursos marins per aconseguir el desenvolupament sostenible.

Protegir, restaurar i promoure la utilització sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de manera sostenible, combatre la desertificació i la degradació de la terra, i frenar la pèrdua de diversitat biològica.

Promoure societats pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible, facilitar l'accés a la justícia per a tothom i crear institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.

Enfortir els mitjans d'execució i revifar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible.

Presentació

Vista de l'exposició *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*, 2022.
Foto: Miquel Coll.

Què ha suposat l'any 2022 per al museu? L'inici d'un MACBA possible. A l'entrada de l'any es van començar a escriure les primeres línies d'un relat –un de possible– que hem volgut iniciar amb el nombre més gran de complicitats. Gràcies a aquests processos de treball compartits, només sis mesos després de la renovació de la direcció hem pogut anunciar una ambiciosa programació expositiva. Ha esta un any de treball intens, de presa de contacte amb la ciutat i les comunitats que envolten la vida museística, però, sobretot, un temps d'escolta activa i d'il·lusions renovades el resultat de les quals ha suposat la inclusió de propostes de nova creació, com l'exposició *Carrie Mae Weems. Un gran gir del possible* de la mà de Kbr Fundació Mapfre i Foto Colectania, i una primera reordenació dels fons propis amb *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*.

Hem pogut gaudir de les mostres monogràfiques dedicades a Teresa Lanceta (Barcelona, 1951), la més àmplia selecció d'obres de l'artista presentada fins avui, en coproducció amb l'IVAM; la primera exposició dedicada a Cinthia Marcelle (Belo Horizonte, 1974), artista reconeguda internacionalment per la seva obra fílmica; i també la primera dedicada a María Teresa Hincapié (1954-2008), artista colombiana clau en l'escena artística dels anys vuitanta i noranta a Colòmbia, coproduïda amb el MAMM Museo de Arte Moderno de Medellín. Totes elles han comptat amb publicacions pròpies que, amb les seves aportacions teòriques, aprofundeixen en la contribució d'aquestes artistes en la història de l'art contemporani.

Durant la tardor hem presentant el projecte de Mariana Botey *Ayuujkjä'äy Ëy Konk. Una fabulació basada en un mite mixe*, una reformulació teòrica dels transindigenismes com a catalitzadors de l'art modern i contemporani del continent americà. La Capella MACBA, la sala del Convent dels Àngels i el Centre d'Estudis i Documentació del MACBA s'han transformat en un laboratori d'arxius en el marc de la 27a edició del Simposi Internacional d'Art Electrònic ISEA2022. Per la seva banda, *Sismografia de les lluites*, un projecte de Zahia Rahmani, ha aplegat prop de 800 publicacions periòdiques crítiques i culturals no europees –entre d'altres, de la diàspora africana, índia, caribenya, asiàtica i sud-americana– que es van produir seguint l'estela dels moviments revolucionaris des de la darreria del segle XVII fins a l'any 1989, un punt d'inflexió marcat per la caiguda del mur de Berlín. Coincidint amb el 27è aniversari del MACBA, hem inaugurat l'exposició *Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum*. Artista clau del treball del tèxtil en l'àmbit internacional des de la segona meitat del segle XX, Josep Grau-Garriga (Sant Cugat del Vallès, 1929 – Angers, 2011) va ser un exponent fonamental de l'Escola Catalana del Tapís i va treballar per a la regeneració de les possibilitats expressives d'aquest mitjà en l'art i en la pedagogia.

Volem agrair especialment les 251.757 persones (el 60,36 % públics de procedència local) que enguany ens han acompanyat visitant les exposicions i participant en les nombroses activitats que el museu ha programat, un seguit de propostes per a públics diversos en què hem treballat per enderrocar les barreres d'entrada al museu. En aquest sentit, destaca la proposta educativa «Els oficis del Raval» en què ha participat l'Institut Miquel Taradell i que ha estat vinculada a la mostra que ha rebut més visitants *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*. La mirada i les aportacions de l'alumnat d'aquest centre educatiu del barri del Raval ens han enriquit profundament i ha estat un luxe recórrer camí plegats. Es mereix un esment a part la comunitat creada al voltant de La Cuina del MACBA, que ha aplegat 2.156 participants i que ha superat amb escreix les expectatives que teníem quan vam iniciar aquest singular projecte. En el marc del programa «Parlem de...», hem tingut el plaer de comptar també amb l'escriptor Aleix Plademunt; el poeta Gabriel Ventura; el cantant Pere Martínez; l'artista Joël Andrianomearisoa en conversa amb Esther Grau, filla de Josep Grau-Garriga; Juan Alberto Pérez Díez, director del Secretariat de Pastoral Gitana de l'Arxidiòcesi de Barcelona; Mercè Amor i Fàtima Ahmed, fundadores de l'Associació Intercultural Diàlegs de Dona, i molts d'altres. Volem agrair també la participació, entre d'altres, dels artistes convidats al taller «Els nens i les nenes del barri» i al programa «MACBA en família»; dels artistes i investigadors a càrrec de les visites del programa educatiu per a escoles, com el col·lectiu d'investigació artística i educativa Avalancha (actualment format per Blanca Arias, Elena Blesa Cábez, María Bendito, Loli Acebal, Víctor Ramírez Tur, Pol Terrés i Edu Rubio), i el grup d'investigació i curadoria pli-é collective (format per Eva Paià, Marina Ribot Pallicer i Angelica Tognetti); i de Pedro G. Romero, Teresa Lanceta, i les *bailaoras* Javiera de la Fuente, Fuensanta «La Moneta» i Ana Morales per la màgica vetllada que van oferir amb motiu de la Nit dels Museus. No és possible citar aquí tots els col·laboradors que han fet possible el desenvolupament de les activitats i les exposicions del MACBA, però podreu consultar-ne el detall en aquesta Memòria 2022.

Hem fet cloenda i valoració de l'estratègia 2018-2022 i hem assolit les actuacions en set plans del Programa de sostenibilitat: accessibilitat, ambient de treball, compra responsable, comunitats, experiència de l'usuari, sostenibilitat ambiental i responsabilitat social. El desplegament d'aquestes actuacions en tota la seva extensió formarà part i impregnarà de manera transversal totes les àrees del museu. Des del punt de vista financer, el 2022 s'ha fet un tancament equilibrat del pressupost, i, gràcies a la recuperació del turisme a la ciutat, hem obtingut un 10 % més d'ingressos propis al que estava previst i un 67 % més respecte a l'any anterior.

Volem expressar el nostre profund agraïment a tots aquells que ens ha donat suport per dur a terme

la nostra tasca en format de concessions (MACBA Store Laie, Macba Bar) o patrocinis (Educaixa, Estrella Damm, Fundació Banco Santander, Fundació Jesús Serra, Fundació Repsol, Illy Café, Uniqlo, Fujifilm, Tram, Can Sumoi i Enciclopèdia Catalana), així com a aquells que ens han escollit com a emplaçament per dur a terme els seus esdeveniments: des de la celebració del 080 Barcelona Fashion en format virtual, fins a totes les activitats acollides (Tot Raval, Casal dels Infants del Raval, Fundació Xafir, Associació Institut de Promoció de la Cultura Catalana, Fundació Espai Solidari, entre molts d'altres).

I en aquesta nova aventura ens hem aliat amb Kadder Attia i Max Jorge Hinderer Cruz per cercar «On són els oasis?», en una direcció col·legiada per al Programa d'Estudis Independents que explorarà els límits del museu. Una mostra més d'aquestes noves maneres de fer, de construir el MACBA, ha estat el nomenament dels nous membres de la Comissió Assessora: Jessica Morgan, directora «Nathalie de Gunzburg» de la Dia Art Foundation; Naomi Beckwith, subdirectora i conservadora en cap «Jennifer and David Stockman» del Guggenheim Museum, Nova York; Pablo Lafuente, codirector artístic del Museu da Arte Moderna de Rio de Janeiro; Shumon Basar, arquitecte i escriptor i membre del Thought Council, Fondazione Prada, Londres; i Martí Manen, director de la Index – The Swedish Contemporary Art Foundation, Estocolm; a més de Chris Dercon, president de la Réunion des musées nationaux – Grand Palais a París, que continua sent membre de la comissió. També hem reforçat l'equip del MACBA amb les incorporacions del nou gerent, Eduard Vicente, i de la directora de conservació i recerca, María Berríos.

Hem tancat l'any celebrant cinc dies de portes obertes perquè el públic pugui gaudir de l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, que aplega 88 llibres d'artista i 127 obres de gairebé un centenar de creadors. Es tracta d'una exposició en què les obres adquirides aquests últims anys s'han posat en relació amb obres existents del fons del museu per configurar un nou relat d'històries que inclou absències i afavoreix altres discursos i maneres de visitar el museu. La Col·lecció MACBA, doncs, continua creixent i tenint cura del patrimoni públic fruit d'un treball de fons que no s'atura, amb moltes tasques sovint no visibles, i de les quals volem destacar d'aquest 2022: les 150 noves incorporacions, la finalització de la documentació de la històrica donació d'art conceptual de Rafael Tous i el tancament del projecte de digitalització, iniciat el 2008, de les 31.124 diapositives de l'obra *Reykjavik Slides* (1973-1975/1990-1993) de l'artista Dieter Roth.

El MACBA 2022 ha treballat amb l'objectiu d'esdevenir, doncs, un museu de tothom.

Els oficis del Raval amb l'Institut Miquel Tarradell, 2022.
Foto: Dani Cantó.

1

Òrgans de govern

Vista de l'exposició *María Teresa Hincapié. Si aquest fos un principi d'infinit*, 2022.
Foto: Miquel Coll.

1.1. Consell General

PRESIDENTA
Excma. Sra. Ada Colau Ballano
Alcaldessa de l'Ajuntament de Barcelona

VICEPRESIDENTA 1a
Hble. Sra. Natàlia Garriga Ibáñez
Consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya

VICEPRESIDENT 2n
Sr. Víctor Francos Díaz
Secretari general de Cultura del Ministeri de Cultura i Esport

VICEPRESIDENTA 3a
Sra. Ainhoa Grandes Massa
Presidenta de la Fundació MACBA

AJUNTAMENT DE BARCELONA
Im. Sr. Jordi Martí Grau
Tinent d'Alcaldia de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat

Im. Sr. Jordi Rabassa Massons
Regidor de Ciutat Vella

Im. Sr. Francesc Xavier Marcé Carol
Regidor de Turisme i Indústries Creatives

Sra. Marta Clari Padrós
Gerent de l'Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat

Sra. Mònica Mateos Guerrero
Gerent de l´Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Carles Vicente Guitart
Director del Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona de l'Institut de Cultura de Barcelona

Sr. Daniel Granados Ginés
Delegat de Drets Culturals

Sra. Pilar Conesa Santamaría
CEO Anteverti

Sr. Francesc Torres Iturroiz
Artista

GENERALITAT DE CATALUNYA
Sr. Jordi Foz i Dalmau
Secretari General de Cultura

Sra. Sònia Hernández Almodóvar
Directora general de la Direcció General del Patrimoni Cultural

Sr. Josep Vives Gràcia
Director general de Promoció Cultural i Biblioteques

Sra. Sílvia Dauder Torruella
Directora ProjecteSD

Sra. Ana Vallés Blasco
Presidenta del grup Sorigué i la Fundació Sorigué

FUNDACIÓ MACBA
Sra. Cristina López Palacín
Directora

Sra. Elena Calderón de Oya

Sra. Marta Uriach Torelló

Sr. Alfonso Líbano Daurella

MINISTERI DE CULTURA I ESPORT
Im. Sr. Isaac Sastre de Diego
Director general de Patrimoni Cultural i Belles Arts

INTERVENTORS
Sr. Antonio Muñoz Juncosa
Interventor general de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Jesús Carrero López
Interventor adjunt de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Maite Pérez Vicente
Interventora delegada de l'Ajuntament de Barcelona

SECRETÀRIA
Sra. Marta Salamero Garcia
Secretària delegada de l'Ajuntament de Barcelona

DIRECTORA DEL MACBA
Sra. Elvira Dyangani Ose

GERENT DEL MACBA
Sr. Eduard Vicente Gómez

1.2. Comissió Delegada

PRESIDENT
Im. Sr. Jordi Martí Grau
Tinent d'Alcaldia de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat de l'Ajuntament de Barcelona

AJUNTAMENT DE BARCELONA
Im. Sr. Francesc Xavier Marcé Carol
Regidor de Turisme i Indústries Creatives

Sra. Marta Clari Padrós
Gerenta de l'Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat

Sra. Mònica Mateos Guerrero
Gerent de l'Institut de Cultura de Barcelona

Sr. Carles Vicente Guitart
Director del Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona de l´Institut de Cultura

GENERALITAT DE CATALUNYA
Hble. Sra. Natàlia Garriga Ibáñez
Consellera de Cultura

Sr. Jordi Foz i Dalmau
Secretari general de Cultura

Sra. Sònia Hernández Almodóvar
Directora general de la Direcció General del Patrimoni Cultural

FUNDACIÓ MACBA
Sra. Ainhoa Grandes Massa
Presidenta

Sra. Cristina López Palacín
Directora

MINISTERI DE CULTURA I ESPORT
Sra. Mercedes Roldán Sánchez
Subdirectora general de Museus Estatals

INTERVENTORS
Sr. Antonio Muñoz Juncosa
Interventor general de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Jesús Carrero López
Interventor adjunt de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Maite Pérez Vicente
Interventora delegada de l'Ajuntament de Barcelona

SECRETÀRIA
Sra. Marta Salamero Garcia
Secretària delegada de l'Ajuntament de Barcelona

DIRECTORA DEL MACBA
Sra. Elvira Dyangani Ose

GERENT DEL MACBA
Sr. Eduard Vicente Gómez

2

Estratègia 2018-2022: Darrera fase i tancament

Inauguració de l'exposició *Cinthia Marcelle. Una conjunció de factors*, 2022.
Foto: Miquel Coll.

El 2022 ha estat l'any del tancament del Pla estratègic 2018-2022 impulsat per l'anterior direcció del museu. A partir del setembre del 2021, amb l'arribada de la nova directora, Elvira Dyangani Ose, es va començar a plantejar la necessitat de treballar en una nova Estratègia que abraci el període 2023-2030.

Al llarg del 2022, per tal de finalitzar les línies de treball dibuixades en l'Estratègia 2018-2022, el museu no ha deixat de treballar i consolidar les accions descrites en el pla d'acció acordat, tenint en compte que molts dels projectes endegats al llarg d'aquests anys també formaran part del futur pla estratègic i de la missió del museu.

El pla d'acció 2018-2022 s'ha articulat al llarg d'aquests anys a partir de sis grans blocs (continguts; pla d'usos; responsabilitat social; identitat i comunicació; MACBA digital; gestió, recursos i organització) i dotze programes clau que es detallen més endavant. Aquest pla ha posat el focus en la creació del nou edifici que permetrà un creixement del museu, amb noves capacitats de presentació pública d'activitat. Les accions relatives a l'ampliació, a la nova presentació de la Col·lecció i a l'ajust de l'organigrama del museu per potenciar la coherència respecte al programa de continguts, així com la consolidació de l'equip, han estat les línies de treball més importants al llarg del 2022.

A continuació fem un repàs de les accions consolidades al llarg del període del Pla estratègic 2018-2022 per tal de donar-lo per tancat i començar una nova etapa.

Estratègia 2022
Pla d'acció 2020-2022 / 6 grans blocs / **12 programes clau**

Governança oberta a la ciutadania / Compromís i diàleg amb els nostres grups d'interès / Treball transversal i col·laboratiu en termes de sostenibilitat / Ús eficient dels recursos públics, producció sostenible i consum responsable / Transparència

1.
Estratègia de la Col·lecció MACBA 2020-2022

La Col·lecció és un dels reptes estratègics fonamentals en la visió del museu. Així, al llarg del 2022 s'ha treballat en la nova presentació de la Col·lecció, liderada per Elvira Dyangani Ose, a la primera planta del museu. La nova presentació s'ha inaugurat el 13 de desembre del 2022 i ha operat un canvi que ha permès donar visibilitat a les noves línies discursives impulsades per la nova directora.

El 2022, amb la nova direcció, s'ha iniciat també una reflexió sobre l'estratègia d'adquisicions de la Col·lecció MACBA i s'ha nomenat una nova Comissió Assessora (Shumon Basar, Naomi Beckwith, Chris Dercon, Pablo Lafuente, Martí Manen, Jessica Morgan) per a les adquisicions del museu.

Així mateix, s'han actualitzat les dades relatives al nombre d'obres en préstec, a les fitxes curatorials elaborades i als documents d'arxiu catalogats. I també s'ha començat la reflexió al voltant del Pla d'usos del nou MACBA i del nou projecte museològic i museogràfic originat per la construcció del nou edifici.

2.
Programa d'exposicions temporals 2020-2022

El programa d'exposicions del 2022, amb la incorporació de la nova directora, ha obert un període d'anàlisi i revisió de la programació per als propers anys i ha permès plantejar alguns canvis en el programa. El programa complet es va presentar a la premsa el febrer del 2022. La incorporació al programa d'exposicions del dispositiu *Arxius possibles* o la instal·lació de l'artista Carrie Mae Weems a la Capella MACBA han obert una nova línia de presentacions.

Una de les fites a assolir en el pla d'acció de l'Estratègia 2018-2022, i que continuarà sent una línia de treball a consolidar i millorar, ha estat la definició i estabilització d'un programa d'exposicions que permeti una planificació millor i la possibilitat de treballar en el desenvolupament de coproduccions i itineràncies de les exposicions temporals. L'establiment d'una política de coproduccions i itineràncies amb una perspectiva global clara permet establir una estratègia de negociació per projecte en termes econòmics i organitzatius. Per aquest motiu, s'ha continuat treballant en la consolidació de línies de col·laboració amb altres institucions per tal de generar projectes en coproducció i mostrar els nostres projectes a d'altres institucions.

3.
Pla de línies de recerca

Les línies de recerca permeten intensificar la relació entre tota la programació del museu. Els canvis organitzatius introduïts i aprovats pel Consell General el 15 de juliol del 2021 van tenir com a objectiu clarificar la línia de continguts i curatorial, definint una nova Àrea de Conservació i Recerca que doni coherència i unifiqui tots els continguts de la programació del museu. Des del setembre del 2021, amb l'arribada de la nova directora, s'ha treballat en la implantació de les noves línies de recerca que marcaran la programació dels propers anys.

Al llarg del 2022 s'ha posat en marxa una nova edició del Programa d'Estudis Independents (PEI) com a eina d'innovació i de recerca amb una nova direcció i una nova programació oberta. També s'ha continuat donant visibilitat als continguts de l'Arxiu per mitjà d'una sèrie d'exposicions a la planta baixa del Centre d'Estudis i Documentació (CED), com, per exemple, la que hem presentat durant l'estiu amb el títol *Sismografia de les lluites* coincidint amb el projecte *Arxius possibles*. El desembre, coincidint amb la inauguració de la nova presentació de la Col·lecció, s'ha posat en marxa un espai obert relacional per a les famílies i la comunitat. També hem continuat impulsant l'activitat editorial al llarg del 2022.

4.
Nous programes educatius, acadèmics i d'activitats públiques

Educar és una pràctica que va sempre més enllà dels continguts que s'imparteixen i que sobrepassa qualsevol forma prefigurada de coneixement. Educar és pensar, interrogar i interrogar-se, activar, crear i sentir. Dins d'aquest programa es defineix i s'elabora un programa educatiu que inclou projectes d'educació primària, secundària, projectes específics amb artistes i programes per a famílies i per a joves. El 2022 el programa educatiu ha mantingut la seva programació però també s'han començat a perfilar les bases del que serà el nou programa educatiu fruit del canvi de direcció.

Pel que fa als programes públics, aquest 2022 s'han programat seminaris, converses amb artistes i comissaris, grups de recerca, conferències, performances i arts en viu i programació de música, i s'ha i començat a perfilar el que serà el nou programa públic arran de la nova direcció.

5.
Desenvolupament del Pla d'usos

Dins d'aquest programa clau, el 2022 s'ha continuat treballant en el Pla d'inversions 2018-2022 amb les administracions que formen part del Consorci. El 2022 s'ha continuat el projecte de construcció del nou edifici i s'ha tancat el projecte executiu, en el qual s'ha donat veu a l'equip del museu mitjançant un procés participatiu que tenia per objectiu comprendre, revisar i debatre conjuntament al voltant de la proposta arquitectònica de la nova ampliació del museu.

El projecte ha seguit el seu curs al llarg de tot el 2022 i també s'ha començat a impulsar l'anàlisi del Pla d'usos que determinarà com ens relacionem amb els públics i com programem.

6.
Programa d'atenció als usuaris del museu

Dins aquest programa clau, al llarg del període 2018-2022 s'han realitzat els següents projectes: la diagnosi de l'accessibilitat del museu i el Pla de millora de serveis i accessibilitat, la posada en marxa de la Taula de públics i la Taula de treball transversal per a la covid-19, per tal d'adaptar les decisions a les circumstàncies de la pandèmia i garantir el mateix nivell d'accés als continguts programats tenint en compte les normatives vigents en cada moment. S'han implantat diverses accions per tal de rebre informació sobre l'experiència de l'usuari, gràcies a l'ús de la tecnologia, com ara enquestes a les instal·lacions del museu, enquestes de satisfacció després de la visita, i enquestes presencials per tal d'incorporar millores tenint en compte les necessitats dels usuaris. El 2022 també s'ha començat a treballar en una nova manera d'apropar-nos a l'entorn amb projectes com el Jardí Ambulant o els projectes de sostenibilitat que impulsarem properament.

7.
Implantació de vincles de col·laboració i partenariat amb l'entorn cultural i social

El 2022 s'ha continuat treballant i augmentant les línies de col·laboració amb institucions culturals i universitats del barri del Raval. També s'ha continuat la col·laboració amb el CAP Nord, com també amb les escoles i entitats del barri. El MACBA forma part de la xarxa Raval, Territori Socialment Responsable des del març del 2019, i participa en la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya amb la Direcció General de Cooperació Cultural de la Generalitat de Catalunya. Aquesta és una línia estratègica que s'anirà consolidant al llarg dels propers anys.

8.
Obertura de la governança del museu a la ciutadania i al sector de la cultura: creació del Consell Social

Al llarg del 2022 s'ha continuat treballant en el Projecte de responsabilitat social (PRS), amb l'objectiu d'assolir una governança plural i oberta. Al Consell General del juliol del 2021 es va aprovar la creació del Consell Social, que té per objectiu augmentar la participació social en la governança del museu. S'ha redactat el codi ètic del museu i s'han implantat mesures de responsabilitat social i transparència, així com mesures de gestió mediambiental i sostenibilitat. També s'ha seguit vetllant per la incorporació de clàusules socials en la contractació. Hem renovat el Compromís Biosphere i mantenim l'adhesió a Barcelona+Sostenible, així com el Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya.

9.
Pla de màrqueting i reposicionament de la identitat i la imatge ciutadana del museu

Seguint amb els objectius marcats en el Pla estratègic 2018-2022, el 2022 s'ha continuat treballant en el posicionament de la marca MACBA en els seus diferents entorns d'actuació. En aquest sentit, amb la nova direcció hem continuat la reflexió al voltant de la marca i el seu posicionament.

El 2022 s'ha consolidat el projecte de millora incremental de les funcionalitats de la web orientada a millorar la comunicació amb els usuaris, el posicionament i l'actualització de les dades massives, i també el projecte del nou CRM.

Vista de l'exposició *Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum*, 2022. Foto: Silvia Poch.

10.
Construcció del MACBA digital

Juntament amb el Repositori Digital, el projecte de la web ha continuat refermant-se al llarg del 2022 com a plataforma no només de preservació de continguts, sinó també com a eina de comunicació digital amb els nostres públics.

Aquest any la transformació digital s'ha enfortit com a procés transversal continuat amb un gran impacte en la generació de nous serveis en format digital, i s'ha consolidat també la millora dels processos de gestió i treball: e-administració i integració de les plataformes de gestió del museu. S'ha seguit treballant en el projecte «Pla de transformació digital del MACBA per apropar l'art contemporani a la ciutadania», amb un import de 900.771,62 € i cofinançat per la Generalitat de Catalunya amb una subvenció plurianual. Es tracta d'un projecte que posa el focus en la connexió amb els públics i usuaris i en l'accés als continguts. El pla es concreta en sis actuacions que faciliten aquesta orientació als usuaris. Els principals projectes endegats al llarg del 2022 són: la nova eina de gestió de col·leccions, la nova eina CRM, la implantació del programa de gestió d'imatges i el sistema de monitorització de dades sobre els visitants (*Busines Intelligence*).

11.
Millora de la capacitat econòmica necessària mitjançant un increment continuat dels recursos externs i dels recursos propis

Aquesta millora es porta a terme mitjançant diferents accions: l'increment de recursos provinents de les coproduccions i itineràncies i beques a projectes i de les concessions administratives i del lloguer d'espais; el treball pel reconeixement del museu com a entitat d'utilitat pública, i un pla d'estabilitat pressupostària (2017-2027).

Entre el 2018 i el 2022 s'ha licitat i atorgat la concessió del servei de bar del museu, incorporant així una nova concessió al servei de llibreria i botiga existent, per tal d'oferir una experiència més accessible i una nova porta d'entrada al museu, alhora que el servei de bar contribueix a la generació de recursos propis que aporten sostenibilitat econòmica al museu. El 2022 ha estat un any de recuperació d'ingressos propis com, per exemple, l'increment de les visites de públic, i tot i que encara no estem en les xifres d'abans de la covid-19, ens hi aproximem.

12.
Pla de desenvolupament dels equips del MACBA

El 2022 s'ha continuat treballant en la millora del clima laboral així com en l'establiment i desenvolupament d'un model de gestió del talent iniciat ja el 2019. Al llarg del 2022 s'ha continuat l'anàlisi de l'estructura organitzativa, la millora de la comunicació interna, la cohesió de l'equip, el seguiment en l'elaboració de diversos plans de convivència i l'aproximació al protocol d'igualtat de gènere, i sobretot el Pla d'estabilitat que s'acabarà de consolidar al llarg del 2023.

3

Col·lecció

Vista de l'exposició
Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica, 2022.
Foto: Miquel Coll.

5.709
obres a la Col·lecció

148
obres incorporades

22
obres donades de baixa

1.430
Noves fotografies al banc d'imatges

Desenvolupament d'eines, visites, mostres i programes que facilitin l'accés al Fons Històric del museu i al nostre patrimoni artístic i cultural / Conservació, difusió i recerca del patrimoni artístic / Desplegament d'accions del pla d'accessibilitat / Treball en xarxa amb l'entorn

La Col·lecció MACBA es construeix com una xarxa de vincles entre els nodes d'interès que es van determinant a cada moment, en equilibri i diàleg amb la identitat que li és pròpia. Una identitat que vincula la Col·lecció a la seva posició geogràfica al sud d'Europa i a la ciutat de Barcelona, i que explica el seu interès per la producció artística al Mediterrani, per l'estreta relació amb l'Amèrica Llatina i per les avantguardes europees i de l'Orient Mitjà. Les línies d'interès destacades en els darrers anys es centren en la investigació de narratives que la història de l'art ha silenciat o ha passat per alt, en la importància del cos i l'acció com a forma de pensament, i en la relació entre arts visuals i cultura popular. Un altre eix vertebrador de la Col·lecció és la poderosa transformació que els diversos moviments feministes i discursos de l'alteritat han introduït en l'art. Les recerques sobre la sonoritat, així com el creixent interès per les pràctiques col·laboratives i les realitats postcolonials, hi tenen també una acusada presència.

Configurada per les diverses direccions i equips curatorials que s'han succeït, la Col·lecció MACBA abasta obres i documents que van des de mitjan segle passat fins a l'actualitat. Una de les seves peculiaritats és la diversa procedència dels seus fons. Així, mentre que un 22,46 % de les seves obres és propietat del Consorci MACBA, el 77,54 % restant està constituït per dipòsits procedents de les institucions consorciades, és a dir, la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, la Fundació MACBA i el Ministeri de Cultura i Esport. A 31 de desembre de 2022, la Col·lecció compta amb 5.709 obres d'artistes nacionals i internacionals procedents de les compres, donacions i dipòsits a favor del Consorci realitzats per les institucions esmentades, així com per particulars que generosament han volgut contribuir-hi.

El rigor i coherència en el creixement de la Col·lecció estan garantits per un estricte procediment d'adquisició. Atenent les línies de treball pautades per la direcció, l'equip curatorial del museu en fa la recerca pertinent. Tot seguit, una Comissió Assessora formada per reconeguts experts n'analitza els resultats i valora la conveniència de la incorporació de les propostes. L'any 2021 la reunió anual de la Comissió Assessora no es va dur a terme a causa del canvi de direcció del museu, però el 2022 s'ha recuperat aquest procediment.[1]

La missió i objectius de la Col·lecció MACBA, així com el procediment d'adquisicions descrit anteriorment, es detallen al document *Política de direcció, gestió i procediments de la Col·lecció MACBA*. En aquest document marc, que es troba disponible a la pàgina web del museu en tres idiomes (català, castellà i anglès), es fixen les bases generals que regeixen la política de la Col·lecció, així com la gestió dels préstecs i de les assegurances, el manteniment i conservació de les obres, la seva documentació i inventariat, i l'accés als fons del museu.

[1] Per veure els resultats d'aquesta recerca, vegeu l'apartat 3.1. i l'annex A d'aquesta Memòria.

3.1. Incorporacions

Al llarg del 2022 s'han incorporat 150 obres i se n'han donat de baixa 22 fruit de rectificacions i del retorn de dipòsits temporals. Les 148 obres incorporades han entrat en forma de donació directa al Consorci i per mitjà del dipòsit al Consorci dels fons de la Fundació MACBA (40 obres) i de la Generalitat de Catalunya (101 obres).

A través de la Fundació MACBA s'han incorporat 40 obres d'artistes com Miguel Benlloch, Alfons Borrell, Mari Chordà, Mirtha Dermisache, Ângela Ferreira, Alicia Fingerhut, Coco Fusco, María Teresa Hincapié, Allan Kaprow, Teresa Lanceta, Aurèlia Muñoz, Marta Skoczeń i Teresa Solar Abboud. Pel que fa a les incorporacions directes al Consorci, el museu ha rebut la donació de nou obres dels artistes Francesc Abad, Grup de Treball, Francesc Torres, Jaume Xifra, i també s'han incorporat diferents materials relatius al *Proyecto Documentos* –realitzat per Alberto Corazón, Jordi Benito, Francesc Abad, Nacho Criado, José Miguel Gómez, Muntadas i Francesc Torres.

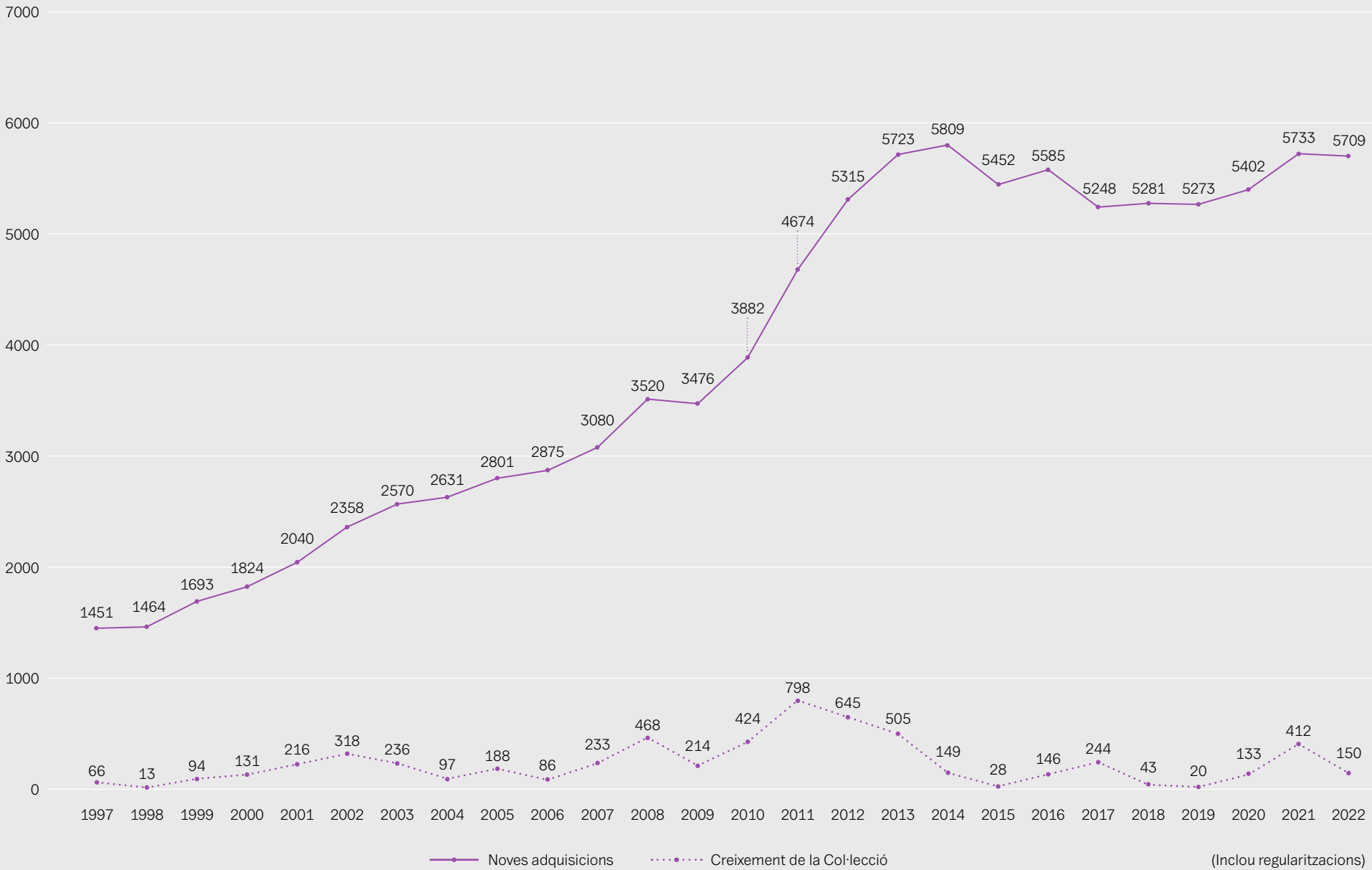
Les 101 obres provinents de la Generalitat de Catalunya s'han incorporat a la Col·lecció MACBA per mitjà de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani (divuit obres), la Col·lecció Nacional de Fotografia (79 obres) i la Col·lecció Nacional del Còmic i la Il·lustració (quatre obres); han representat l'entrada de treballs d'Onofre Bachiller, Erick Beltrán, Mari Chordà, Lúa Coderch, Colita, El Palomar, Teresa Estapé, Eva Fàbregas, Fotoramblas, Miguel Gallardo, Dora García, Lluís Hortalà, Alicia Kopf, Marika, Max, Jordi Mitjà, Claudia Pagès, Mabel Palacín, Antònia del Río, Eulàlia Rovira i Adrian Schindler, Mireia Sallarès, Mariel Soria Miranda i Andreu Martín i Farrero, Sinéad Spelman, Pedro Torres, Oriol Vilanova i Oriol Vilapuig.

De les 22 baixes produïdes durant el 2022, divuit corresponen al retorn d'obres en dipòsit reclamades pels seus propietaris i dues han estat sortides temporals d'obres, que s'han reincorporat a la Col·lecció MACBA a finals d'aquest mateix any. Les dues baixes restants són degudes a la finalització d'una llicència d'ús d'obra i la rectificació del contracte de donació amb Francesc Torres signat l'any anterior (una obra).

«Una col·lecció [...] que posarà l'accent en pràctiques estètiques que no sempre han tingut l'oportunitat de participar del discurs del museu, intentant veure quins elements de canonització de la història de l'art que defensava el MACBA es poden trencar i esdevenir una revolució dins d'aquestes formes d'operar de la Col·lecció.»

— Elvira Dyangani Ose presenta el programa del MACBA 2022, roda de prensa, Canal Youtube MACBA Barcelona Oficial. @MACBABarcelonaOficial, 10 de febrer del 2022. → Link YouTube

Creixement de la Col·lecció, 1997-2022

3.2. Catalogació i manteniment del fons

Entre les tasques principals del Departament de Col·lecció figura la catalogació i documentació de les obres dels seus fons per tal de poder preservar-les i facilitar-ne la seva difusió, tant per a les generacions actuals com per a les futures. És per això que, com en anys anteriors, s'ha dedicat un gran esforç en el desenvolupament i la millora d'aquestes feines.

Pel que fa a la catalogació, les 148 obres incorporades el 2022 han estat registrades i catalogades al programa de gestió del museu (MuseumPlus) abans d'acabar l'any. Actualment es troben en procés de documentació i també s'han començat a crear els seus corresponents expedients físics, tasca que quedarà finalitzada a finals del mes de gener del 2023. Durant el 2022 s'ha continuat el procés de catalogació i documentació de dos grans dipòsits procedents de l'Ajuntament de Barcelona: la Col·lecció Rafael Tous d'art conceptual i les obres adquirides per l'Ajuntament de Barcelona a través del MACBA per mitjà de la convocatòria d'Adquisició d'obra artística per promocionar creadores i creadors en l'àmbit de l'art contemporani.

També s'han actualitzat i ampliat les dades de 2.570 obres que ja formaven part del fons artístic de la Col·lecció. Aquesta sistematització de les dades no només permet una catalogació i explotació de les obres i els documents millor, sinó que ha de servir per garantir una correcta migració de la informació a la nova base de dades del museu, Coeli, que es preveu que es faci efectiva durant el primer trimestre del 2023. Tots aquests canvis han implicat també una tasca continuada d'actualització de les dades de les obres al banc d'imatges i a la col·lecció de patrimoni artístic del Repositori Digital.

Així mateix, s'ha prosseguit amb la documentació gràfica de la Col·lecció. A tal efecte, s'han fet nou sessions fotogràfiques, coordinades pel Departament de Publicacions, en les quals s'han prioritzat les diferents necessitats de difusió dels fons, que actualment són les noves adquisicions, les obres exposades a les presentacions de la Col·lecció, els préstecs, les reproduccions d'obra per a publicacions i altres sol·licituds externes rebudes a través del banc d'imatges. També s'ha actualitzat la documentació fotogràfica d'algunes obres de grans dimensions, aprofitant la seva instal·lació amb motiu de la cessió a exposicions organitzades per tercers. És el cas de *Memòria-Amnèsia* de Francesc Torres, presentada al Born Centre de Cultura i Memòria, o de les nou obres d'Antoni Llena i Lucía C. Pino prestades a l'exposició *Panta Rei*, presentada al Centre Cultural Blanquerna de Madrid. En total, s'han fet 559 fotografies que han permès documentar 105 obres de la Col·lecció. També cal destacar l'esforç que s'ha fet per documentar la totalitat de les obres mostrades a l'exposició *En temps real. La Col·lecció Rafael Tous d'art conceptual*, així com la continuació del procés de digitalització de totes les obres del fons de Josep Maria Mestres Quadreny i del Grup de Treball, iniciats l'any anterior gràcies a l'aportació d'una subvenció de la Generalitat de Catalunya. Finalment, gràcies a aquesta subvenció també s'han pogut digitalitzar 10.200 diapositives de l'obra *Reykjavik Slides, 1973-1975/1990-1993* de l'artista Dieter Roth, completant d'aquesta manera la digitalització de la totalitat de l'obra (composada per 31.124 diapositives) iniciada el 2008.

Teresa Solar Abboud, *Tunnel Boring Machine*, 2022. Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Obra adquirida amb el suport dels participants de "Sortir del MACBA". Foto: Cortesia Travesía Cuatro.

Fruit d'aquestes tasques i de les imatges rebudes per part de fonts externes, a 31 de desembre de 2022 el banc d'imatges de la Col·lecció s'ha incrementat en 1.430 noves fotografies respecte a l'any anterior.

La recerca i documentació de les obres de la Col·lecció es concreta en l'elaboració de fitxes curatorials, que apleguen informació específica sobre les diferents obres i sobre l'artista: aquest any se n'han realitzat dotze (deu de noves i dues actualitzacions de fitxes elaborades anteriorment). Tant la documentació obtinguda durant la recerca com la fitxa resultant són incorporades a la catalogació i a l'expedient documental permanent de l'obra, i permeten elaborar els diferents textos que es requereixen sobre les obres.

Pel que fa al manteniment material de la Col·lecció, cal conservar i fer un seguiment específic continuat de totes les obres adaptat a la seva tipologia. Cal, també, aplicar les normes de conservació preventiva i la presentació adequada de les obres (substitució del sistema d'emmarcat, actualització de l'equipament audiovisual i canvis de suports o digitalitzacions, entre d'altres). Aquesta és una tasca continuada que es porta a terme al llarg de tot l'any, amb estreta col·laboració amb el Departament de Conservació i Restauració del museu, i que s'accentua en el moment de canvis d'obres a sales o de sortides d'obres en préstec.

«Actualment es dona la paradoxa que estic fent una música que no es pot escriure en partitura, i estic fent unes partitures que no es poden tocar, que son per contemplar. Jo diria que això es ser un artista del so, no?»

— Josep Maria Mestres Quadreny a *Fons ·05: Josep Maria Mestres Quadreny. Procés de treball*. Fons de documentació audiovisual MACBA, Canal Youtube MACBA Barcelona Oficial. @MACBABarcelonaOficial, 27 de setembre del 2013 → Link YouTube

Oriol Vilanova, *Reproduccions*, 2022. Col·lecció MACBA. Dipòsit de la Generalitat de Catalunya. Col·lecció Nacional d'Art Contemporani. Foto: Cortesia de l'artista.

3.3.
Difusió de la Col·lecció

Aquest any, la difusió de la Col·lecció ha tingut lloc mitjançant els préstecs i les exposicions celebrades dins i fora del MACBA. En els darrers anys està prenent cada cop més rellevància la difusió del fons en format digital a través de les diferents eines desenvolupades pel museu, des de la pàgina web fins al Repositori Digital MACBA.

PRÉSTECS

El 2022 s'han signat 59 contractes de cessió d'obra, que han suposat el préstec de 916 obres a un total de 52 institucions: 23 nacionals (dues obres per a exposicions itinerants del MACBA, i 128 obres per a d'altres exposicions dins del territori espanyol), i 29 internacionals (726 obres per a exposicions itinerants del MACBA, i 60 obres per a exposicions a d'altres institucions internacionals).

En aquest apartat es pot destacar el préstec de l'obra de Jean-Michel Basquiat *King Zulu* al Musée des beaux-arts de Montréal dins del marc de l'exposició *À plein volume : Basquiat et la musique*, i que posteriorment viatjarà a la Philarmonie de París. En l'àmbit nacional, també es pot destacar la cessió d'una gran part de les obres de Zush de la Col·lecció MACBA a la retrospectiva sobre l'artista celebrada al Museu d'Art Contemporani d'Eivissa, que el 2023 viatjarà a la Fundació Suñol de Barcelona.

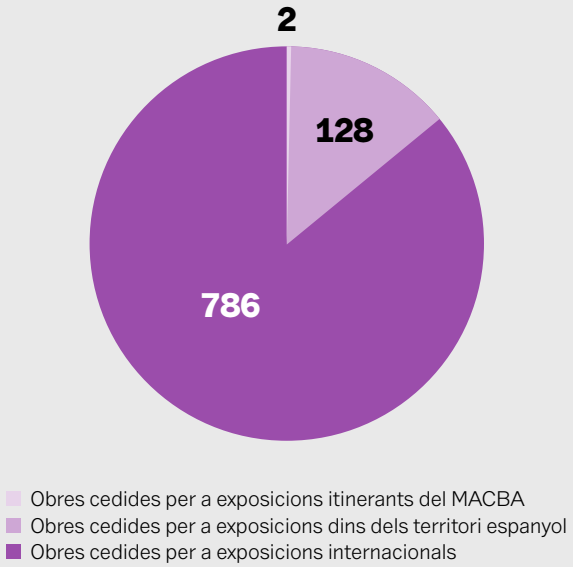

Vista de l'exposició *Zush a Eivissa*, Museu d'Art Contemporani d'Eivissa, 2022. Foto: Vicent Marí.

Muntatge de l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, 2022. Foto: Silvia Noguer.

OBRES DE LA COL·LECCIÓ MACBA PRESTADES EL 2022

INSTITUCIONS SOL·LICITANTS DE PRÉSTECS AL MACBA, 2022

EXPOSICIONS

El 2022 s'han pogut veure tres presentacions de la Col·lecció a les sales del museu: *Col·lecció MACBA, En temps real. La Col·lecció Rafael Tous d'art conceptual i Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*.[1]

WEB I XARXES SOCIALS

Al llarg del 2022, i seguint la línia dels darrers anys, s'han treballat els continguts digitals de la web[2] i les xarxes socials (Twitter i d'altres): préstecs destacats, noves adquisicions, obres en exposició, artistes de la Col·lecció premiats i d'altres elements que han permès mostrar la vitalitat i actualitat de la Col·lecció.

Resultat de l'elaboració d'aquestes accions digitals, així com de les tasques de recerca i documentació –tant gràfica com textual–, el 2022 s'han creat i actualitzat els continguts de les obres de la Col·lecció i s'han produït nous continguts a les xarxes socials (Facebook, Twitter, Instagram), que han contribuït a la visibilització de les diferents accions i esdeveniments relacionats amb obres de la Col·lecció. Entre els continguts publicats a les xarxes, s'han inclòs preguntes obertes entorn d'obres exposades, s'han piulat els préstecs destacats d'obres de la Col·lecció, s'ha publicat informació rellevant sobre les obres de la Col·lecció exposades permanentment i temporalment al MACBA, i s'ha posat l'accent en exposicions destacades d'artistes de la Col·lecció.

Continuant amb la iniciativa dels «Col·leccionables» que va prendre forma el 2020, cada setmana s'ha destacat una obra de la Col·lecció a la pàgina d'entrada de la web del museu en funció de l'actualitat relacionada amb la Col·lecció (exposicions del museu, adquisicions recents, préstecs destacats, continguts socials i fites del calendari, i altres esdeveniments). Tenint en compte la situació excepcional en què es troba Europa fruit de la guerra a Ucraïna, s'ha aprofitat la secció «Col·leccionables» per destacar mensualment una obra de Col·lecció la temàtica de la qual està vinculada a la guerra i a les derives socials i humanes dels conflictes armats. Se n'han destacat nou.

APP DEL MACBA

Els continguts de l'aplicació s'han elaborat i actualitzat en funció dels canvis realitzats a les diferents presentacions de la Col·lecció. Amb motiu de la inauguració de l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, s'han creat nous continguts per a onze obres i 21 imatges representatives d'algunes de les obres i àmbits expositius.

A més a més, tots els continguts textuals que setmanalment es produeixen per als «Col·leccionables» es destaquen també per mitjà de l'estratègia de notificacions *push* (missatge breu en to periodístic) sobre obres de la Col·lecció.[3]

[1] Vegeu l'apartat 4.2. d'aquesta Memòria.
[2] Vegeu el detall de les accions de difusió de la Col·lecció a la web del museu a l'apartat 9.4. d'aquesta Memòria.
[3] Vegeu-ne el detall a l'apartat 10.2. d'aquesta Memòria.

3.4. Relacions amb altres centres i institucions

Com a institució amb voluntat innovadora i compromesa amb la preservació i difusió del patrimoni, el MACBA treballa en xarxa amb altres institucions de nivell nacional i internacional.

El museu, que compta amb la Generalitat de Catalunya com a membre constitutiu del seu Consorci, està estretament la relacionat amb la Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals que depèn d'aquesta institució. Des del museu s'estableixen relacions de col·laboració amb els membres d'aquesta xarxa, que fructifiquen en presentacions i aliances. El museu forma part del seu Consell General i assisteix a les seves trobades i reunions monogràfiques.

Així mateix, el museu participa en comissions de treball i consultives, com són les dedicades a la constitució de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani de la Generalitat de Catalunya. Les taules de la Col·lecció Nacional de Fotografia i la Col·lecció Nacional del Còmic i la Il·lustració compten també amb la presència del MACBA i algunes de les obres contemporànies adquirides per aquests fons passen a formar part de la Col·lecció MACBA.

El 2022, d'altra banda, s'ha constituït el grup de drets de propietat intel·lectual dins de la Comissió de Patrimoni Audiovisual i Sonor, impulsada per la Biblioteca de Catalunya, l'Arxiu Nacional de Catalunya i la Filmoteca de Catalunya. Aquest grup està format per representants de la Filmoteca de Catalunya, l'Arxiu de TV3, l'Orfeó Català–Palau de la Música, la Fundació Gran Teatre del Liceu, el Departament d'Art i Musicologia de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona, Europeana i el MACBA, i té com a objectiu elaborar una guia breu d'aplicació del drets d'autor als diferents suports, tipologies de documents i usos.

Cal esmentar la participació del museu en taules rodones i conferències, així com l'assessorament i col·laboracions tècniques continuades amb entitats del sector. Entre les diverses col·laboracions que ha dut a terme l'equip del MACBA aquest any, en destaquem les següents:

- Jurat de la Bienal del Centro de Arte Rafael Botí de Còrdova 2022-2023.
- Jurat Comisart 2023 de la Fundació "la Caixa" i el MACBA per a joves comissaris.
- Taula rodona «Herencias y legados artísticos», Museu Picasso de Barcelona, febrer del 2022.
- Professorat del Màster en Gestió Cultural, Universitat Internacional de Catalunya, assignatura «Comissariat i gestió d'exposicions», abril-juny del 2022.
- Comissariat de l'exposició *Panta Rei*, Centre Cultural Blanquerna, Delegació de la Generalitat de Catalunya a Madrid, febrer del 2022.
- Jurat d'Estètiques Transversals / Inmunitat ~ Comunitat 2022, IDENSITAT Associació d'Art Contemporani i Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana.
- LOOP Professional Meetings.

Dins el territori català i espanyol, i en relació amb la seva Col·lecció, el MACBA té altres acords de col·laboració vigents signats amb museus i centres com el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) de Barcelona, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía (MNCARS) de Madrid, o l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM) de València.

En l'àmbit internacional, continua vigent el projecte a llarg termini L'Internationale, subvencionat per la Comunitat Europea i format per diferents institucions internacionals.

En aquesta tercera edició de L'Internationale, al grup de Col·lecció s'han plantejat dos temes de treball transversals: la revisió de la dècada dels noranta i la investigació sobre les polítiques de la performance en la institució museística. D'aquí ha sorgit una publicació digital sobre col·leccionar performance amb casos d'estudi de recerques portades a terme pel Departament de Col·lecció, *Performing Collections*, disponible a L'Internationale - Library (internationaleonline.org).

Curs pràctic «Plastic Identification Workshop», 2022.
Foto: Sílvia Noguer.

3.5. Conservació i restauració

Per poder presentar les seves col·leccions, l'equip del museu realitza prèviament una sèrie d'accions que es mantenen invisibles i que, respectant la integritat de l'obra, allarguen la seva vida i en permeten la difusió. Es tracta, doncs, d'un treball interdisciplinari imprescindible per poder assolir dues de les finalitats del museu: conservar el patrimoni per a les generacions futures i fer-lo accessible al públic.

PROGRAMA DE CONSERVACIÓ PREVENTIVA

El museu compta amb personal professional de les diverses especialitats necessàries per tractar l'art contemporani, com la instal·lació, l'objecte, la pintura, el material gràfic, la fotografia o l'art multimèdia. L'equip porta a terme un programa de conservació preventiva integrat en el dia a dia del museu que contempla:

REVISIÓ D'ESPAIS

Cada dimarts, aprofitant el dia de tancament del museu, es fa la revisió i el manteniment de les sales d'exposició, que consisteix en la revisió visual de les obres exposades per verificar la seva correcta conservació, i es realitzen les intervencions de conservació preventiva que es consideren oportunes (neteja de la pols superficial de les obres i els marcs, revisió dels sistemes de presentació, etc.).

CONTROL LUMÍNIC, D'HUMITAT RELATIVA I DE TEMPERATURA

El control climàtic de les sales d'exposició i magatzems es fa mitjançant la recopilació de les dades dels diversos *dataloggers* (sondes de mesura d'humitat relativa i temperatura) instal·lats a les sales, que aporten la informació sobre la temperatura i la humitat relativa constantment. Amb l'històric d'aquestes dades s'elaboren informes periòdics que són fonamentals per a la conservació preventiva de les obres.

Aquest sistema de control climàtic no només està instal·lat a les sales d'exposicions, sinó també a les reserves i magatzems del MACBA, així com al Centre d'Estudis i Documentació (CED), la Capella, el Convent dels Àngels i els magatzems de la Zona Franca.

Setmanalment es fa una lectura de totes les sondes ubicades en els llocs anteriorment citats per verificar i controlar possibles variacions climàtiques que puguin afectar la conservació de les obres. Pel que fa a la incidència de la llum, periòdicament i cada vegada que té lloc un canvi d'exposició, es fa un registre de la quantitat de llum en els espais expositius i en diverses franges horàries.

Cal destacar que per a l'exposició *Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum* s'ha recuperat la llum natural zenital de la torre provinent dels lluernaris, disseny original de Richard Meier. Aquest factor ha estat determinant per preveure un canvi d'obres durant el temps de l'exposició i minimitzar els efectes de la incidència de la llum.

IDENTIFICACIÓ D'ACTIVITAT MICROBIOLÒGICA MEDIAMBIENTAL

Mitjançant un acord amb el Grup de Recerca en Microbiologia Aplicada i Mediambiental del Departament de Sanitat i d'Anatomia Animal de la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona, dirigit per la Dra. M. Àngels Calvo, es fa un control semestral de tots els espais del MACBA: l'edifici Meier, el CED, a Capella, el Convent dels Àngels i els magatzems de la Zona Franca.

CONSERVACIÓ PREVENTIVA EN ALTRES INSTITUCIONS

Actualment el MACBA té dipositades en altres institucions un total de 103 obres.

Aquestes ubicacions corresponen a dependències de l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i la Delegació del Govern a Catalunya, així com a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Anualment i de manera alternada entre les diverses institucions, es du a terme el control i la verificació de l'estat de conservació de les obres del MACBA. Aquest control es materialitza en l'elaboració d'un informe d'estat de conservació, amb la corresponent cartografia d'alteracions, així com en documentació fotogràfica que permet contrastar possibles canvis en les obres.

Aquest 2022 destaca la intervenció de conservació-restauració i l'adeqüació del sistema de presentació, així com la supervisió de la instal·lació, de l'obra de Miquel Barceló *In Mali* al despatx de presidència de la Generalitat de Catalunya.

ACTIVITATS DE CONSERVACIÓ-RESTAURACIÓ EN OBRES DE LA COL·LECCIÓ

INFORMES D'ESTAT DE CONSERVACIÓ

Tota obra que entra i surt del MACBA és revisada per un conservador-restaurador que elabora l'informe d'estat de conservació. Es tracta d'un estudi que recull la constitució de l'obra i les possibles patologies que presenta.

REVISIONS D'INCORPORACIONS I BAIXES A LA COL·LECCIÓ

Les tasques de conservació i restauració associades a les incorporacions i baixes de la Col·lecció inclouen la redacció d'informes d'estat de conservació de les obres, la supervisió dels embalatges i els sistemes de presentació, les intervencions de conservació-restauració, la presa de mostres per cultiu microbiològic, el tractament per anòxia, la documentació fotogràfica i la introducció de tota la informació al programa de gestió del museu (MuseumPlus).

Principals fons d'entrada de les obres:

- Dipòsit de la Generalitat de Catalunya. Col·lecció Nacional d'Art Contemporani.
- Dipòsit de la Generalitat de Catalunya. Col·lecció Nacional de Fotografia.
- Dipòsit de la Generalitat de Catalunya. Col·lecció Nacional del Còmic i la Il·lustració.
- Col·lecció MACBA. Fundació MACBA.
- Fons Alexandre Cirici i Pellicer.
- Fons Galería Ciento
- Fons Video-Nou/Servei de Vídeo Comunitari.
- Fons M. Lluïsa Borràs.

PRÉSTECS D'OBRA DE LA COL·LECCIÓ

La conservació preventiva en altres institucions inclou la tasca del correu. El correu elabora l'informe d'estat de conservació de les obres de la Col·lecció, tant a la sortida i l'entrada del MACBA com a les institucions prestatàries, amb la corresponent documentació fotogràfica, integra la informació a la base de dades, i supervisa i controla els embalatges, transports i sistemes de presentació.

Cal destacar el treball del correu a l'exposició itinerant *Gego: midiendo el infinito*, amb quinze obres prestades pel MACBA, que es va iniciar el 2022 al Museo Jumex de Mèxic i que té previst acabar al Salomon R. Guggenheim Museum de Nova York el 2023.

Durant el 2022, 52 institucions (23 nacionals i 29 internacionals), han sol·licitat un total de 916 obres de la Col·lecció MACBA. La figura del correu ha estat present físicament en 21 d'aquestes institucions, un augment considerable respecte a l'any anterior.

INTERVENCIONS DE CONSERVACIÓ-RESTAURACIÓ EN OBRES DE LA COL·LECCIÓ

En el camp de l'art contemporani, la utilització de materials industrials com poden ser els plàstics, tot el que podem considerar com a art multimèdia, objectes d'ús domèstic o, fins i tot, aliments, fa de les obres un objecte sovint molt delicat.

Tot i portar a terme un programa de conservació preventiva al més acurat possible, a vegades és necessari intervenir una obra per tal de presentar-la correctament. Durant el 2022 s'han intervingut i adaptat els sistemes de presentació d'un total de 89 d'obres de la Col·lecció, amb un total de 116 ítems.

Entre les intervencions de conservació-restauració i les adeqüacions dels sistemes de presentació que s'han fet, cal fer esment de totes les obres de la Col·lecció MACBA que han format part de l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica.*

També es porten a terme diverses intervencions periòdiques en obres de la Col·lecció que, per diversos factors, requereixen un manteniment constant:

- R.1548. *La ola*. Jorge Oteiza. 1998. Escultura.
- R.1465. *Todos juntos podemos parar el sida*. Keith Haring. 1989 (2014). Grafit.
- R.1460. *Barcelona, Mural G-333*. Eduardo Chillida. 1998. Mural.

D'altra banda, la Col·lecció compta amb peces que necessiten un manteniment anual. Es tracta de les obres dipositades al campus de Bellaterra (UAB) que es detallen a continuació.

- R.0132. *Barcelona Discovery*. Anthony Caro. 1987. Escultura.
- R.0049. *S.M. El Rei*. Xavier Corberó. 1988. Escultura.
- R.0050. *S. M. La Reina*. Xavier Corberó. 1988. Escultura.
- R.2066. *Piano Track*. Jordi Benito. 1990. Instal·lació.
- R.0401. *Flat Genesis*. Beverly Pepper. 1999. Escultura.

ACTIVITATS DE CONSERVACIÓ-RESTAURACIÓ EN EXPOSICIONS DE LA COL·LECCIÓ I EXPOSICIONS TEMPORALS AL MACBA I A D'ALTRES INSTITUCIONS

Pel que fa a les exposicions, el treball dels conservadors-restauradors comença molt abans del període de muntatge per tal de preveure i assegurar la correcta conservació de les obres que en formaran part. D'aquesta manera, s'elaboren els informes d'estat de conservació de les peces per determinar el seu estat i, si és necessària, una intervenció per a la seva exposició en les millors condicions. Així mateix, s'estudien els possibles sistemes de presentació en les sales d'exposició.

Pel que fa a les exposicions temporals al MACBA i a les itineràncies, a més d'elaborar l'informe d'estat de conservació d'entrada i sortida de les obres en cada seu, es porten a terme les intervencions necessàries, prèvia autorització del propietari de l'obra. Els treballs de conservació-restauració de les obres de l'exposició *Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum* han suposat un total de gairebé vuit mesos de feina, entre el tractament dels tapissos i el de l'obra gràfica, en la qual hi han hagut de participar professionals externs al MACBA especialistes en restauració de tèxtils.

Igualment, ha estat necessari adequar el sistema de presentació i fer intervencions curatives i preventives (tractament per anòxia) en obres de les següents exposicions temporals: *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*, *María Teresa Hincapié. Si aquest fos un principi d'infinit* i *Ayuujkjä'äy Ëy Konk. Una fabulació basada en un mite mixe*.

Un dels requisits bàsics en la conservació-restauració d'art contemporani és el respecte per la intenció de l'artista, de manera que el professional, sempre que és possible, porta a terme la seva tasca en estreta col·laboració amb l'autor de l'obra.

Finalment, cal fer esment de les tasques realitzades en la itinerància de l'exposició *Fina Miralles. Soc totes les que he sigut*, a les seus dels centres Index – The Swedish Contemporary Art Fondation i Marabouparken Konsthall, les dues a Estocolm. Per acabar, l'exposició s'ha inaugurat l'ocubre del 2022 a MADRE Museo d'Arte Contemporanea Donnaregina, Nàpols, seu que tancarà la itinerància de l'exposició.

Vista de *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, 2022. Foto: Miquel Coll.

3.6.
Projectes de recerca

Al llarg de l'any 2022 el museu ha centrat la recerca relativa a la Col·lecció entorn de dos eixos principals: d'una banda, la investigació d'obres i artistes d'interès per ser incorporats al fons del MACBA i, per tant, incrementar-lo; i, de l'altra, la recerca i l'estudi relacionats amb les presentacions de la Col·lecció. A més de les línies d'investigació del museu, hem volgut expandir la recerca i visibilitat d'artistes ja presents a la Col·lecció, i s'ha fet una recerca profunda entorn d'altres temàtiques com les polítiques decolonials, les pràctiques performatives i d'acció i la recuperació de figures del context local.

Com cada any, s'han atès les consultes d'investigadors, comissaris i doctorands que arriben regularment al museu. En tots els casos, s'ha proporcionat la màxima informació possible i s'han dut a terme totes les accions necessàries per tal d'afavorir aquests processos de recerca, facilitant l'accés a les obres sempre que ha estat possible i proveint la informació sol·licitada.

DISCURSOS DE LES PRESENTACIONS DEL FONS DE LA COL·LECCIÓ

Les obres que conformen la Col·lecció permeten generar multitud de discursos i establir relacions entre elles, i han donat lloc a les diferents exposicions de la Col·lecció fins a l'actualitat. El 2022 s'han investigat temàtiques i artistes que han acabat conformant les presentacions que s'han pogut veure al museu al llarg de l'any i que es poden resumir en les temàtiques següents:

- Avantguarda i modernitat.
- Modernitat / Modernitats comparatives / Postmodernitats.
- Abstracció geomètrica i minimalisme.
- Poesia experimental i poesia objecte.
- Conceptualisme i postconceptualisme.
- Història, poder i memòria.
- Cossos polítics, feminismes, alteritats i pensament *queer*.
- Expansió de cultura i música popular.
- Polítiques decolonials, postcolonials i anticolonials.
- Narratives i teatralitats.
- Cinema / Cinema expandit.
- Perfomance i acció.

Instal·lació de l'obra *Diàleg de llum* de Josep Grau-Garriga, 2022.
Foto: Silvia Noguer.

4

Exposicions

Vista de l'exposició
Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica, 2022.
Foto: Miquel Coll.

7
exposicions

2
mostres de
la Col·lecció

195.823
visitants

3
itineràncies
i coproduccions

Projectes propis de recerca, diàleg i reflexió compartida sobre diversitat, gènere i medi ambient / Aliances per a garantir l'accés de tots els públics a la nostra programació / Apropament al públic local, al sector educatiu i a l'ecosistema cultural del nostre entorn / Col·laboracions per al foment dels espais de debat i de l'educació artística i cultural

4.1.
Exposicions temporals

El 2022 el MACBA ha organitzat tres grans retrospectives d'artistes dones. Ha iniciat l'any amb *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*, la primera retrospectiva de l'artista barcelonina que ha aplegat obres fetes durant tota la seva llarga trajectòria i projectes que ha fet en col·laboració. *Cinthia Marcelle. Una conjunció de factors* ha ocupat les sales de la planta 0 amb una proposta que inclou vídeos, fotografies i instal·lacions, que podria entendre's com un recorregut per les maneres de fer i crear de l'artista de Belo Horizonte. A la tardor, el museu ha presentat *María Teresa Hincapié. Si aquest fos un principi d'infinit*, la primera exposició retrospectiva dedicada a l'artista colombiana que també ha inclòs tres nous projectes d'artistes i un treball col·lectiu concebuts específicament per a l'exposició, mantenint així la seva manera d'entendre l'art de manera viva.

A més d'aquestes tres mostres, s'han produït quatre mostres de petit format. En el marc de l'exposició *Carrie Mae Weems. Un gran gir del possible*, organitzat per la Fundación Mapfre en col·laboració amb la Fundació Foto Colectania, institucions veïns de la ciutat, s'ha presentat a la Capella *Carrie Mae Weems. Lincoln, Lonnie, and Me*. La mostra *Ayuujkjä'äy ëy Konk. Una fabulació basada en un mite mixe* ha aportat una perspectiva indigenista, neoindigenista i transindigenista a l'art modern i contemporani mitjançant les relacions del mite de Kondoy amb el paisatge, el territori, el ritu, la política, el llenguatge i la creença. Dins del marc del projecte *Arxius possibles*, al Centre d'Estudis i Documentació s'ha presentat *Sismografia de les lluites. Cap a una història global de les revistes culturals i de pensament crític*, una investigació entorn de publicacions produïdes des del segle XVIII fins al 1989 que giraven al voltant de l'ordre colonial occidental i retrataven vivències en contextos d'esclavitud, *apartheid*, genocidi i aldarulls socials.

També ha estat un any per revisar projectes i artistes de demostrada trajectòria que no sempre han rebut el reconeixement que es mereixen. És el cas de l'exposició *Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum*, instal·lada a la Torre del museu, que repassa la relació de l'artista, un dels màxims exponents de l'Escola Catalana del Tapís, amb l'art tèxtil. Finalment, l'any 2022 s'ha inaugurat la nova presentació de la Col·lecció MACBA que es mantindrà fins al 2024 amb el títol *Preludi. Intenció poètica*. La mostra ofereix un espai de reflexió sobre el concepte i l'experiència artístics, i ho fa amb obres adquirides en els darrers anys, peces que ja pertanyien a la Col·lecció i obres en préstec que agreguen capes de sentit a la relació que s'estableix entre les pràctiques artístiques i el subjecte que les contempla.

En silencio pero juntos, performance de María José Arjona, 2022.
Foto: Miquel Coll.

TERESA LANCETA. TEIXIR COM A CODI OBERT

Comissariat: Nuria Enguita i Laura Vallés Vílchez.
Dates: 8 d'abril – 11 de setembre del 2022.
Organització: Coproducció del MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona i l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM, València).

L'exposició *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert* ressegueix la trajectòria de gairebé cinquanta anys de l'artista barcelonina, des dels anys setanta fins a l'actualitat, i inclou una àmplia selecció de tapissos, teles, pintures, dibuixos, escrits i vídeos que constitueix l'aproximació més exhaustiva al seu treball que s'ha fet mai. L'acte de teixir és, per a Teresa Lanceta (Barcelona, 1951), una activació crítica de la imaginació que va més enllà dels límits materials. Per a l'artista, teixir es formula com un codi obert de ruptura i repetició des del qual es pot llegir, transformar i transmetre un coneixement sempre complex i plural. Es tracta d'un coneixement «tècnic», d'una *tekhné*, que depèn d'un context geogràfic, cultural i humà determinat, ja sigui el barri del Raval de Barcelona –on Lanceta va viure– o l'Atles Mitjà –que va sovintejar anualment durant tres dècades. Son llocs on Lanceta torna esperonada pel seu interès en la feina de les dones, a través de la comunicació no verbal d'històries i afectes.

L'exposició ha ocupat cinc sales de la planta 2 i ha presentat treballs que qüestionen poèticament conceptes en altre temps antagònics. La mostra també explora l'interès de Lanceta per formats col·laboratius a partir del diàleg que estableix amb una sèrie de còmplices, com els artistes Olga Diego, Pedro G. Romero i Xabier Salaberria, la comissària Leire Vergara, el Colectivo La Trinchera, la cineasta Virginia García del Pino, i l'artista i pensador Nicolas Malevé, que conjuntament amb els educadors del museu i l'Institut Miquel Tarradell han desenvolupat el projecte d'art i educació «Els oficis del Raval».

«Teixir és un acció repetitiva, molt lenta, quasi hipnòtica. Moltes vegades entres en una fase de nirvana, perquè en realitat és un fer sense pensament en el fer mateix. És com entrar en aquest espai buit del temps.»

— Teresa Lanceta a «La veu de l'artista». Canal Youtube MACBA Barcelona Oficial. @MACBABarcelonaOficial, 26 de maig del 2022.
→ Enllaç YouTube

SISMOGRAFIA DE LES LLUITES. CAP A UNA HISTÒRIA GLOBAL DE LES REVISTES CULTURALS I DE PENSAMENT CRÍTIC

Un projecte de Zahia Rahmani.
Dates: 9 de juny – 26 de setembre del 2022.
Organització: Programa de recerca produït per l'Institut national d'histoire de l'art (París). Presentat en el marc del dispositiu *Arxius possibles*.

Sismografia de les lluites és un inventari de publicacions crítiques i culturals no occidentals, incloses les de les diàspores africana, índia, caribenya, asiàtica i sud-americana, produïdes després dels moviments revolucionaris de finals del segle XVIII fins a l'any 1989. Les obres en vídeo i sonores que s'hi han presentat són reflexions sobre vivències en contextos d'esclavitud, *apartheid* i genocidi, així com reaccions a dictadures violentes, desordres polítics brutals i agitacions socials.

Presentada a la planta baixa del Centre d'Estudis i Documentació, l'exposició s'ha plantejat des d'una una narrativa cronològica desplegada mitjançant una instal·lació audiovisual en tres canals, integrada per dues pel·lícules, amb un muntatge d'imatges a partir de les publicacions, i una tercera que mostra una col·lecció de manifestos històrics. Malgrat l'amplitud de les àrees geogràfiques i territorials d'origen, aquestes publicacions posen de manifest uns corrents de solidaritat global a través de la seva posició anticolonial i el seu desig d'emancipació.
Més informació → Enllaç

CINTHIA MARCELLE. UNA CONJUNCIÓ DE FACTORS

Comissariat: Isobel Whitelegg.
Dates: 15 de juliol del 2022 – 8 de gener del 2023.
Organització: MACBA Museu d'Art Contemporanide Barcelona.

Una conjunció de factors és la primera exposició que ofereix una perspectiva global sobre l'obra de Cinthia Marcelle (Belo Horizonte, 1974). La mostra parteix del desig d'evocar associacions i connexions entre les temàtiques que preocupen Marcelle i els procediments d'elaboració dels seus treballs. Aplegant obres realitzades des del 1999 fins avui, i combinant evocatives peces fílmiques i fotogràfiques amb instal·lacions a gran escala i subtils intervencions espacials, l'exposició subratlla la singularitat estètica de l'obra de Marcelle, que comprèn des de la creació de suggestives *mise-en-scène* fins al desenvolupament d'una poètica de l'acumulació, la multiplicació i la repetició.

L'exposició també ha centrat l'atenció en la pràctica habitual de Marcelle d'implicar participants de diversa procedència en la seva producció artística. Conjuntament amb l'ús de materials i colors que evoquen contextos específics, la implicació i representació dels altres en l'obra de Marcelle al·ludeix a les jerarquies laborals, de classe i de raça que condicionen les nostres interaccions quotidianes i l'ordre social i polític imperant.

Per subratllar el caràcter col·lectiu que per a Marcelle tenen tant la pràctica artística com l'autoria, l'exposició ha presentat obres produïdes individualment i també peces realitzades a duo amb Tiago Mata Machado i Jean Meeran, així com en col·laboració amb la plataforma en línia aarea.co.

Més informació → Enllaç

CARRIE MAE WEEMS. LINCOLN, LONNIE, AND ME

Comissariat: Elvira Dyangani Ose.
Dates: 5 d'octubre del 2022 – 15 de gener del 2023.
Organització: Aquesta exposició es presenta en el marc del projecte *Carrie Mae Weems. Un gran gir del possible*, organitzat per la Fundación Mapfre en col·laboració amb la Fundació Foto Colectania i el Württembergischer Kunstverein, Stuttgart.

La Capella MACBA ha acollit la peça *Lincoln, Lonnie, and Me*, una videoinstal·lació en què l'artista Carrie Mae Weems (Portland, Oregon, 1953) se serveix de figures fantasmagòriques a escala humana per analitzar, a través de la seva relació amb el president Abraham Lincoln i l'activista Lonnie Graham, com es construeixen les narratives històriques i com les tragèdies del passat es renegocien constantment.

Amb aquesta instal·lació, presentada en paral·lel a l'exposició organitzada per la Fundació Mapfre, la Fundació Foto Colectania (ambdues a Barcelona) i la Württembergischer Kunstverein, on es mostra l'obra fotogràfica de l'artista de les últimes quatre dècades, el MACBA s'uneix a aquestes prestigioses institucions per a revisar el decisiu llegat de Weems.

Més informació → Enllaç

MARÍA TERESA HINCAPIÉ. SI AQUEST FOS UN PRINCIPI D'INFINIT

Comissariat: Claudia Segura Campins i Emiliano Valdés.
Dates: 20 d'octubre del 2022 – 26 de febrer del 2023.
Organització: Coproducció del MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona i el Museo de Arte Moderno de Medellín (MAMM). Amb la col·laboració del Graner.

Aquesta ha estat la primera exposició dedicada a la pràctica de María Teresa Hincapié (Armenia, 1954 – Bogotá, 2008), artista colombiana que resistia qualsevol categorització específica i oscil·lava entre l'apropament a la poètica d'allò domèstic, la vida, la creació en moviment i una aproximació a la mística. Utilitzant el potencial de l'afecte com a mecanisme d'interacció amb l'artista, la mostra ha reivindicat la interacció col·lectiva com a productora de coneixement i vehicle imperatiu de transmissió.

L'exposició ha presentat una àmplia selecció de material d'arxiu provinent de performances, fotos, vídeos, documentació escrita, diapositives, testimonis visuals, etc. S'hi han inclòs obres realitzades per José Alejandro Restrepo i interpretades per Hincapié, així com tres projectes, encarregats específicament per a l'exposició, dels artistes María José Arjona (Colòmbia), Coco Fusco (Estats Units) i Mapa Teatro (Colòmbia), la praxi dels quals està íntimament vinculada amb la d'Hincapié.

Més informació → Enllaç

AYUUJKJÄ'ÄY ËY KONK. UNA FABULACIÓ BASADA EN UN MITE MIXE

Un projecte de Mariana Botey en col·laboració amb Dr. Lakra, Taka Fernández i Brian Cross.
Comissariat: Pablo Arredondo Vera.
Dates: 10 de novembre del 2022 – 26 de febrer del 2023.
Organització: Una producció d'Hacer Noche - Promised Land, en col·laboració amb el MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona.

A través de la investigació documental, bibliogràfica, iconogràfica, el treball de camp i l'entrevista, aquesta exposició s'ha acostat al mite de Kondoy des de diversos fronts i categories. *Ayuujkjä'äy ëy Konk. Una fabulació basada en un mite mixe* aporta una perspectiva indigenista, neoindigenista i transindigenista a l'art modern i contemporani mitjançant les relacions del mite de Kondoy amb el paisatge, el territori, el ritu, la política, el llenguatge i la creença.

JOSEP GRAU-GARRIGA. DIÀLEG DE LLUM

Un projecte d'investigació de Núria Montclús i Esther Grau, en col·laboració amb Àlex Castro i Alba Clavell.
Dates: 28 de novembre del 2022 – 11 de setembre del 2023.
Organització: MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona.

Des de finals dels anys seixanta, Josep Grau-Garriga, un dels màxims exponents de l'Escola Catalana del Tapís, es va dedicar a experimentar amb tècniques transdisciplinàries i a assajar grans formats, més enllà de les demandes de l'art tèxtil tradicional. Ho va fer per mitjà del que ell denominava «environaments», que propiciaven la immersió de l'espectador en l'obra i un contacte més íntim amb els materials que la constituïen. En els «environaments», sovint sorgits d'un procés de creació col·lectiva, Grau-Garriga hi explorava noves formes de pedagogia artística que aproximaven l'art a la vida i que, alhora, feien de l'obra d'art una experiència compartida.

En aquest context, *Diàleg de llum* (1986-1988) expandeix les possibilitats d'aquell moment respecte a la producció i la disseminació de l'art del teixit. A més de la instal·lació que li dona nom, aquesta presentació recupera una sèrie de fotografies, documents i dibuixos de diferents «environaments» realitzats per l'artista.

«Jo sempre dic que el meu pare vivia creant i creava el que vivia, perquè l'art i la vida, la creació i la vida estan absolutament teixits. [...] Aquests objectes que ell incorpora són objectes que formen part de la seva vida, de la seva quotidianitat.»

— Ester Grau, filla de l'artista, a la roda de premsa sobre l'exposició *Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum*, 28 de novembre del 2022. → Enllaç

Vista de l'exposició *Ayuujkjä'äy ëy Konk. Una fabulació basada en un mite mixe*, 2022. Foto: Miquel Coll.

4.2. Exposicions de la Col·lecció MACBA

COL·LECCIÓ MACBA

Comissariat: Equip curatorial del MACBA.
Dates: Octubre del 2018 – 1 de novembre del 2022.
Organització: MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona.

Fins a l'1 de novembre de 2022, s'ha pogut veure a la planta 1 del museu *Col·lecció MACBA*, una mostra que ja es trobava en curs l'any anterior i que deriva de la presentació *Un segle breu: Col·lecció MACBA*. Degut a la seva llarga durada, aquest 2022 s'han dut a terme alguns canvis més a les sales per motius de preservació. Aquests canvis han suposat la incorporació a les sales de les obres *B.B.O.* d'A.R. Penck, així com diversos *Pochoirs* de Jaume Xifra i obres de Joan Rabascall procedents de la Col·lecció Rafael Tous d'art concepual (en procés d'incorporació).

Vista de l'exposició *Col·lecció MACBA*, 2022. Foto: La Fotogràfica.

EN TEMPS REAL. LA COL·LECCIÓ RAFAEL TOUS D'ART CONCEPTUAL

Comissariat: Antònia Maria Perelló i Claudia Segura Campins.
Dates: 14 de maig del 2021 – 6 de juny del 2022.
Organització: MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona.

Aquest 2022 també s'ha pogut seguir visitant, a la planta 0 i part de la planta 1 de l'edifici Meier, *En temps real. La Col·lecció Rafael Tous d'art conceptual*, una exposició sorgida fruit de la donació de la Col·lecció Rafael Tous al MACBA. La mostra ha recollit els diferents treballs experimentals d'una generació d'artistes dels setanta i vuitanta que es van situar fora dels circuits convencionals de l'art i que van abordar temes com l'art d'acció i la interacció amb la natura, així com posicionaments de crítica social i política, entre d'altres temes. L'exposició s'ha mantingut fins al 6 de juny del 2022, amb el tancament de la planta 0. A partir d'aquest moment, les obres exposades a la primera planta del museu s'han incorporat al relat de Col·lecció MACBA.

Vista de l'exposició *En temps real. La Col·lecció Rafael Tous d'art conceptual*, 2021. Foto: La Fotogràfica.

COL·LECCIÓ MACBA. PRELUDI. INTENCIÓ POÈTICA

Comissariat: Elvira Dyangani Ose, Antònia Maria Perelló, Claudia Segura Campins i Patricia Sorroche.
Dates: 14 de desembre del 2022 – mitjan 2024.
Organització: MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona.

Partint del títol del llibre homònim d'Édouard Glissant, *Intention poètique*, l'exposició s'entén com un exercici que planteja una ruptura amb el marc museogràfic institucional per oferir un espai de reflexió i de crítica on el concepte i l'experiència «art» es presenten com un principi generador i emancipador. Aquesta nova aproximació a la Col·lecció se serveix, en gran mesura, d'obres adquirides aquests últims anys que busquen nous escenaris de relació amb les obres de la Col·lecció, però també amb obres en préstec d'artistes que en formen part o no.

D'aquesta manera es configura un nou relat d'històries que inclou absències i afavoreix uns altres discursos, en tant que espais comuns i escenaris de possibilitat, per qüestionar i actualitzar les formes de relació que estableixen les pràctiques artístiques amb els subjectes, ja siguin els mateixos artistes o els espectadors que transiten les obres. Es tracta d'un nou plantejament dels mecanismes museogràfics, del lloc de les obres en el museu i en el dispositiu expositiu. L'exposició es presenta com una plataforma per revisar l'experiència artística i les seves transformacions recents, que sovint en desdibuixen els seus límits i fan de l'espai expositiu un laboratori conscient de la seva interdependència d'escenaris i contextos sociopolítics, artístics, culturals i econòmics.

Vista de l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, 2022.
Foto: Miquel Coll.

4.3.
El MACBA al món: itineràncies i coproduccions

FINA MIRALLES. SOC TOTES LES QUE HE SIGUT

Comissariat: Teresa Grandas.
19 de febrer – 28 d'octubre del 2022.

- Index – The Swedish Contemporary Art Foundation, Estocolm (Suècia)
- Marabouparken Konsthall, Estocolm (Suècia) 28 d'octubre 2022 – 30 de gener del 2023
- MADRE Museo d'Arte Contemporanea Donnaregina, Nàpols (Itàlia)

MARÍA TERESA HINCAPIÉ. SI AQUEST FOS UN PRINCIPI D'INFINIT

Comissariat: Claudia Segura Campins, Emiliano Valdés.
16 de març – 12 de juny del 2022.

- Museo de Arte Moderno de Medellín (MAMM), Medellín (Colòmbia)

TERESA LANCETA. TEIXIR COM A CODI OBERT

Comissariat: Nuria Enguita, Laura Vallés Vílchez.
7 d'octubre del 2022 – 16 d'abril del 2023.

- Institut Valencià d'Art Modern (IVAM), València

Vista de l'exposició *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*, 2022.
Foto: Roberto Ruiz.

5

Publicacions

Revisió de proves de color per a la publicació *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*, 2022. Foto: Clara Plasencia.

4
publicacions
impreses

3.890
exemplars

3
idiomes

2754
descàrregues de
publicacions en línia

Difusió de l'estudi de l'art contemporani / Sensibilització sobre temàtiques socials i ambientals / Incorporació de proveïdors segons criteris socials / Treball en xarxa amb l'entorn / Aliances per garantir l'accés de tots els públics als nostres continguts

Les publicacions del Museu d'Art Contemporani de Barcelona no només documenten exposicions, sinó que, amb les seves aportacions teòriques, contribueixen a l'estudi de l'art contemporani. Durant l'any 2022, el museu ha mantingut l'activitat editorial d'acord amb la programació establerta, fent-se càrrec de tots els processos editorials, des de la conceptualització, la coordinació integral i l'edició, fins a la producció i la distribució, amb la col·laboració de professionals externs que completen les tasques que no es poden assumir internament.

Títols publicats:

- *María Teresa Hincapié. Si este fuera un principio de infinito / If This Were a Beginning of Infinity* (edició bilingüe castellà-anglès).
  Més informació → Enllaç
- *Cinthia Marcelle. Una conjunción de factores / A Conjunction of Factors* (edició bilingüe castellà-anglès).
  Més informació → Enllaç
- *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert* (tres edicions: català, castellà i anglès).
  Més informació → Enllaç
- *Passió i cartografia per a un incendi dels ulls* (edició en català). Més informació → Enllaç

Com cada any s'ha actualitzat el catàleg digital *MACBABOOKS*, eina necessària per a la difusió i distribució de les nostres publicacions.
Més informació → Enllaç

PROJECTES FUTURS EN CURS, INICIATS AQUEST ANY

Al llarg del 2022 s'han treballat els projectes que es publicaran entre el 2023 i el 2024:

- El catàleg *Bouchra Khalili. Entre círculos y constelaciones* (maig del 2023).
- El catàleg *Laura Lima. Balé Literal* (novembre del 2023).
- El catàleg *Nancy Holt / Inside Outside* (juny del 2023).
- El llibre d'artista de Daniel Steegmann Magrané (març del 2023).
- El projecte editorial entorn de la donació d'obres de la Col·lecció Tous al MACBA (juny del 2024).
- Diversos projectes del 2024 (Teresa Solar, Jordi Colomer...).

DISTRIBUCIÓ NACIONAL I INTERNACIONAL

Els llibres del MACBA es venen al museu –a MACBA Store Laie–, i també es distribueixen a tot el territori espanyol i internacional.

CANALS DE DISTRIBUCIÓ

Nacional
La distribució en tot el territori espanyol va a càrrec de la distribuïdora Machado Grupo de Distribución, SL.
https://www.machadodistribucion.com
pedidos@machadolibros.com

Internacional
Representació a Regne Unit i Irlanda
Star Book Sales
enquiries@starbooksales.com

Representació a Europa (a excepció d'Espanya)
Bookport Associates Ltd. (Sales and Marketing)
bookport@bookport.it

Distribució internacional (a excepció d'Espanya i Amèrica Llatina)
Combined Book Services Ltd
orders@combooks.co.uk

Distribució a Amèrica Llatina
Representaciones editoriales
Nicolás Friedmann
http://nicolasfriedmann.com

Aquest any, per possibilitar i assegurar una bona distribució dels llibres de Cinthia Marcelle (artista brasilera) i de María Teresa Hincapié (artista colombiana) a Amèrica Llatina, s'ha establert un acord de coedició amb l'editorial Turner amb seu a Madrid i a Mèxic.

MAGATZEM DE LLIBRES

El magatzem extern de llibres del MACBA està gestionat per la Fundació Ginesta, una organització sense ànim de lucre i totalment independent, promoguda per la iniciativa de pares i mares d'adults amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament que necessiten suports i serveis que els facilitin la integració social. Des del magatzem se serveixen totes les comandes i peticions de llibres, tant a escala nacional com internacional.

DIFUSIÓ I VENDA

Principals accions que s'han dut a terme:

- Algunes de les institucions que formen part del Grup editorial han participat en un estand comú en la Fira Arts Libris (Barcelona) del 10 al 12 de juny a l'espai Fossat del Mercat de Sant Antoni. Aquest any hi han participat el MACBA, el CCCB, el MNAC, el Museu Picasso, la Fundació Miró i la Fundació Antoni Tàpies.
- Amb motiu de la festivitat de la Mercè, del Dia Internacional dels Museus i de la Nit dels Museus han tingut lloc les vendes especials MACBABOOKS (amb un preu únic de 6 €), organitzades amb MACBA Store Laie.
- Amb l'entrada al museu, MACBA Store Laie aplica un descompte del 5 % als catàlegs de les exposicions en curs. Aquesta informació s'indica a l'entrada i també a la pantalla de l'Ona.
- S'ha fet una segona donació de llibres a la Fundació Kālida (Hospital de Sant Pau), que té la voluntat de millorar la qualitat de vida de les persones amb càncer i els seus familiars i amics.
- S'han iniciat converses amb responsables dels centres penitenciaris i els centres de salut de Catalunya per reorganitzar i ampliar les donacions de llibres per als espais de lectura i els tallers artístics.
- S'han promogut accions de difusió diverses a través de les xarxes socials del museu (Facebook, Instagram, Twitter).
- Es manté el *hashtag* #llibresart per divulgar les accions vinculades a aquest àmbit.

WEB

S'han posat en marxa diverses accions i millores amb l'equip de la web del museu amb l'objectiu de donar més visibilitat a les publicacions i de treure'n el màxim profit possible.

- S'han penjant –en format pdf de descàrrega gratuïta– els catàlegs:
  - *Passió i cartografia per a un incendi dels ulls*. → Enllaç
    45 descàrregues des del desembre del 2022.
  - *Rabascall. Producció 1964-1982*. → Enllaç
    No hi ha hagut cap descàrrega, publicat el 22 de desembre del 2022.
  - *Eulàlia Grau. Mai no he pintat àngels daurats* → Enllaç
    79 descàrregues des del març del 2022.
  - *Miralda Madeinusa* → Enllaç
    72 descàrregues des del març del 2022.
  - *Fina Miralles. Soc totes les que he sigut* → Enllaç
    59 descàrregues des del novembre del 2022.
  - *Luis Claramunt. El viatge vertical* → Enllaç
    36 descàrregues des del setembre del 2022.
  - *Paral·lel Benet Rossell* → Enllaç
    Català: 22 descàrregues des del maig del 2022.
    Castellà: 51 descàrregues des del maig del 2022.
- S'han comptabilitzat 1.859 descàrregues de *Quaderns portàtils* (QP), 59 descàrregues de *Quaderns d'àudio* (QA) i 472 de *Desacuerdos*.
- S'ha incorporat un esdeveniment de seguiment de tots aquells usuaris que seleccionen el botó «Comprar el llibre», per saber l'ús que se'n fa (del botó) i, per tant, quants usuaris van a parar a MACBA Store Laie. 847 clics cap a la botiga.
- S'han ampliat els *tags* relatius a les publicacions.
- S'han incorporat noves galeries d'imatges.

GRUP EDITORIAL

S'han mantingut les trobades amb el Grup editorial, creat el 2012. Aquest grup reuneix periòdicament els equips dels departaments de publicacions de diverses institucions culturals de Barcelona. Format actualment per la Fundació Miró, la Fundació Antoni Tàpies, el MNAC, la Fundació "la Caixa", La Pedrera, el CCCB, el Museu del Disseny, el MUHBA, el Museu Picasso i el MACBA, aquest any 2022 s'hi ha afegit el Pavelló Mies van der Rohe. La finalitat és posar en comú tot el que fa referència a la concepció i producció editorial. També es convida periòdicament professionals de l'àmbit editorial a sessions de treball monogràfiques.

Aquest any s'ha fet una sessió de treball presencial al Pavelló Mies van der Rohe en què s'ha abordat la difusió que cada institució fa de les seves publicacions.

D'aquesta sessió en va sorgir la possibilitat que la revista digital *Núvol* dediqués un article a les publicacions dels museus, que sortirà properament.

TALLER CREATIU I EMPRESA

El MACBA ha participat per primera vegada en el programa Talent creatiu i empresa del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya durant el curs 2021-2022 amb dos reptes: un del Departament de Publicacions, i l'altre del Departament d'Arquitectura.

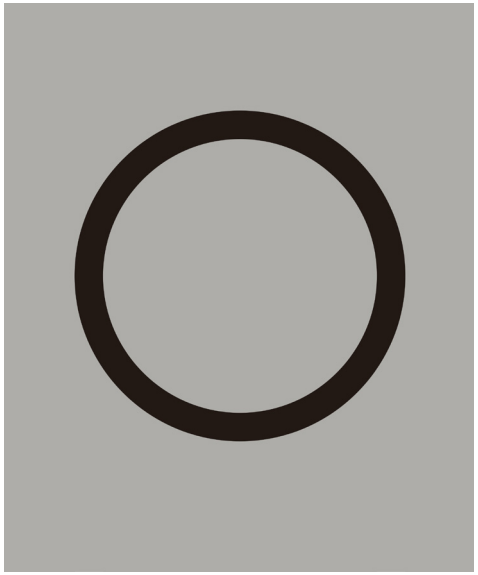
El Departament de Publicacions es va plantejar el repte de fer un suport físic o digital per donar visibilitat a les publicacions en diversos espais del museu. Arsenal Escola d'Art i Disseny de Vilafranca del Penedès, l'EdRa Escola d'Art i Disseny de Rubí, Groc Escola d'Arts plàstiques i disseny de Barcelona i Ondara Escola d'art i superior de disseny de Tàrrega han participat en el repte de Publicacions, i durant el 2022 s'ha treballat amb els diferents grups d'alumnes per fer el seguiment de les seves propostes. Finalment, el 6 de maig s'ha celebrat la gala virtual de lliurament dels reconeixements finals. El Departament de Publicacions ha reconegut la proposta dels alumnes de l'Escola Ondara de Tàrrega i se'ls ha lliurat un passi del museu que els permet entrar-hi tantes vegades com vulguin durant dotze mesos, a més d'un paquet d'invitacions, un certificat acreditatiu, un lot de publicacions del museu i la difusió del reconeixement a les xarxes socials del museu.

Enllaç a la gala virtual de la VII Jornada d'Arts Plàstiques i Disseny on es van donar els reconeixements i mencions a les escoles d'Arts Plàstiques i Disseny de Catalunya el 6 de maig del 2022.
→ Enllaç

Procés d'impressió de la publicació
Cinthia Marcelle. Una conjunción de factores, 2022
Foto: Gemma Planell.

RELACIÓ DE LES PUBLICACIONS DEL 2022

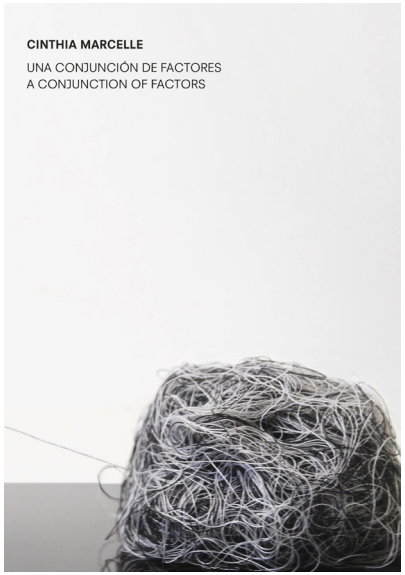

María Teresa Hincapié. Si este fuera un principio de infinito / If This Were a Beginning of Infinity
Textos de diversos autors
1 edició: castellà-anglès
Enquadernació rústica
236 pàgines
231 il·lustracions
25 x 20 cm
35 €
Disseny: Tangrama
ISBN: 978-84-18895-67-8 (castellà-anglès)
Tirada: 840 exemplars
Edició: MACBA, Barcelona
→ Enllaç

La publicació monogràfica de l'artista colombiana María Teresa Hincapié acompanya l'exposició –coproduïda pel MACBA i el Museo de Arte Moderno de Medellín (MAMM)– sobre la seva obra, en què es reivindica la interacció col·lectiva com a productora de coneixement i vehicle imperatiu de transmissió. La pràctica de María Teresa Hincapié oscil·lava entre vida, creació en moviment i recerca mística.

El llibre inclou assajos de la curadora, crítica i historiadora de l'art Carolina Ponce de León, el professor i investigador José Antonio Sánchez, la curadora, historiadora i investigadora Carmen María Jaramillo, la curadora Paula Bossa, i dels comissaris de la mostra, Claudia Segura (MACBA) i Emiliano Valdés (MAMM).

Així mateix, aplega una àmplia selecció d'imatges de les accions i obres de l'artista, així com vistes de les seves instal·lacions i documentació diversa. Totes les obres s'acompanyen d'un text que contex-tualitza i explica l'acció. El llibre també recull la influència que ha tingut el llegat de María Teresa Hincapié de la mà de tres artistes contemporanis: Coco Fusco, Mapa Teatro i María José Arjona.

Cinthia Marcelle. Una conjunción de factores / A Conjunction of Factors
Text d'Isobel Whitelegg
1 edició: castellà-anglès
Enquadernació rústica
144 pàgines
140 il·lustracions
24 x 17 cm
35 €
Disseny: Estela Robles
ISBN: 978-84-18895-68-5 (castellà-anglès)
Tirada: 600 exemplars
Edició: MACBA, Barcelona
→ Enllaç

La publicació sobre Cinthia Marcelle recull una selecció de les seves obres que van des de finals dels anys noranta fins a l'actualitat, i que mostren la seva preocupació per les dinàmiques col·lectives i les poètiques d'acumulació, multiplicació i repetició.

RELACIÓ DE LES PUBLICACIONS DEL 2022

Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert
Textos de diversos autors
3 edicions: català, castellà i anglès
Enquadernació tapa dura
332 pàgines
357 il·lustracions
27,6 x 21,4 cm
40 €
Disseny: Hermanos Berenguer
ISBN: 978-84-17593-19-3 (català)
ISBN: 978-84-17593-20-9 (castellà)
ISBN: 978-84-17593-21-6 (anglès)
Tirada: 2.000 exemplars
Coedició: MACBA, Barcelona; IVAM, València
→ Enllaç

Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert inclou una àmplia reproducció de tapissos, llenços, pintures i dibuixos que, juntament amb els seus escrits i impressions tant sobre el Raval com sobre les seves llargues estades al Marroc, mostra les múltiples facetes de l'artista i la seva trajectòria des dels setanta fins a l'actualitat.

La publicació inclou assajos del filòsof Miguel Morey, el comissari Bonaventure Soh Bejeng Ndikung, la curadora associada Laura Vallés Vílchez i l'antropòleg Bert Flint, i una conversa curatorial entre l'artista i les co-comissàries de l'exposició al MACBA (Nuria Enguita) i l'IVAM (Laura Vallés Vílchez). La darrera part recopila projectes que Lanceta ha dut a terme amb altres artistes o institucions durant aquests últims anys (Olga Diego, els alumnes de l'Institut Miquel Tarradell de Barcelona –amb la col·laboració de Nicolas Malevé–, Virginia García del Pino, Pedro G. Romero, Xavier Salaberria, La Trinchera i Leire Vergara).

Passió i cartografia per a un incendi dels ulls
Text de Gabriel Ventura
Edició en català
Enquadernació rústica
52 pàgines
42 il·lustracions
17 x 11,5 cm
15 €
Disseny: Ana Domínguez Studio
ISBN: 978-84-17593-22-3 (català)
Tirada: 350 exemplars
Edició: MACBA, Barcelona
→ Enllaç

Aquesta publicació es planteja com el colofó de l'exposició col·lectiva *Apunts per a un incendi dels ulls*, el primera edició de «Panorama», una sèrie de projectes transdisciplinaris que explora les estètiques i les pràctiques artístiques contem-poràries principalment locals. El llibre reprodueix un poema de Gabriel Ventura que es descompon en una pluralitat de veus i punts de vista i dibuixa una cartografia textual d'*Apunts per a un incendi dels ulls*. La publicació inclou també una selecció d'imatges de les obres a les sales del museu.

6

Programes

Javiera de la Fuente, Fuensanta «La Moneta» i Ana Morales, «Pujar i baixar escales. Sobre el treball de Teresa Lanceta com a escriptura», proposta de Pedro G. Romero i Teresa Lanceta per a la Nit dels Museus, 2022. Foto: Dani Cantó.

18.442
assistents

105
activitats

Espai de creació de coneixement, diàleg i reflexió compartida sobre temes socials i mediambientals / Aliances per a garantir l'accés de tots els públics a la nostra programació / Desplegament d'accions del Pla d'accessibilitat / Apropament al públic local, al sector educatiu i a l'ecosistema cultural del nostre entorn / Col·laboracions per al foment dels espais de debat i de l'educació artística i cultural

El 2022 els programes públics del museu –cursos, conferències, seminaris, tallers, grups d'estudi, arts en viu, «Dissabtes MACBA», el programa familiar–, s'han estructurat al voltant de les activitats associades als projectes expositius i a la Col·lecció, i també s'han fet activitats en col·laboració amb altres entitats i institucions.[1]

6.1.
Col·lecció, exposicions i visites

Els programes organitzats al voltant de la Col·lecció MACBA i de les exposicions temporals han continuat en els diferents formats que té en marxa el museu. En el marc del programa «Parlem de...», les tardes de dijous es constitueixen com un espai de trobada que entén les exposicions com a poderosos dispositius activadors de la imaginació i generadors de discursos que sovint excedeixen les lectures previstes per la institució o preconcebudes per l'equip curatorial. És per això que aquest programa dona veu a artistes de diferents disciplines i a col·laboradors que tenen incidència en el barri del Raval. Així, aquest any, Gabriel Ventura, poeta, i Pere Martínez, cantant, han fet una visita cantada a l'exposició *Apunts per a un incendi dels ull*s. Dins de «Parlem de... Col·lecció MACBA», Aleix Plademunt ens ha presentat el seu llibre *Matter* i el catàleg *Antimatter*, i s'ha projectat el film *Matter* escrita i dirigida per l'artista i Carlos Marqués-Marcet. Joël Andrianomearisoa ha conversat amb Esther Grau –filla de Josep Grau-Garriga– coincidint amb la inauguració de la mostra *Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum*. En dues ocasions, el programa «Parlem de...» s'ha transformat en «Sonem amb...»: d'una banda, durant l'exposició expandida *Manuals de reparacions i sons càsmics*, les actuacions de h waas, Draft, Molero i Aina Climent i Verraco ens han acostat a l'exposició des de l'escolta, en una reivindicació de la música com a catalitzador; de l'altra, en relació amb l'exposició *Cinthia Marcelle. Una conjunció de factors*, hem gaudit de les activacions sonores a la instal·lació *No Ar/On Air* amb la participació de Radia Cava-ret (Samu Céspedes i Violeta Ospina), dublabBCN (Jara Rocha i Alberto Flores del Río) i Xavi Rodríguez Martín.

El barri del Raval ha pres importància en els diàlegs referits a l'exposició *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*. A les sessions de «Parlem de... Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert», Francesc Royuela i Clara Castelltort, docents de l'Institut Miquel Tarradell, han parlat sobre l'exposició i sobre el projecte «Els oficis del Raval»; Juan Alberto Pérez Díez, director del Secretariat de Pastoral Gitana de l'Arxidiòcesi de Barcelona, ha parlat sobre la seva relació amb el Raval des del diàleg interreligiós, intercultural i veïnal; i Mercè Amor i Fàtima Ahmed, fundadores de l'Associació Intercultural Diàlegs de Dona, han parlat sobre la seva relació amb el barri del Raval i la comunitat de dones immigrants.

«Els oficis del Raval», programa d'art i educació amb l'Institut Miquel Tarradell, 2022.
Foto: Dani Cantó.

[1] Vegeu el detall de les activitats de programes públics a l'Annex B d'aquesta Memòria.

La vocació educativa del MACBA empeny a l'experimentació amb nous formats per tal d'arribar al públic, és per això que han continuat els recorreguts personals mitjançant visites comentades a càrrec d'artistes i investigadors. L'objectiu és conèixer en profunditat el contingut de les exposicions temporals i la Col·lecció des de la posició de les persones que fan aquestes visites. El col·lectiu d'investigació artística i educativa Avalancha (actualment format per blanca arias, Elena Blesa Cábez, María Bendito, Loli Acebal, Víctor Ramírez Tur, Pol Terrés i Edu Rubio), i el grup d'investigació i curadoria pli-é collective (format per Eva Paià, Marina Ribot Pallicer i Angelica Tognetti) s'han encarregat de les visites a les exposicions *En temps real. La Col·lecció Rafael Tous d'art conceptual* i *Cinthia Marcelle: Una conjunció de factors*, *Col·lecció MACBA*, *Apunts per a un incendi dels ulls*, *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert* i *María Teresa Hincapié. Si aquest fos un principi d'infinit*. Les visites a l'exposició *Manuals de reparacions i sons còsmics* del Centre d'Estudis i documentació (CED) han estat realitzades per Magui Dávila, co-comissària de la mostra.

Aquest any ens hem unit al programa de visites per a gent gran «Amb sucre o sense», creat per un grup de museus de Barcelona, i hem organitzat la visita «Records revolucionaris i hippies per estimar l'art contemporani» a l'exposició de la Col·lecció, seguida d'una tertúlia al voltant d'un cafè. En aquest mateix sentit, en el marc del programa «Art gran», impulsat per l'Agència de Salut Pública de Barcelona, hem preparat la visita «Afectes secundaris», en la qual un grup de persones grans han visitat, descobert i experimentat el MACBA.

Les inauguracions de les exposicions han donat peu a activitats i converses inaugurals entre els artistes i els comissaris i d'altres col·laboradors. És el cas de la conversa entre Teresa Lanceta, Nuria Enguita, comissària de l'exposició, i Laura Vallés Vílchez editora, curadora, docent i directora de l'editorial Concreta; o la de l'artista Cinthia Marcelle i Isobel Whitelegg, comissaria de l'exposició; o la de Pablo Arredondo, comissari de l'exposició *Ayuujkjä'äy ëy Konk. Una fabulació basada en un mite mixe*, Mariana Botey, historiadora de l'art, artista, curadora i crítica, i Elvira Dyangani Ose, directora del MACBA. En aquest cas, a més a més, l'activitat ha finalitzat amb una sessió del discjòquei Dr. Lakra, artista interdisciplinari, col·leccionista i músic, i Brian Cross, fotògraf i cineasta. Durant la inauguració de la nova exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, s'han dut a terme dues performances d'artistes de l'exposició a càrrec de Fito Conesa i Bernat Daviu.

Al Centre d'Estudis i Documentació, en el marc del dispositiu *Arxius possibles* i en relació amb l'exposició *Sismografia de les lluites*, s'ha organitzat la conversa situada entre Zahia Rahmani i Marta Vallejo, que ha transitat des de la Primavera Àrab fins al present del Raval amb les memòries col·lectives i l'arxiu com a acte de lluita i resistència.

Amb motiu de la Nit dels Museus, s'ha presentat la proposta de Pedro G. Romero i Teresa Lanceta «Pujar i baixar escales. Sobre el treball de Teresa Lanceta com a escriptura», amb les *bailaoras* Javiera de la Fuente, Fuensanta «La Moneta» i Ana Morales, en la qual Pedro G. Romero ha fet una lectura de textos propis i les tres bailaoras han actuat amb teixits i teles de Lanceta. I durant el Dia Internacional dels Museus, Teresa Lanceta i Leire Vergara han reflexionat entorn de «Treball d'estudi», un projecte en coautoria sobre els mecanismes de construcció d'històries personals i col·lectives, de sociologia, d'antropologia i d'art.

6.2. Pensament i debat

Dins del cicle «El que pot un llibre», hem proposat encontres mensuals amb artistes, editors i persones del context artístic per parlar de la pràctica artística de fer llibres. Hi han participat ferranElOtro, Maite Muñoz i Magui Dávila, Mancebía Postigo i Muntadas.

Les exposicions temporals han estat l'ocasió per a diferents encontres, conferències i accions performatives: Nyamnyam i Pedro Pineda han presentat el projecte «Sistematurgia d'*A quatre potes*», en el qual, acompanyats de Lídia Guitart, Curro Claret, Ingrid Guardiola, Latitudes i Hiuwai Chu i un grup de treballadors del MACBA, han conversat sobre gestió forestal, el disseny com a eina de recerca i sobre els límits del museu en el marc de l'exposició *Apunts per un incendi dels ulls*. Per tancar l'exposició *Manuals de reparacions i sons còsmics*, al CED s'ha dut a terme la jornada / trobada sònica «Find your Place in Space», en què les comissàries de l'exposició Magui Dávila i Maite Muñoz han fet una xerrada-trobada amb Natalia Piñuel Martín per parlar de la reescriptura de la música electrònica des de la perspectiva de gènere i identitats no binàries; l'artista i música Félicia Atkinson ha finalitzat la jornada amb una performance-concert. Nuria Enguita, Natasha Ginwala, Iniciativa Sexual Femenina, Teresa Lanceta, Luz Pichel, Bonaventure Soh Bejeng Ndikung, Laura Vallés Vílchez i Grant Watson han participat en el seminari amb accions performatives «Mirar de reüll. L'acte de teixir i les seves polítiques» al voltant de l'exposició *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*. Amb motiu de la videoinstal·lació *Carrie Mae Weems. Lincoln, Lonnie, and Me* s'ha dut a terme la conferència i conversa «Carrie Mae Weems com a cineasta» amb Carrie Mae Weems, Elvira Dyangani Ose i Sally Fenaux Barleycorn. Finalment, en relació amb l'exposició *María Teresa Hincapié. Si aquest fos un principi d'infinit* s'ha organitzat el seminari «El meu desig és parlar amb tu», en el qual José Antonio Sánchez ha reflexionat sobre l'origen del procés, el context artístic, històric i cultural de la seva obra, per deixar pas a Coco Fusco, José Alejandro Restrepo, María José Arjona i Santiago Zuluaga, que han parlat sobre l'expansió d'allò que és performatiu.

Al marge de les exposicions temporals del museu, s'ha organitzat la conferència «De la resiliència a l'antifragilitat. Transgredir fronteres a través de l'esforç col·lectiu» a càrrec d'Ana Dević, del col·lectiu curatorial What, How & for Whom/WHW, en relació amb la programació cultural en temps de restriccions arran de la pandèmia i de l'ús de formats oberts en l'educació experimental. El seminari «Ser fulla, ser pedra, ser terra. Desviaments i interrupcions en el conceptualisme català», a càrrec de Maite Garbayo i amb la participació d'Andrea Valdés, Pilar Bonet Julve, Fernando Davis i El Palomar, ha proposat relectures i actualitzacions per afectar i tergiversar el relat de la història de l'art contemporani a Catalunya i a l'Estat espanyol.

Amb motiu de la invasió russa d'Ucraïna i la guerra iniciada, s'ha organitzat la taula rodona «Veus per Ucraïna», que ha comptat amb la participació de Vasyl Cherepanyn (cap del Visual Culture Research Center, Kíiv); Marita Muukkonen i Ivor Stodolsky (membres fundadors del col·lectiu Artists at Risk); Natalia Sielewicz (curadora del Museu d'Art Modern de Varsòvia), i Blyzkist [Proximitat] (col·lectiu format per educadors, artistes i activistes ucraïnesos); i l'escriptora i curadora de la diàspora palestina Rasha Salti.

Les presentacions de llibres constitueixen una prolongació del programa públic del MACBA, que es desplega en les interseccions entre les pràctiques estètiques i les pràctiques polítiques. S'ha presentat la publicació sobre pràctiques artístiques i estudis dedicats a la performativitat, la sexualitat i l'autorepresentació *L'ano solare. A ~~year~~ long programme on sex and self-display* (Axis Axis, 2021) a càrrec d'Il Colorificio, Linda Porn Davis, Lucia Egaña Rojas i TOMBOYS DON'T CRY. Raisa Maudit i Martí Manen han presentat la seva publicació *Las disidencias. Una sesión de diálogo y lectura hacia la explosión* (Storm and Drunk, 2021) en forma de diàleg i lectura, entre allò performatiu i allò declamatiu. Frau Diamanda ha presentat el seu llibre *Escenas catalanas: errancias antropológico-sexuales* (Colectivo La Máquina, 2021) amb la participació de Diego Falconí i Pol Comelles. També s'ha presentat el llibre *La campana hermética* (Catedral, 2022) de Francesc Torres, en una conversa entre l'autor i Joan Ricart. Finalment, l'editorial bilbaïna consonni, que ha participat en la documenta fifteen de Kassel amb el projecte «lumbung stories», ha organitzat al MACBA una lectura performativa, en diferents idiomes i per les sales del museu, del llibre *Relatos lumbung* (Consonni, 2022), una antologia d'històries de ficció sobre les formes i possibilitats de col·laborar, a càrrec de la performer Bertha Bermúdez i coordinada per la coreògrafa Idoia Zabaleta. Després s'ha organitzat una conversa entre la periodista Tania Safura Adam com a moderadora, l'editora Laura Huerga (Raig Verd), l'escriptora brasilera Cristina Judar i l'editora María Mur Dean (consonni).

TAAHLIAH, «Carta blanca» d'El Palomar, programa «Lorem Ipsum», 2022.
Foto: Dani Cantó.

6.3. Arts en viu

Una de les línies de programació ja consolidades són les pràctiques artístiques que reforcen la centralitat de l'esdeveniment artístic en viu per sobre de l'objecte. L'any 2022, el programa «Lorem Ipsum» ha centrat la seva proposta en els efectes col·laterals de la pandèmia presents en la psique comuna, posant un èmfasi especial en la voluntat de tornar a estar juntes i barrejades, en un exercici de pura consciència col·lectiva. Stine Janvin & Ula Sickle han presentat «Echoic Choir», on evoquen el ritual de trobar-se en una pista de ball amb música a altes hores de la nit. Enrique del Castillo ha presentat el seu «Umbráfono», un aparell d'invenció pròpia amb qual és capaç de transformar els estímuls lluminosos de les pel·lícules en so a partir de tres lectors òptics. I amb «Carta blanca», el col·lectiu El Palomar, amb Aérea Negrot i TAAHLIAH, han posat èmfasi en artistes trans productores, connectant la música i la festa amb la seva potencialitat per empoderar possibles escenes *queer*, tal com han fet a d'altres projectes com ara «Hedonismo crítico» o «Seguir de fiesta», i oferir de nou l'escenari a artistes no cisgènere.

En col·laboració amb el Festival Grec de Barcelona, s'ha presentat *Idiota*, una peça de caràcter íntim interpretada per Marlene Monteiro Freitas, encarregada per una institució de Cap Verd i inspirada en les pintures de l'artista del país Alex da Silva (1974-2019) en forma de coreografia i amb la capsa de Pandora com a escenari.

6.4.
Dissabtes MACBA

Com en anys anteriors, el programa «Dissabtes MACBA» ha presentat un seguit d'activitats gràcies al patrocini d'Uniqlo. A més a més de les activitats «Marzelline's Confessions», «Pujar i baixar escales. Sobre el treball de Teresa Lanceta com a escriptura», les activitats amb motiu de la Nit del Museus, del Dia Internacional dels Museus, de la Mercè i de la festivitat de Santa Eulàlia, el programa «Dissabtes MACBA» ha comptat amb el projecte escènic «Díptico del desierto», en coproducció amb Dansa Metropolitana, format per dues peces: *Chorus i The Very Last Northern White Rhino*, dirigides pel director i coreògraf Gaston Core.

En relació amb l'exposició *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert* s'ha activat l'obra *El círculo i la flor* amb l'artista mateixa i Olga Diego, en què les veus donen vida i narració als personatges, el moviment dels articulats, que faran possible el ball, la mort, l'amor o el viatge.

En col·laboració amb el festival d'art de performance contemporània ARTefACTe, s'ha realitzat la lectura dramatitzada en format performance «El cos funcional» a càrrec de Marla Jacarilla i interpretada per Ximena Marsé.

6.5.
Grups d'estudi

El museu promou i acull grups d'estudi que es reuneixen periòdicament per treballar i reflexionar al voltant de temàtiques relacionades amb les línies de recerca del MACBA. L'objectiu d'aquests grups, formats per persones amb interessos coincidents però amb trajectòries diferents, és construir una experiència col·lectiva i horitzontal d'autoformació en un espai d'experimentació i intercanvi de coneixements i pràctiques.

LA CUINA

Durant tot l'any el grup d'estudi La Cuina, a càrrec de Marina Monsonís, organitza un espai de trobada i autoformació per compartir coneixements i experiències al voltant de la cuina, i reflexionar sobre el context de crisi alimentària que vivim. Mitjançant l'intercanvi de sabers, entre els participants s'ha desplegat un coneixement col·lectiu i sense jerarquies, i les respostes a què volem aprendre i què volem ensenyar han articulat el contingut de les sessions.

En el seu quart any de funcionament, hem obert La Cuina amb el programa «La Cuina oberta», quatre converses obertes al públic amb la participació de Laila El-Haddad, Maggie Schmitt, Marina Monsonís, Yayo Herrero, Adrianna Quena, Laia Barres, Mady Keita, Àgueda Vitòria i Lamine Bathily del Sindicat de manteros de Barcelona.

Enguany, La Cuina del MACBA ha participat al Festival Raval(s) que cada any dinamitza la Fundació Tot Raval en col·laboració amb altres entitats del barri. El grup de La Cuina s'ha sumat al projecte «Festa de la sopa d'aquí i d'allà» cuinant un sancocho diaspòric, una recepta que destaca els valors sobre els quals treballa el grup: la cuina d'aprofitament, resilient, que s'adapta, una cuina de temporada i amb sentit en el territori.

CONEIXENT-NOS AMB LES METZINERES

Des del 2020 treballem en col·laboració amb el col·lectiu Metzineres, veïnes del barri del Raval. Enguany aquest treball conjunt ha donat com a fruit una sèrie de *MetziFanzines*, que han permès començar a introduir-nos en qüestions d'interès del col·lectiu com la identitat de gènere, la convivència amb situacions relacionades amb la salut mental o la pèrdua de companyes, així com les seves històries de vida travessades per la violència i la vulnerabilitat permanent que ens acosten a tota una sèrie de relats sobre la política de la vida quotidiana.

«Som una cultura que ha après a mirar la terra i els nostres propis cossos des de l'exterioritat [...], des de la superioritat [...], i des de l'instrumentalitat.»

— Yayo Herrero a «Ecofeminisme al plat», en el marc de «La Cuina oberta. Cuina diaspòrica i situada», 15 de juny del 2022. Canal Youtube MACBA Barcelona Oficial. @MACBABarcelonaOficial → Enllaç YouTube

Participació de La Cuina del MACBA a la «Festa de la sopa d'aquí i d'allà», 2022. Foto: Laura Viñals.

6.6. Col·laboracions

Aquest any el MACBA ha col·laborat amb:

- Festival Internacional de Curtmetratges «La mida no importa – Size Doesn't Matter» organitzat pel Casal de Barri Folch i Torres i SLOWCUrT, amb la col·laboració de la Fundació Tot Raval, el MACBA i l'Ateneu del Raval.
- The Europaeum (xarxa d'universitats europees) i la Universitat Pompeu Fabra: el museu ha acollit una de les sessions de l'Europaeum Winter School, «The Agency of Art», amb la participació de Santiago Zabala i T.J. Demos en el marc del projecte «Benestar planetari».
- Mecal: el museu ha acollit la 24ª edició del Festival Internacional de Curtmetratges i Animació de Barcelona.
- Món Llibre, amb una jornada de portes obertes.
- 27ª edició del Simposi Internacional d'Art Electrònic ISEA2022 impulsat per la Universitat Oberta de Catalunya.
- Filmoteca de Catalunya i Associació d'amics del Jardí Botànic, «Paradís perdut. VIII Cicle Cinema i Jardí»: el museu ha participat amb la projecció d'*Stop* en presència del seu director, Stanley Sunday, seguida d'un concert del grup protagonista de la pel·lícula Doble Pletina.
- The Green Parrot ha organitzat l'activitat «Espais canviants que inclinen el temps. Performance, esferes públiques, encarnació i pràctica decolonial a la Sud-àfrica contemporània» amb la presentació de Jay Pather.
- Diversorium, amb el taller de tres dies «Festa com a terra comunal», en el qual Osías Yanov ha proposat acostar-nos a la sensibilitat d'allò festiu i sensual des d'una perspectiva *queer-crip*.
- «Per amor a les arts», cicle organitzat per la Filmoteca de Catalunya i el Museu Nacional d'Art de Catalunya amb la projecció de *Losing Ground*, de Kathleen Collins, amb presentació a càrrec de Sally Fenaux.
- ON MEDIATION. Platform on curatorship and reseach, en el marc del grup de recerca AGI (Art, Globalització, Interculturalitat) de la Universitat de Barcelona: conferència i visites a l'exposició *Cinthia Marcelle. Una conjunció de factors* i *María Teresa Hincapié. Si aquest fos un principi d'infinit*.
- Dart Festival: s'ha presentat l'estrena estatal del documental *The Melt Goes on Forever. The Art and Times of David Hammons*, dirigit per Judd Tully i Harold Crooks.
- Sala d'Art Jove (Agència Catalana de la Joventut. Generalitat de Catalunya), amb la trobada «Distensions #2».
- Festival LOOP 2022. Amb un programa de vídeo del grup Black Quantum Futurism (BQF), que es dedica a la pràctica creativa interdisciplinària entre Camae Ayewa i Rasheedah Phillips. També dins del marc de LOOP i en consonància amb la programació expositiva del museu, s'ha projectat el vídeo *Vitrina* (1989) de María Teresa Hincapié a la façana exterior de l'edifici Meier.
- Visual AIDS, amb motiu del Day With(out) Art 2022, el MACBA ha presentat el programa de vídeos en línia «Ser i pertànyer».

Maite Muñoz i Magui Dávila, *Find your place in the Space*, 2022. Foto: Dani Cantó.

6.7.
Ràdio web MACBA (rwm.macba.cat)

El 2022 Ràdio Web MACBA ha publicat 45 pòdcasts (vint dins de la sèrie «Son[i]a», dos dins de la sèrie «Especials», dotze dins de la sèrie «Recerca» i onze dins de la secció «Extra»), ha realitzat 30 entrevistes i ha publicat tres transcripcions. La metodologia de les nostres converses, fonamentada en la presencialitat, l'hospitalitat i uns temps de conversa i intercanvi fortament duracionals, es va reinventar després de la pandèmia, combinant-les amb enregistraments a distància. Aquest 2022, doncs, de les 30 entrevistes realitzades, quatre s'han realitzat a distància, en diverses sessions separades en el temps, i han generant metratge ric i abundant.

A més de la programació de pòdcasts, enguany les dinàmiques del Grup de treball de RWM han agafat molta embranzida i des de diferents fronts. Aquest grup de treball opera des de l'any 2016 com un laboratori de transferència de coneixements i aprenentatge en col·lectiu lligat a la ràdio, i està composat per les mans i agents que fan possible el projecte. Gràcies al projecte europeu Education from Below, el 2022 hem pogut organitzar dos tallers amb convidats d'una jornada completa –el primer amb la investigadora Flavia Dzodan i el segon amb l'artista sonora AGF– que han enriquit les discussions i les sinèrgies col·lectives. En el cas de Flavia Dzodan, també hem pogut oferir un programa públic en format de conferència amb l'objectiu d'obrir la conversa. Aquest nou format ens ha permès reinventar les trobades del Grup, i, al llarg del 2022, hem fet dos tallers més amb convidats com l'investigador José Luis Espejo i l'artista sonora pantea, així com una trobada amb el col·lectiu local de radio-performance Radia Cava-ret per facilitar i publicar una tirada del seu fanzine *Chúpame el oído*.

En el capítol de residències artístiques, aquest 2022 n'hem realitzat dues. Per una banda, una de llarga durada, en col·laboració amb Phonos/UPF, que ens han obert el seu estudi i equipaments durant tot l'any, amb l'objectiu de generar llibreries de sons. Aquesta recurrència ha intensificat el treball en col·lectiu del Grup de treball en àrees i pràctiques que habitualment es duen a terme en solitari. Part d'aquesta experiència i els seus resultats es van poder presentar en viu en el context del Festival Residències – Phonos, a la Universitat Pompeu Fabra. Per una altra banda, quatre membres més han gaudit d'una residència artística al centre d'art i creació contemporànies Wysing Arts Centre (Regne Unit).

A més d'aquest treball de fons amb el Grup de treball, la nostra feina de recerca i registre de la memòria oral amb valor patrimonial i artístic ha implicat una feina colze a colze amb altres artistes i agents locals, amb un total de catorze d'entrevistes que han passat a formar part del nostre arxiu. En concret, la finalitat de sis d'elles ha estat continuar alimentant el llarg recorregut de la sèrie de pòdcasts «Fons Àudio», que documenta les obres de la Col·lecció MACBA explicades pels artistes mateixos, i que enguany ha comptat amb la publicació de dos monogràfics més, un amb Eugènia Balcells i l'altre amb el El Palomar, a més de quatre entrevistes amb membres del col·lectiu català Video Nou/Servei de Vídeo Comunitari, que veuran la llum el 2023.

Convé destacar també la nostra primera col·laboració amb Hangar | Centre de producció i recerca artística per a la producció d'un pòdcast, així com amb la participació del Grup de treball de RWM en el primer pòdcast de la ràdio d'Arts Santa Mònica. Així mateix, hem pogut compartir els processos i metodologia de RWM en el seminari web organitzat per REMED (Red de Museos y Estrategias Digitales) «Podcasts en museos», i hem participat al seminari «{encuentro}. decolonizar el algoritmo» organitzat pel MNCARS.

En l'àmbit internacional, enguany hem col·laborat amb la Sonic Acts Biennial (Holanda) i el BEK-Bergen Senter for Elektronisk Kunst (Noruega), assistint als seus simposis internacionals per coproduir diversos pòdcasts.

> «El que ens fa humans és haver de ser educats per ser. I el que ens fa humans és que cap sistema educatiu assegura que arribem a aprendre res d'important ni que ens faci millors. La historia de la humanitat escenifica aquesta tragèdia.»
>
> — Marina Garcés: *Escola d'aprenents*. Barcelona: Galaxia Gutenberg, 2020, p. 12, llibre del qual parla a «Son[i]a #351», 25 d'abril del 2022. → Enllaç

Des d'un punt de vista quantitatiu, Ràdio Web MACBA ha comptat amb un total de 34.064 sessions, amb 18.866 usuaris a la web de rwm.macba.cat, així com 1.058 escoltes més des de macba.cat, des d'on també es pot accedir al seus continguts. El projecte continua tenint un posicionament internacional destacable, amb un 62,39 % de visites i usuaris de fora de l'Estat. El percentatge de públic local/nacional se situa en el 38,61 %. L'audiència anglosaxona (Estats Units i el Regne Unit) la segueix de prop amb un 22,47 % i destaca així mateix un considerable volum d'usuaris a Amèrica Llatina, Alemanya, Holanda i el Canadà. Finalment, cal destacar que aquest 2022 els continguts més escoltats han estat els pòdcasts amb la filòsofa i escriptora Marina Garcés, l'activista Jara Rocha, la professora Oyèrónké Oyěwùmí, així com les converses entre l'artista Himali Singh Soin i l'astrobiòleg Chandra Wickramasinghe –part de la nova sèrie «Undead Matter»–, i la de l'activista Chris Korda

i l'antropòloga Andrea Ballesteros –part de la sèrie «Objectualitat».

Pel que fa a les xarxes socials, RWM té una comunitat pròpia a Twitter, amb 7.200 seguidors, que es manté atenta, activa i interactua amb els continguts que es publiquen. A finals d'any també hem activat un compte a Mastodon, que compta ja amb 175 seguidors. Com cada any, continuem fent un esforç per millorar la comunicació dels pòdcasts mitjançant l'enviament de quatre butlletins específics i temàtics del projecte, i també amb la presència de RWM als butlletins d'altres institucions col·laboradores habituals de RWM, com ara Sonic Acts.

Trobada del Grup de treball de RWM
amb l'artista sonora i activista Antye Greie, 2022.
Foto: Tiago Pina.

6.8.
Programes d'Estudis Independents (PEI)

Aquest 2022 s'ha obert la convocatòria per a l'admissió d'alumnes candidats a la novena edició del Programa d'Estudis Independents.

Aquesta edició posarà el focus en la transmissió de sabers i fórmules pedagògiques que emergeixen de la cruïlla entre teoria, activisme i pràctica artística. Des d'una mirada descolonial i, per tant, antiracista, transfeminista i de caire socioeconòmic, el programa investigarà la condició de possibilitat que aquestes fórmules ofereixen per constituir un nou imaginari institucional.

La convocatòria s'ha resolt amb 70 candidatures de disset països diferents per a 30 places. En acabar l'any, els alumnes, seleccionats per un comitè format pels tres directors del PEI (Elvira Dyangani Ose, directora del MACBA, Max Jorge Hinderer Cruz, escriptor, conservador i filòsof, i Kader Attia, artista i comissari), juntament amb Myriam Rubio, responsable del PEI, i Ingrid Blanco, professora assistent, es troben en procés de matriculació.

El programa comptarà amb una trentena de professors, convidats i col·lectius locals i internacionals com Franco Berardi (Bifo), Bandung of the North, Suely Rolnik, Houria Bouteldja, Susana Pilar Delahante, Elvira Espejo Ayca, Grupo Etcétera, Malcom Ferdinand, Denise Ferreira da Silva, Verónica Gago, María Galindo, Nancy Garín, Cristina Goberna Pesudo, Ramón Grosfoguel, Paz Guevara, Bouchra Khalili, Rachida Madani, Achille Mbembe, Arjuna Neuman, Sarah Nuttall, Claudia Pacheco Araoz, El PCP – Programa Cultura Política, Rolando Vázquez, Françoise Vergès i Octavio Zaya, entre d'altres.

7

Educació

Activitat «Com sona un museu?» amb l'Escola Drassanes, programa «Apadrina el teu equipament» de la Fundació Tot Raval, 2022. Foto: Isaac Sanjuan.

29.244
assistents

413
grups escolars

31
activitats

167
centres educatius

Espai de creació de coneixement, diàleg i reflexió compartida sobre temes socials i mediambientals / Aliances per a garantir l'accés de tots els públics a la nostra programació / Desplegament d'accions del Pla d'accessibilitat / Apropament al públic local, al sector educatiu i a l'ecosistema cultural del nostre entorn / Col·laboracions per al foment dels espais de debat i de l'educació artística i cultural

El MACBA concep l'educació com un eix vertebrador que articula el paper del museu en relació amb les comunitats, posant una atenció especial en la comunitat educativa i en el barri del Raval, del qual formem part. Dins dels múltiples escenaris en què es produeix la pràctica educativa, el museu és un espai fonamental en la formació de l'individu i per a la configuració de l'experiència col·lectiva. Com a projecte educatiu, la nostra intenció és aproximar-nos a les possibilitats de la pedagogia com a pràctica política i d'alliberament.[1]

7.1.
Programes educatius

7.1.1.
Programes escolars

EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA

Pel que fa als projectes destinats a l'alumnat d'educació infantil i primària, han continuat projectes com «Postdata. Correspondències d'artista a l'escola», que s'inspira en les pràctiques artístiques que van utilitzar la correspondència com a mitjà d'experimentació i sistema de distribució de l'art des dels anys seixanta i setanta, afavorint una experiència singular de l'art fora del museu. Hi han col·laborat els artistes David Bestué, Cris Blanco, Fermín Jiménez Landa, Nicolás Paris, Tere Recarens i Ariadna Rodríguez, i les seves propostes s'han centrat en conceptes com ara el desig, l'atzar, la investigació experimental, el dualisme, la memòria i la sorpresa.

El recurs «ExpressArt. Museu portàtil» es manté a disposició de les escoles com un recurs permanent per agafar en préstec. L'objectiu d'aquest recurs pedagògic és proporcionar eines per treballar a l'aula qüestions i temàtiques diverses, com ara la relació que s'estableix entre l'art contemporani i la ciutat, entre la ciutat i els museus, o entre les històries i les cultures del joc.

Han continuat les visites «Com sona un museu?», un recorregut sonor pel museu a càrrec d'Itxaso Corral (artista performativa, investigadora i educadora), de Jorge Horno (artista plàstic, coreògraf i educador) i d'Àngela Peris (ballarina, coreògrafa i educadora). En aquestes visites s'han recopilat sons i sorolls amb la voluntat de fer una exploració sensorial pels espais del MACBA mitjançant les propostes d'aquests artistes que treballen el moviment i la veu.

Per als alumnes de 3r a 6è de primària, educació especial i grups amb diversitat funcional, s'ha fet la visita-taller «Dibuixa, copia i distribueix», una visita a la Col·lecció MACBA a càrrec dels artistes Estel Boada, Joan Manel Pérez, Anna Irina Russell, Tinta Fina i Eulàlia Garcia Valls. A partir del seu propi dibuix, els participants han participat en un exercici pràctic en què les qüestions col·lectives s'han materialitzat en la realització i distribució d'un fanzine propi.

Presentació del projecte «Tranquila, es solo arena» de l'Institut Consell de Cent, programa «Apadrina el teu equipament» de la Fundació Tot Raval, 2022. Foto: Yolanda Jolis.

[1] Vegeu el detall de les activitats educatives a l'Annex C d'aquesta Memòria.

SECUNDÀRIA, BATXILLERAT I CICLES FORMATIUS

Per a aquest nivell formatiu s'han organitzat una sèrie de visites a la Col·lecció MACBA. La visita «Narratives d'una Col·lecció», un recorregut per l'exposició *Col·lecció MACBA*, examina la tensió que hi ha entre les diverses maneres de fer art al llarg dels segles XX i XXI i les respostes que aquest ha donat a les crisis econòmiques, la guerra, les tensions colonials, les lluites feministes o les dissidències sexuals. El col·lectiu d'investigació artística i educativa Avalancha, juntament amb Loli Acebal, s'ha encarregat de portar a terme aquesta interacció dialògica amb els estudiants, per deliberar col·lectivament des del present sobre tots aquells debats que ens ajuden a entendre'n la complexitat.

El programa «Històries de l'art des de Barcelona» ha inclòs una sèrie de vídeos en obert produïts amb la col·laboració de diversos artistes, teòrics i activistes, i els dossiers corresponents adreçats al professorat, amb línies d'acció i ampliació de continguts. Aquest programa ha anat a càrrec d'Equipo Palomar, Tania Safura Adam i Aldemar Matias, Antonio Gagliano i Loli Acebal, i Yera Moreno.

Pel que fa al programa «De temporada», el col·lectiu pli-é collective ha fet visites a les exposicions temporals *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*, *Cinthia Marcelle. Una conjunció de factors* i *María Teresa Hincapié. Si aquest fos un principi d'infinit*, en les quals no només s'ha compartit l'experiència estètica, sinó que s'ha convidat a acollir a les aules els pensaments, idees i experiències de les artistes perquè ressonin en els centres educatius.

Aquest any s'ha creat el grup de treball Condicions de treball, en el qual Isaac Sanjuan, coordinador d'Educació, i Alicia Escobio, coordinadora de Programes Públics, han acompanyat i treballat junt amb els artistes Cristina Celada, Marc Larré i Marc Vives en un programa experimental amb l'objectiu de sotmetre a debat les relacions de la pràctica artística amb el seu context i condicions de producció a partir d'una selecció d'artistes presents en les exposicions *En temps real. La Col·lecció Rafael Tous d'art conceptual* i *Apunts per a un incendi dels ulls. Panorama 21*. El programa ha proposat un recorregut, un ritual i una visita a les exposicions amb els artistes participants, així com visites a alguns dels seus espais de treball. Durant el 2022 les sessions han estat entre: Antoni Hervàs i el grup de treball sobre la Col·lecció MACBA; Laia Estruch i el grup d'autoformació expandida del MACBA; Marc Vives i el grup d'estudiants de l'Escola Massana; Ruta de Autor i el grup d'artistes de la Sala d'Art Jove; Clàudia Pagès i l'Institut Consell de Cent; Francesc Abad i el grup d'estudiants de la Universitat de Barcelona. Paral·lelament s'ha treballat en un programa públic amb la finalitat de construir un relat situat i parcial de les condicions de treball actuals a partir de l'experimentació des de la trobada, la imatge i l'elaboració d'un relat col·lectiu.

7.1.2.
Projectes en col·laboració

Com en anys anteriors, i en col·laboració amb l'Institut de Cultura de Barcelona, continua el programa EN RESiDÈNCiA. Creadors als instituts de Barcelona, que apropa l'art a l'educació construint un vincle a partir del diàleg constant entre estudiants, professors i artistes. Fruit del treball conjunt entre l'artista Marc Vives i els estudiants de 4t d'ESO de l'Institut Moisès Broggi durant el curs 2021-2022, han presentat el programa «Sí a tot!», on reuneixen l'experiència viscuda a partir de l'apropiació per part de l'alumnat d'un espai de l'institut. Ja entrat el curs 2022-2023, Elena Blesa i Todo por la Praxis (Jo Muñoz i Diego Peris) han treballat amb l'alumnat de 3r d'ESO de l'Institut Joan Salvat Papasseit sobre com construir col·lectivament un dispositiu/aparell per prendre, de manera festiva, l'espai públic de la Barceloneta.

El MACBA participa des dels seus inicis en el projecte «Apadrina el teu equipament», coordinat per la Fundació Tot Raval, que impulsa la col·laboració entre equipaments culturals i centres educatius del barri del Raval per fer projectes de llarga durada i integrats en el currículum acadèmic, adaptats a les realitats de cada centre. Dins d'aquest programa, durant el curs 2021-2022, la proposta «Tranquila, es solo arena» sorgeix del procés de treball dut a terme entre el grup d'estudiants de primer de batxillerat de l'Institut Consell de Cent, el col·lectiu Higo Mental, l'equip de professorat responsable del grup i el MACBA. El 2022 el museu ha estat apadrinat per cinc centres educatius del barri, cada un dels quals ha proposat un projecte singular fruit del treball conjunt entre els docents i el museu. Els artistes Teresa Lanceta i Nicolas Malevé han intervingut a l'Institut Miquel Tarradell; Ángela Peris i Jorge Horno, a l'Escola Drassanes; Núria Clemares, a l'Escola Bressol Canigó; Higo Mental, a l'Institut Consell de Cent; Anna Irina Russell i Joan Manel Pérez, a l'Institut Elisabets; i Eulàlia Garcia Valls i Tinta Fina, a l'Escola Castella.

El 2022 ha finalitzat programa d'art i educació «Els oficis del Raval», dut a terme amb l'Institut Miquel Tarradell amb la col·laboració dels artistes Teresa Lanceta, Nicolas Malevé i del col·lectiu pli-é collective. Acompanyats per Nicolas Malevé, els alumnes han creat un mapa dels oficis del Raval i una cartografia afectiva del barri, i han conegut l'obra i el pensament de Lanceta de la mà de l'artista mateixa. A més, l'exposició *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert* ha tingut una secció final dedicada al projecte i els alumnes hi han col·laborat amb la conceptualització i l'execució de visites guiades a l'exposició.

El títol «Pensant juntes un dispositiu d'art mòbil» amaga un procés de pensament col·lectiu entorn de la idea de dissenyar un dispositiu d'art mòbil. I ho hem fet acompanyades pels departaments educatius d'Es Baluard Museu (Palma de Mallorca), l'IVAM (València) i el Centre d'Art La Panera (Lleida), desplegant un nou capítol de la investigació al voltant de la idea del museu fora del museu, iniciada fa anys pel MACBA. Aquest procés de treball ens ha portat a indagar un llenguatge comú i un camp d'acció molt concret per generar nous espais de contacte amb les nostres comunitats més pròximes.

Col·lectiu Higo Mental (Ricardo Pérez-Hita Carrasco i Marta Sesé Fuentes), 2022.

7.1.3. Projectes en educació no reglada

Pel que fa a les activitats extraescolars, per sisè any consecutiu hem desplegat l'espai permanent «Els nens i les nenes del barri», en el qual infants del Raval experimenten amb un artista per viure una experiència col·lectiva en una zona elàstica, oberta a la imaginació i amb ganes de trencar normes. Durant el curs 2021-2022, l'artista Cristina Fraser ha continuat la seva proposta «Beyond the Spatial» amb el grup de treball dels nens i nenes del barri, projecte que explora les limitacions i possibilitats del joc en el museu i el seu entorn. Fruit d'aquest treball conjunt, han presentat el seu projecte «El laberint viu», un lloc especial, en una zona mig oculta del museu, que sorgeix de l'energia i els desitjos col·lectius del grup per habitar el museu. D'altra banda, el curs 2022-2023 hem començat un nou projecte de recerca-acció amb l'artista Marc Larré i la seva proposta «Entrar per fora».

Durant l'estiu, l'artista Vanesa Varela ha conduit l'activitat «Nuar-embastar-repuntar-sargir», per a esplais i casals d'estiu (de 6 a 12 anys), en relació amb l'exposició *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*. L'objectiu ha estat experimentar amb els sentits a partir de la creació d'un collage tèxtil, espontani i col·lectiu, on es juga amb textures, formes, unions o forats.

7.1.4. Projectes per a joves

La sisena edició del Departament exotèric. Grup d'autoformació ha estat la darrera d'aquest projecte artístic adreçat a persones de més de 18 anys, entès com un laboratori autogestionat en l'àmbit educatiu o com un grup de treball resident en el museu que investiga sobre l'art i el pensament contemporanis a partir de l'autoaprenentatge i l'horitzontalitat entre els participants, com un espai d'intercanvi de coneixements i experiències. Durant aquesta edició, la línia de recerca del grup Departament exotèric, amb l'acompanyament de Jordi Ferreiro (artista i educador) i Yolanda Jolis (coordinadora d'Educació i educadora), ha girat al voltant de l'experiència sensible i comuna sobre el final d'un projecte a través del qual poder problematitzar les pràctiques col·lectives i autogestionades en relació amb la seva conflictivitat intrínseca i els límits de la lògica institucional.

Per la seva banda, el Grup de joves. Espai d'acció per a joves creatius és un espai de llibertat expressiva, de col·laboració i trobada amb altres adolescents a partir dels 12 anys on s'han intercanviat idees, afectes i experiències, i on s'ha obert un diàleg i una escolta entre la vida dels joves, la pràctica artística contemporània i el museu. Durant el curs 2021-2022 s'han aproximat de manera orgànica a la fotonovel·la, la ficció i al vídeo com a llenguatge i com a format per desenvolupar diferents propostes i per compartir les seves mirades i la seva reflexió al voltant de conceptes com mort/eternitat, romanç, amistat i guerra. Han treballat amb Las Ácaras (Gala Gabaldón, Marcos G. Barker i Alvie Gual-Cibeira) i en col·laboració amb l'Espai 12@16. El curs 2022-2023 l'artista Anna Irina Russell ha proposat al grup el projecte de recerca-acció «Fer el pont», en què planteja construir un espai comú des del joc i l'experimentació, investigant diverses formes de comunicació a través del cos i del gest.

Grup d'autoformació
Departament exotèric, 2022.
Foto: Yolanda Jolis.

7.1.5.
Formació del professorat

L'oferta formativa s'ha estructurat en cursos trimestrals, cursos intensius, jornades i debats i l'han integrat docents, educadors, l'equip del museu i persones interessades en l'educació. Aquest any s'ha continuat la reflexió sobre què és una col·lecció d'art, les condicions materials de la pràctica artística o el llenguatge que s'utilitza en l'art.

Els tallers «P2P. D'igual a igual» han tingut com a fil conductor les pràctiques de la materialitat i recuperació de sabers tradicionals, amb Teresa Lanceta («P2P. L'art com a codi obert a l'ensenyament») i Marc Larré («P2P. Paper al fang i fang a la pell»). A l'octubre María José Arjona ha fet el taller «P2P. Com viatjar des de l'aula?», una reflexió a partir de la presència, el temps i les poètiques del cos i els seus imaginaris a la cultura visual.

Aquest any s'ha organitzat el curs d'estiu «Narcises insubmises. Assaltem els espais de representació», amb la historiadora de l'art Loli Acebal, en el qual hem treballat l'art com a espai de resistència i rebel·lió, apropiant-nos de les seves estratègies per activar les maneres en què ens representem i compartim les nostres imatges en l'actualitat.

En la sisena edició del taller «Entre l'acció i l'objecte. Laboratori d'artistes», hem continuat la proposta d'obrir un espai d'investigació i col·laboració entre artistes i professors perquè participin en processos de creació i reflexió sobre la possibilitat d'introduir l'art a l'escola. Els tallers organitzats per Nicolás Paris («Tercer mestre - quart món - cinquè element») i Nicolas Malevé («Obrir els mapes»), han investigat aproximacions diverses al voltant de la idea de museu i de mapa.

Aquest any hem realitzat una segona edició d'«Ara que encara tenim cos», un espai d'intercanvi, acció i pensament que ha volgut propiciar un temps per pensar en l'educació des del cos. No hem pensat en el cos únicament vinculat a una forma d'expressió artística, sinó també en el cos social de mestres, educadors i alumnat. Aquest any, el grup ha comptat amb l'acompanyament de dos artistes vinculats a les arts del moviment i l'educació: Itxaso Corral (artista performativa, investigadora i educadora) i Jorge Horno (artista plàstic, coreògraf i educador).

Sessió del taller «Tercer mestre - quart món - cinquè element» amb Nicolás Paris, tallers per a professorat «Entre l'acció i l'objecte. Laboratori d'artistes», 2022.
Foto: Yolanda Jolis.

Sessió del grup de treball adreçat a professorat «Ara que encara tenim cos», 2022.
Foto: Isaac Sanjuan.

Visita a l'exposició *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert* del grup de treball adreçat a professorat «Tenia coses adormides», 2022.
Foto: Yolanda Jolis.

7.2. Programes familiars

El programa «MACBA en família» planteja experiències intergeneracionals i col·lectives, i el seu objectiu és provocar altres maneres d'estar, aprendre i crear junts, i activar la imaginació amb les descobertes. Aquests tallers s'entenen com a espais de cocreació i experimentació sensorial col·lectiva, amb implicacions que puguin anar més enllà de les accions conscients. De la mà de diferents artistes, el museu es converteix en un espai que permet practicar derives i compartir entre tots altres maneres de fer, mirar, escoltar o pensar. S'han organitzat tallers per a famílies amb nens i nenes de 2 a 5 anys i amb nens i nenes de 6 a 12 anys. Enguany, per a les nenes i els nens d'entre 2 i 5 anys, els artistes de Park Keito (Kotomi Nishiwaki i Miquel Casaponsa) han organitzat el taller «Les illes de l'Oto», on a través del so, el moviment i uns quants objectes sorprenents, els infants i famílies han creat un espai expandit de joc i connexions inesperades. D'altra banda, l'artista Lara Brown, en col·laboració amb Amalia Ruiz, ha proposat una recerca conjunta de maneres múltiples i sorprenents d'apropar-nos en el taller «Podem provar de ser una mateixa cosa per una estona».

Per a nens i nenes d'entre 6 i 12 anys, el taller «Com acaricien les pedres?», ideat per l'artista Neus Frigola, ha proposat jugar a observar en detall com a motor per imaginar, i s'ha servit del dibuix per explorar narratives i les seves poètiques. L'artista Personaje Personaje, al seu torn, ha dut a terme el taller «Cabayo», en què per mitjà del joc, la fantasia i la sensibilitat, ha obert un temps juntes en el qual indagar sobre les possibilitats dels nostres cossos, recuperant l'autonomia corporal i la relació intimitat-comunitat.

Aquest any, durant el Festival Barcelona Dibuixa, al MACBA ha dut a terme la proposta de Teresa Rubio i Iera Delp «Traçar-nos a-braçades» en què han convidat les famílies a traçar amb el cos el dibuix de les nostres abraçades en papers de diverses mides i textures, per acabar conformant un collage col·lectiu i acumulatiu d'afectes que (es) mouen (en) el museu.

7.3. Accessibilitat

S'ha dut a terme un taller familiar per a infants amb autismes, «Flatus vocis», nascut de la pràctica performativa de Laia Estruch, en què explora l'espai i el cos a partir de la veu entesa com un material mal·leable, escultòric i imaginatiu. Laia Estruch i Guillem Martí, consultor d'accessibilitat, han treballat amb un grup de famílies amb infants amb autismes durant sis sessions, investigant diferents configuracions de l'espai i propostes d'acció per activar la veu, el cos i la comunicació, i que permetin anar dibuixant l'estar singular de cadascú en un «estar-junts» insòlit.

El grup de treball i d'investigació vinculats al Programa d'accessibilitat «Tenia coses adormides...» està conformat per persones del Servei de Rehabilitació Comunitària de Ciutat Vella. Cada setmana, de forma continuada, autònoma i sense guions preestablerts, s'han endinsat en algunes exposicions i les han «posat en pràctica», treballant-les des d'interessos particulars però generats conjuntament. Aquest treball es converteix també en una oportunitat per fer, dels hostes, amfitrions, convidant altres centres i entitats per oferir-los visites al museu conduïdes pels participants. Durant aquest curs el grup ha estat treballant la seva proposta de visita al voltant de l'exposició *Teixir com a codi obert* de l'artista Teresa Lanceta, amb qui van tenir l'ocasió de conversar durant el seu procés de conceptualització de la proposta. A càrrec de Yolanda Jolis, coordinadora d'Educació i educadora.

8

Centre d'Estudis i Documentació

Vista de la Biblioteca del MACBA.
Foto: Ariadna Martínez.

154.413
registres
Biblioteca i Arxiu

2.224
incorporacions
al CED

167
documents
consultats
Biblioteca i Arxiu

Desenvolupament d'eines, visites, mostres i programes que facilitin l'accés al Fons Històric del museu i al nostre patrimoni artístic i cultural / Conservació i difusió del patrimoni artístic / Programa de suport a la investigació / Treball en xarxa amb l'entorn

El Centre d'Estudis i Documentació (CED) prolonga i enriqueix les funcions del MACBA, vinculant l'activitat expositiva del museu a l'estudi i la producció de coneixement en l'àmbit de les pràctiques artístiques contemporànies. Aquesta missió es porta a terme des de l'Arxiu i la Biblioteca. L'Arxiu conserva arxius d'artistes i d'altres agents de l'art, així com la documentació generada pel museu. Compta també amb una col·lecció de publicacions d'artista d'abast internacional. La Biblioteca posa a disposició del públic una extensa bibliografia a l'entorn de l'art contemporani i altres àmbits de recerca relacionats amb l'art.

Entre les principals funcions de l'Arxiu i la Biblioteca hi ha la catalogació dels documents i el servei de consulta per al públic investigador. El 2022 ha destacat la catalogació i digitalització del Fons Video-Nou/Servei de Vídeo Comunitari i el canvi de programa de gestió i difusió de la Biblioteca.

8.1. Incorporacions

Les adquisicions de l'Arxiu i la Biblioteca han mantingut els fons bibliogràfics actualitzats amb les darreres novetats editorials i han reforçat eixos temàtics d'especial interès per al CED amb compres de publicacions antigues. La col·lecció de publicacions d'artista de l'Arxiu s'ha enriquit amb la producció més recent d'artistes que treballen en l'àmbit de l'edició. Durant el 2022 s'ha destinat una part important del pressupost de la Biblioteca a l'adquisició de catàlegs d'exposició i revistes que documenten l'art des dels anys vuitanta fins a l'actualitat. Coincidint amb l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, s'ha ampliat la bibliografia sobre les obres de la col·lecció exposades i s'ha explorat l'àmbit de les publicacions d'artista per a infants. La major part d'aquestes noves adquisicions adreçades al públic infantil i juvenil s'han posat a disposició a l'espai de lectura de l'exposició, a la planta baixa del CED. Una selecció dels llibres d'artista per a infants ha passat a formar part de les col·leccions especials de l'Arxiu. A més de l'adquisició de llibres i revistes sobre art contemporani, la Biblioteca ha mantingut intercanvis regulars o puntuals de publicacions amb uns 160 museus, institucions artístiques i biblioteques d'àmbit nacional i internacional.

8.2. Catalogació i digitalització

Des de l'octubre de 2022 la Biblioteca del MACBA ha renovat el catàleg, accessible a través de l'adreça https://biblioteca.macba.cat/, gràcies a un canvi de programa. Aquesta actualització ha implicat unes tasques prèvies de revisió i depuració dels registres bibliogràfics per aprofitar la potencialitat del nou programa, Alma, i migrar les dades des de l'antic sistema de gestió, Sierra. El procés de migració ha obligat a aturar temporalment la catalogació i a prioritzar la descripció de les adquisicions més rellevants. S'ha treballat també en la parametrització d'un nou sistema de comanda i control de les adquisicions per centralitzar-lo en Alma a partir del 2023. A més de la millora en la gestió de les tasques tècniques, el canvi ha suposat la introducció de Primo, una eina de descoberta que ha permès integrar els recursos electrònics de la Biblioteca al catàleg i ampliar els continguts de la consulta a distància. El catàleg de la Biblioteca MACBA forma part del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya https://ccuc.csuc.cat/.

L'Arxiu, juntament amb els altres departaments del MACBA, ha revisat i establert nous protocols de catalogació per tal de fer els processos de descripció al més acurats i unificats possible i preparar el catàleg per a la seva futura migració a un nou programa.

Durant el 2022 una bona part dels esforços de l'equip tècnic de l'Arxiu s'ha orientat a revisar les catalogacions, que actualment es troben al programa MuseumPlus, i fer els canvis necessaris per a incorporar-les a la futura eina de catalogació.

El 2022 s'ha finalitzat la catalogació i digitalització íntegres del fons documental del col·lectiu Video-Nou/Servei de Vídeo Comunitari dipositat a l'Arxiu del museu. Els continguts del fons, i les tasques realitzades per tal de posar-lo a disposició del públic investigador, s'han presentat a la taula rodona celebrada el 14 de juny dins del projecte *Arxius possibles. Transferències*. La taula rodona ha comptat amb la participació de diferents membres del col·lectiu i amb els departaments de Conservació i Restauració i de Col·lecció.

L'Arxiu ha continuat amb la catalogació del fons documental del poeta Joan Brossa i ha digitalitzat una selecció de manuscrits i treballs preparatoris per fer-los accessibles a través del Repositori Digital MACBA. El Fons M. Lluïsa Borràs i el Fons Històric MACBA s'han actualitzat amb noves descripcions per facilitar-ne la consulta. S'ha mantingut també la catalogació de les noves publicacions d'artista de l'Arxiu.

8.3. Consultes

El 2022 les sales de consulta de l'Arxiu i la Biblioteca han recuperat l'aforament complet de 63 punts de consulta, que des del 2020 havien sofert restriccions per causa de les mesures de seguretat establertes per a la prevenció de la covid-19.

Els equipaments audiovisuals i informàtics han donat accés a les consultes al Repositori Digital MACBA, a la col·lecció de videoart de la Mediateca "la Caixa", a les bases de dades especialitzades en art i al fons audiovisual de la Biblioteca.

La Biblioteca ha donat servei els dilluns i dijous de 10 a 14.30 h, i els dimarts i dimecres de 10 a 19 h. L'Arxiu ha obert de dilluns a dijous de 10 a 14 h, i els dimarts de 15.30 a 18.30 h, amb cita prèvia.

8.4 Difusió

Les mostres documentals presentades a la planta baixa del CED han permès donar a conèixer al públic algunes de les línies d'investigació que poden portar-se a terme a partir dels fons documentals. L'any s'ha iniciat amb l'exposició *Manuals de reparacions i sons còsmics* comissariada per Magui Dávila i Maite Muñoz a l'entorn de les autoedicions experimentals i col·lectives relacionades amb emergències de la crisi climàtica i l'autogestió de recursos. Aquesta mostra ha donat pas a *Sismografia de les lluites. Cap a una història global de les revistes culturals i de pensament crític*, fruit del projecte d'investigació dirigit per Zahia Rahmani a l'Institut national d'histoire de l'art (París).[1]

Des del 14 de novembre del 2022, la planta baixa del CED ha presentat una selecció de publicacions d'artista com part de la mostra *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*. En aquest mateix espai s'ha obert una nova zona de lectura i joc amb edicions especials, properes a l'àmbit de la creació contemporània, adreçades principalment a infants i joves.

La difusió de la producció de publicacions d'artista més propera i la seva connexió amb la col·lecció de llibres especials de l'Arxiu s'ha realitzat a través de l'activitat «El que pot un llibre», comissariada per Anna Pahissa, entre el gener i l'abril del 2022.

Per tal de difondre els fons i col·leccions del CED entre la comunitat acadèmica s'han organitzat les següents presentacions especialitzades:

- Visita al CED per a la Sala d'Art Jove, 23 de febrer.
- Visita al CED per a Metàfora, 22 de març.
- Visita al CED per a la Universitat Internacional de Catalunya, 11 de maig.
- Visita al CED per a la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, 18 d'octubre.

El CED ha participat en les diferents activitats de difusió del MACBA, entre elles, les visites al magatzem de l'Arxiu dins de la programació de l'In Museu 2022, organitzat per l'Ajuntament de Barcelona.

[1] Per a més detall, vegeu els apartats 4.1. i 8.8. d'aquesta Memòria.

8.5. Programa de suport a la investigació

El Programa de suport a la investigació està adreçat a investigadors que necessiten el patrimoni documental del CED com a un dels eixos bàsics dels seus projectes.

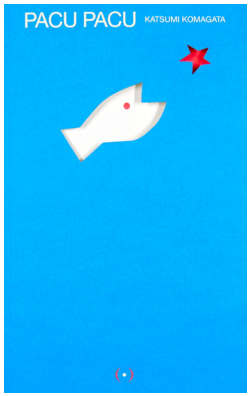
Durant el 2022 el CED ha acollit nou investigadors que han desenvolupat projectes de recerca relacionats amb pràctiques artístiques contemporànies.

INVESTIGADORS I PROJECTES DE RECERCA 2022

- Diego Marchante: «Gendernaut. Queering the 90's» (Gener del 2022)
- Alexis Zanghi: «Ways of Dwelling: from displacement to belonging in contemporary art, 1971-» (Gener del 2022)
- Blanca Machuca: «El llibre-temps, memòria» (Gener del 2022)
- Pia Cordero: «Antificción. Investigación sobre los proyectos visuales (1994-2010) de Alfredo Jaar» (Gener – març del 2022)
- Angelica Tognetti: «Curadurías tentaculares. Entramados y colaboraciones para una cura colectiva» (Gener – maig del 2022)
- Alberto García del Castillo: «Experimental and Collaborative Artistic Research on Queer Collective Approaches to Risk Reduction and the Act of Gathering» (Març – maig del 2022)
- Jennifer Warren: «Locating the Function of Theory in the Practice of New Institutionalism» (Març – juliol del 2022)
- Maria Morata: «Viure a l'excipient. Una genealogia del diagnòstic» (Abril del 2022)
- Sarah Ourahmane: «Sound and Space» (Novembre – desembre del 2022)

Jessica Love. *Sirenas*.
Madrid: Kokinos, 2018.
Biblioteca MACBA.
Foto: Valeria Brugnoli.

Katsumi Komagata. *Pacu Pacu*.
Paris: Les Grandes Personnes, 2020.
Col·lecció MACBA.
Centre d'Estudis i Documentació.
Foto: Valeria Brugnoli.

8.6. Repositori Digital

El Repositori Digital MACBA és una eina que té com a objectiu la preservació, gestió i difusió del patrimoni digital del museu, que, al mes de desembre del 2022 ha arribat als 203.023 fitxers (8.033 dels fons artístics i 195.020 dels fons documentals de l'Arxiu). El Repositori ha continuat enriquint-se amb nous documents digitals, entre els quals destaquen els generats per l'activitat mateixa del MACBA. En l'àmbit de la difusió de les digitalitzacions realitzades a partir de documents en paper i d'altres suports analògics, s'ha sumat al Repositori el Fons Video-Nou/Servei de Vídeo Comunitari.

Sempre amb l'objectiu d'apropar els continguts digitals conservats al Repositori Digital al públic investigador, s'ha continuat treballant en l'obtenció d'autoritzacions per poder ampliar i fer accessible en línia els fons artístics i documentals. Els materials amb restriccions legals d'accés es poden consultar igualment als ordinadors de la Biblioteca del museu. El Repositori Digital MACBA s'ha pogut consultar a la Capella del MACBA, del 10 de juny al 10 de juliol de 2022, com a part de l'activitat «Fons en relació. Repositoris oberts». La Capella s'ha convertit en un espai de visionat amb la voluntat de facilitar l'accés i el coneixement als continguts digitals, artístics o documentals, de l'arxiu OVNI, de l'arxiu Hamaca, de la Mediateca de "la Caixa" i del repositori propi del MACBA. Aquesta activitat s'ha celebrat en el marc de la col·laboració amb l'ISEA2022, cimera en què el MACBA ha acollit el 2nd Summit on New Media Art Archiving i en què l'Arxiu del MACBA ha presentat el projecte del Repositori Digital.

8.7. Relacions amb altres centres i institucions

L'Arxiu ha participat en el projecte L'Internationale i ha compartit reflexions i coneixements en el marc del grup d'arxius, coordinat per SALT (Istanbul i Ankara), en el qual col·labora amb arxius de diferents museus europeus: Moderna Galerija (Ljubljana); Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía (Madrid); Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen (Anvers); Museum of Contemporary Art (Varsòvia); Van Abbemuseum (Eindhoven), Valand Art Academy (Gothenburg) i National College of Art and Design (Dublín). El 2022 l'Arxiu del MACBA ha elaborat els continguts per contribuir a una propera publicació sobre arxius d'art contemporani.

L'arxiu del MACBA ha participat també en les trobades de la Comissió sobre el Patrimoni Sonor i Audiovisual constituïda per la Generalitat de Catalunya i impulsada per la Biblioteca de Catalunya, l'Arxiu Nacional i la Filmoteca de Catalunya. A més de col·laborar en les reunions sobre la conservació i l'estudi d'aquest patrimoni, el MACBA ha coordinat el Grup de drets d'autor de la Comissió.

8.8. Primera edició del programa *Arxius possibles*

Dates: 9 de juny – 26 de setembre del 2022.
Organització: MACBA en la marc de col·laboració amb ISEA, Intenational Symposioum of Electronic Arts, amb la participació d'Arxius Oberts (Cultura Viva i Ajuntament de Barcelona).

L'interès i dedicació del museu pel que fa als arxius, propis i aliens, es fa palès en la seva tasca com a Arxiu i Biblioteca –en què destaca el projecte de Repositori Digital–, però també en les exposicions-activacions que tenen lloc periòdicament a la planta baixa del Centre d'Estudis i Documentació, així com en el tractament especial que els arxius han tingut històricament a les exposicions, programes públics i publicacions del MACBA.

El dispositiu *Arxius possibles* ha estat dissenyat com un marc d'activació de propostes diverses, obert i atent a la participació d'altres institucions, de col·lectius organitzats i de tota la ciutadania, per explorar els límits del que considerem arxivable i per expandir les possibilitats d'accés, ús, difusió i ampliació dels arxius. El projecte ha constat d'un programa d'activitats amb presentacions, taules rodones, i un espai de consulta, i s'ha dividit en dos programes i una exposició.

El programa «Fons en relació» ha ofert un espai de consulta de quatre repositoris digitals, HAMACA, Ovni, Mediateca de "la Caixa" i Repositori Digital MACBA a la Capella del MACBA, del 10 de juny al 10 de juliol. En paral·lel, del 10 al 16 de juny, ha tingut lloc el programa d'activitats «Transferències» en el qual s'ha abordat la qüestió de l'arxiu com a eina de memòria democràtica i social mitjançant conferències, taules rodones, xerrades, sessions de treball i performance. Entre el 9 de juny i el 26 de setembre del 2022 s'ha pogut veure l'exposició *Sismografia de les lluites. Cap a una història global de les revistes culturals i de pensament crític*, un projecte d'investigació col·lectiu, multilingüe i descentralitzat dirigit per Zahia Rahmani a l'Institut national d'histoire de l'art (París) que ha permès, a partir de l'arxiu, revalorar i, per damunt de tot, revelar les dinàmiques intel·lectuals, artístiques i polítiques que es van produir al cor dels imperis colonials. A la mostra s'han presentat unes 800 revistes d'origen no europeu que han donat veu a la resistència crítica de pobles que han patit el colonialisme, l'esclavitud, l'*apartheid* i el genocidi.

En el marc d'*Arxius possibles*, Núria Guiu ha presentat *Spiritual Boyfriends*, una solo/performance entorn de les relacions i estructures de poder basada en una investigació iconogràfica sobre la construcció històrica de postures de ioga. En paral·lel, l'artista presenta una exposició sobre l'arxiu utilitzat per a la creació de la performance. També dins d'*Arxius possibles*, i en el marc de la celebració d'ISEA, s'ha dut a terme la performance amb planxa integrada «Marzelline's Confessions» de Jocelyn Ho, a càrrec de Margaret Schedel, en el projecte feminista «Women's Labour» que resignifica els estris domèstics per convertir-los en instruments musicals, interrogant la domesticitat mitjançant la instal·lació interactiva i la performance. Els visitants han pogut accedir de manera gratuïta a qualsevol d'aquestes propostes. En tant que projectes de conservació, difusió i investigació sobre el patrimoni artístic i documental, han interpel·lat el mateix museu i la ciutadania des de llocs diferents, i han travessat qüestions com l'autoria i la dignificació de les tasques artístiques, la serialització de les imatges en contraposició a allò desconegut i la història del videoart.

Aquesta convocatòria s'ha emmarcat en la 27a edició del Simposi Internacional d'Art Electrònic (ISEA2022), del qual el MACBA ha acollit el 2nd Summit on New Media Art Archiving.

Taula rodona «Relacionem els fons» en el marc d'*Arxius possibles*, 2022. Foto: Rodrigo Stocco.

9

Comunicació, màrqueting i projectes digitals

Suports de comunicació de les exposicions del museu, 2022. Foto: Miquel Coll.

9
rodes de premsa

4.162
notícies

16
campanyes

2
campanyes amb
xarxes de museus

216
enviaments

Millora de l'accés de tothom als nostres continguts i als nostres materials de comunicació / Desmaterialització de la comunicació del museu per reduir l'impacte ambiental / Racionalització dels recursos i millora de les eines en termes de sostenibilitat / Treball en xarxa amb l'entorn / Aliances per a l'apropament de l'art a tots els públics

Diàleg, canvi, comunitat, vincle, debat, pensament, acció, cos, emoció, barri... El «museu possible» va arribar per capgirar dinàmiques i sacsejar les narratives expositives habituals; per provar possibles; per ampliar veus, mirades i desitjos; per conrear jardins comuns, desafiar rutines i sumar escenaris.

L'estratègia de comunicació d'aquest 2022 s'ha treballat amb la voluntat de visibilitzar aquesta nova manera de pensar el museu, per tal que totes les accions comunicatives, d'exposicions, activitats o cursos destil·lin aquesta nova essència. Buscant una comunicació més propera, que doni veu a col·laboradors i artistes, però també a col·lectius, entitats, visitants i, en general, a tots aquells que també conformen aquest «museu possible». Aquest 2022 ha estat l'inici d'aquesta nova mirada que la comunicació del museu ha de transmetre, i que s'estendrà també al llarg dels propers anys. El pla de comunicació s'ha treballat en funció del programa de continguts, però també amb una concepció més global i genèrica de la comunicació, que ens permeti explicar l'essència de qui som, mitjançant diverses capes i canals de comunicació, per fer arribar el relat del MACBA de forma accessible a més públics.

9.1.
Mitjans de comunicació

L'any 2022 ha estat l'any en què, de la mà de la direcció encapçalada per Elvira Dyangani Ose, les exposicions monogràfiques de les artistes Teresa Lanceta, Cinthia Marcelle, Maria Teresa Hincapié i Carrie Mae Weems, amb Kbr-Fundación Mapfre i la Fundació Foto Colectania, i els projectes de Mariana Botey i Zahia Rahmani, han pres un paper destacat en el programa. La premsa ho ha destacat en la presentació de la temporada del febrer amb titulars com: «MACBA revolucionat», a *El Punt Avui*; «Sis de sis, les dones copen el MACBA "possible" d'Elvira Dyangani Ose» a *La Vanguardia*, i «Dyangani Ose imprime su visión rompedora al nuevo MACBA», a la portada d'*El Periódico*, entre d'altres. A finals de l'any, l'exposició sobre Teresa Lanceta ha estat seleccionada entre les deu millors per *Artforum*, segons la curadora Lynne Cooke; també figura entre les deu millors propostes artístiques de *Babelia*, i també *El Cultural* la inclou a la llista del millor del 2022 junt amb la mostra sobre Cinthia Marcelle. Per tant, un èxit rotund el colofó del qual ha estat la inclusió a finals del 2022, per primera vegada, de la directora Elvira Dyangani Ose a la posició 61 de la llista «Power 100» de les personalitats més influents a l'art i pensament globals.

Al llarg del 2022 s'han enviat una trentena de notes de premsa per tal amplificar l'abast del museu. El contingut s'ha centrat en el desplegament del programa en les activitats de programes públics, d'educació, i les jornades especials, entre d'altres. Visibilitzar l'equip i la seva mirada ha estat també part de l'estratègia de premsa, així que també s'han pactat entrevistes a diversos artistes, membres de l'equip, comissaris i s'han organitzat visites a periodistes de manera individualitzada. A més de l'elaboració de diversos comunicats (bases del concurs, canvis organitzatius, nomenament, PEI, adquisicions d'obra d'art gràcies a l'aportació de l'Ajuntament de Barcelona, entre d'altres), s'han organitzat nou rodes de premsa:

- 10 de febrer. Presentació programació del 2022.
- 17 de febrer. Presentació d'ARCO.
- 6 d'abril. Presentació de l'exposició *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*.
- 13 de juliol. Presentació de l'exposició *Cinthia Marcelle. Una conjunció de factors*.
- 27 de setembre. Presentació de la Fira d'Art Swab Barcelona.
- 18 d'octubre. Presentació de l'exposició *María Teresa Hincapié. Si aquest fos un principi d'infinit*.

- 8 de novembre. Presentació de l'exposició *Ayuujkjä'äy ëy Konk. Una fabulació basada en un mite mixe*.
- 28 de novembre. Presentació de l'exposició *Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum*.
- 13 de desembre. Presentació de la temporada 2023 i de l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*.

Quant a l'impacte en audiències i valoració econòmica, prenem com a referència l'estudi de KantarMedia, amb qui tenim contractat un seguiment de notícies (ràdio, TV, premsa escrita i digital) d'àmbit nacional. El còmput global ens indica que la valoració econòmica ha estat de 14.091.561 € i l'audiència a què hem arribat és 1.831.779.222 persones. El MACBA i les seves activitats i exposicions han estat objecte de 4.162 notícies, entrevistes, reportatge, cites i articles d'opinió a l'Estat espanyol.

Una de les entrevistes destacades i amb més impacte ha estat la del 22 d'abril d'*El País Semanal*, en què la directora del CCCB, Judit Carrera, i la directora del MACBA, Elvira Dyangani Ose, han fet un desplegament de voluntats des del Raval amb un propòsit clar: «Museus per canviar el món».

En la mateixa línia de situar el MACBA com un agent dinamitzador del sistema de l'art a Barcelona, l'exposició a tres bandes de Carrie Mae Weems, comissariada per l'actual directora del museu, amb seus a Kbr-Fundación Mapfre, Fundació Foto Colectania i la Capella MACBA, ha comptat amb una presentació als mitjans de comunicació coordinada, que ha amplificat la capacitat comunicativa dels centres. Aquesta estratègia de ciutat ha aconseguit posicionar-la com una de les millors fites culturals de l'any segons *La Vanguardia*, una munió de titulars positius, portades i, a destacar, un monogràfic del programa de televisió de TVE «Metrópolis» (equip que també va cobrir l'exposició *Teresa Lanceta*). Quant a televisions, l'abast nacional, estatal i local ha estat representat per TV3, TVE i betevé, que han cobert totes les exposicions, d'entre les quals destaca la cobertura més llarga i treballada dedicada a Josep Grau-Garriga. Cal destacar l'espai que ha ocupat el MACBA en el nou programa cultural «Plaça Tísner» de betevé, amb una entrevista monogràfica a la directora del MACBA i un reportatge a finals d'any que ha recollit la programació de Nadal amb el títol «Tres artistes "radicals" tanquen el 2022 al MACBA». TVE ha inclòs el museu no només al programa «Metrópolis», sinó també al programa «Punts de vista», amb motiu de la presentació de la nova Col·lecció i la temporada 2023, i ha tingut una presència destacable als informatius.

Les ràdios han cobert de manera regular les propostes del museu tant des de programes com a través dels informatius. Hi destacarien els programes de RNE «El ojo crítico», amb cobertures en profunditat i entrevistes als principals portaveus del MACBA; i «Els matins de Catalunya Ràdio», on Elvira Dyangani Ose ha exercit de líder d'opinió del sector de museus en una tertúlia del món de la cultura a l'Arts Santa Mònica amb presència de la consellera, l'Hble. Sra. Natàlia Garriga.

Abans de tancar l'any s'ha fet la presentació de la programació de l'any 2023 i la primera exposició de la Col·lecció MACBA comissariada per Elvira Dyangani Ose amb Antònia Maria Perelló, Claudia Segura i Patricia Sorroche. Un esdeveniment híbrid, en format presencial i a distància, en el qual, després dels parlaments i la visita, es va brindar pel futur amb els periodistes i els artistes assistents.

En definitiva, podríem dir que el 2022 el MACBA ha començat a desplegar el seu «museu possible» i els mitjans ho han acollit molt favorablement, una línia que assenta les bases del nou relat i de la programació del 2023.

Roda de premsa de presentació de la Temporada 2023.
Foto: Miquel Coll.

9.2. Campanyes de comunicació

Les campanyes d'aquest 2022 s'han orientat a obtenir visibilitat i notorietat a través de continguts de valor i potenciant la singularitat de cada proposta. Seguint amb l'estratègia desenvolupada els darrers anys, l'ecosistema digital i els exteriors han estat prioritaris. S'ha potenciat la generació de continguts en línia amb criteris segmentats, per a la qual cosa s'han generat peces per als canals propis del museu (Youtube, Instagram, Facebook i Twitter), que ens permeten desenvolupar un discurs més articulat, i que ens han servit també per sumar esforços mitjançant convenis o col·laboracions.

Gràcies al suport d'estratègies definides i alineades amb els interessos dels usuaris i a la segmentació segons el territori (local, nacional, internacional), i segons la vinculació amb el museu (veí/veïna, visitant habitual, especialitzat o curiós), hem pogut plantejar un pla de públics específic, en què cadascú ha rebut una comunicació segmentada, i adequada als seus interessos, amb un enfoc estratègic concret (fidelització, notorietat, trànsit a web, etc.).

Cal apuntar que aquest 2022 s'ha emfasitzat l'estratègia de visibilització dels equips que pretén mostrar un museu més humà i més proper. Alguns exemples d'aquestes accions són: vídeos de l'equip del Departament de Conservació i Restauració per a les xarxes socials dins del marc de la Setmana Europea de la Conservació i la Restauració; *time lapses* de diferents obres exposades al museu que mostren el seu procés de muntatge; o continguts audiovisuals sobre la restauració de l'obra de Grau-Garriga abans de ser col·locada a la sala.

En total s'han dut a terme:

- 2 campanyes de la Col·lecció MACBA.
- 8 campanyes d'exposicions temporals i projectes com *Arxius possibles*.
- 1 campanya de programes públics: «Lorem Ipsum».
- 3 campanyes dirigides a públic familiar.
- 1 campanya dirigida a professorat.
- 1 campanya d'Amics del MACBA.
- 4 campanyes de comunicació de les jornades especials:
  - Sant Jordi
  - Nit dels Museus
  - La Mercè
  - Santa eulàlia
- 1 campanya d'Any Nou
- 2 campanyes de presentació de temporada (2022 i 2023).
- Inici de la comunicació del proper Programa d'Estudis Independents (PEI).
- Comunicació de projectes en col·laboració i xarxa:
  - Articket.
  - L'Internationale.
- Campanyes estables:
  - «Dissabtes MACBA».
  - Comunicació d'activitats i programes públics del museu.
  - Programes educatius.
  - Campanya de comunicació de RWM (Ràdio Web MACBA).

CAMPANYES DESTACADES

NOVA PRESENTACIÓ DE LA COL·LECCIÓ MACBA

El 13 de desembre del 2022 es va inaugurar *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*. Parlar de la nova Col·lecció, configurada sota les directrius de la nova direcció del museu, ens permet també explicar-ne les noves línies estratègiques, basades en uns criteris que esdevenen transversals i que s'apliquen a totes les exposicions i activitats programades. La nova Col·lecció dona veu i visibilitza l'obra de molts artistes que fins ara no s'han pogut mostrar, i posa el focus en artistes contemporanis i locals.

L'objectiu de la campanya ha estat traslladar el canvi de paradigma de la Col·lecció mitjançant una aplicació tipogràfica que desdibuixa allò establert i el situa en un entorn subjectiu i poètic. Aquesta campanya gràfica es completa amb un seguit de continguts audiovisuals i digitals que apropen el relat mitjançant diferents mirades, i permeten aprofundir en aquelles històries no explicades a través de les xarxes socials, l'aplicació, la web i el canal de Youtube del museu. Això ens permet modular els codis del llenguatge que utilitzem, conceptualitzant una estratègia amb més pes en l'àmbit de l'audiovisual i en l'entorn de les xarxes socials, fent una aproximació més propera amb el públic i promovent-ne la interlocució i la participació.

DISSABTES MACBA

«Dissabtes MACBA» és la proposta del museu amb la qual s'ofereix entrada gratuïta al museu i compta amb una campanya de comunicació específica que es manté estable durant tot l'any, amb un desplegament de suports propis.

Enguany s'ha volgut dotar la comunicació del programa d'un contingut amb més matisos mitjançant la producció d'una sèrie de vídeos que ens apropen a l'experiència d'«habitar el museu». El primer vídeo s'ha dut a terme amb un grup d'estudiants del Taller de Músics, i veurà la llum el gener del 2023.

9.3. Canals

Suports de comunicació de les exposicions del museu, 2022.

9.3.1. Pla de mitjans

L'estratègia de mitjans (generalistes, d'àmbit cultural o especialitzats) ha estat clau per poder generar interès tant per l'experiència digital com per al foment de la visita.

El mix de canals que han amplificat el nostre contingut inclou insercions en mitjans en línia i *offline*, comunicació en exteriors (banderoles, opis, espais exteriors del museu) i campanyes de promoció a cercadors i xarxes socials (Youtube, Social Paid, Adwords, etc.)

INSERCIONS A MITJANS

Alguns dels mitjans amb els quals hem col·laborat de manera continuada han estat: Time Out, Núvol, Catorze, A-desk, diari El Raval, La Vanguardia, El Periódico, Diari ARA, Diari de l'Educació, Exit Mail, E-flux, Art and Education, Más de Arte, Teatron, Terremoto, GRAF, Rac1.cat, Mammaproof, El Culturista, Diario Design, Elastica Magazine, Barcelona Secreta, entre d'altres.

A més a més, s'ha treballat molt directament per fer extensiva la proposta a suports i/o equipaments culturals, com ara els departaments de comunicació de l'Institut de Cultura, del districte Ciutat Vella, de Biblioteques de Barcelona, de TMB/club joTMBé i d'Activitum.

Per últim, s'han potenciat les aliances amb diferents col·lectius afins mitjançant la presència als seus butlletins o espais de difusió i s'ha promogut la col·laboració amb entitats o propostes culturals per amplificar, així, la comunicació a públics no recurrents del museu. Entre altres, s'ha reprès la col·laboració amb betevé, FGC i el TRAM.

9.3.2. CRM i e-mail màrqueting

IMPLANTACIÓ D'UN NOU CRM

El 2022, s'ha treballat en la implantació d'un nou sistema de gestió de la relació amb els visitants (Customer Relationship Management o CRM), que permet centralitzar i gestionar les dades de tots els contactes del museu a través d'una interfície fàcilment usable per tot l'equip del museu.

L'objectiu principal d'aquesta eina és potenciar la relació i les comunicacions amb els usuaris, visitants, col·laboradors, seguidors i subscriptors del museu. Permet recollir les seves dades de contacte i els seus interessos, entre d'altres, amb la finalitat de millorar la seva experiència amb el museu i realitzar comunicacions i recomanacions personalitzades.

Enguany s'han assolit molts dels reptes principals del projecte.

- S'ha establert un model de dades que dona resposta a les necessitats dels diferents equips i departaments del museu i que explota al màxim les dades disponibles en les fonts actuals amb les quals s'integra.
- S'ha treballat per conèixer les necessitats de tots els equips i departaments del museu, i s'han recollit les bases de dades independents del CRM anterior amb les quals s'estava treballant i que imposava limitacions d'explotació.
- S'ha dissenyat un centre de subscripció que inclou un formulari web i una enquesta.
- S'ha realitzat una formació per al personal del museu per capacitar-lo en l'ús del nou CRM.

E-MAIL MÀRQUETING

Pel que fa a l'enviament de butlletins electrònics, durant el 2022 s'ha treballat per oferir un contingut d'interès per a l'usuari, així com un disseny atractiu i accessible en consonància amb la imatge gràfica del museu.

En aquest entorn interessa analitzar l'interès de l'usuari pels continguts que rep, per això destaquem els indicadors d'obertures i de CTOR (ràtio de clics) de cada campanya.

Aquest any s'han dut a terme 216 enviaments a la base de contactes del museu. Aquests enviaments es segmenten per grups objectiu segons els seus interessos. Els criteris de segmentació, en funció de cada tipologia de mail, han estat els següents:

- Agenda d'activitats: enviament quinzenal a la base de dades general activa.
- Ràdio Web MACBA: enviament trimestral a la base de dades general activa.
- «Dissabtes MACBA»: enviament mensual a un grup objectiu específic del territori català.
- Educació: enviament mensual a un grup objectiu d'escoles i professors de Catalunya.
- «MACBA en família»: enviament mensual a famílies i AFAs que han mostrat interès per les activitats del programa familiar o que han assistit a activitats passades.
- Especial exposicions i invitacions: enviament a un grup objectiu en funció dels interessos, de les característiques de l'exposició i del programa d'activitats al voltant d'aquesta.
- Programes públics: enviament puntual a un grup objectiu específic, en funció de cada programa.
- PEI: enviament puntual a un grup objectiu específic, sobretot enfocat a alumnes i professors universitaris, investigadors, etc.
- Especials: enviament puntual a un grup objectiu específic.
- Avisos i comunicats: enviament puntual a un grup objectiu específic.

Els butlletins quinzenals s'entenen dins de l'estratègia general com una eina per informar a curt termini sobre les principals activitats i exposicions dels quinze dies posteriors al seu enviament. S'han enviat a una mitjana de 22.988 usuaris per enviament, amb una taxa d'obertura del 43,45 % (cal destacar el gran augment d'11 punts respecte al 2021).

Resultats anuals del butlletí quinzenal:

Butlletí quinzenal	Total 2019	Total 2020	Total 2021	Total 2022
Total butlletins (cadascun en 3 idiomes)	23	29	24	24
Mitjana d'usuaris a qui s'envia el butlletí	27.800	27.651	24.700	22.988
Taxa d'obertura	32,67 %	33,5 %	32,31 %	43,45 %

Suports de comunicació, 2022.
Foto: Miquel Coll.

9.3.3. Optimització del sistema de venda d'entrades

Aquest any s'ha treballat en el desenvolupament del pla de millora i ampliació de les funcionalitats de l'actual sistema de venda d'entrades per tal de facilitar els processos de reserva d'entrades, siguin individuals o de grups.

Així, destaquen nombroses actuacions que han contribuït a millorar l'experiència global dels visitants que compren o reserven en línia, com ara l'actualització i adequació dels diferents suport de comunicació –principalment correus electrònics de confirmació i comprovants de compra (*vouchers*)–, que ofereix l'eina de venda d'entrades.

S'ha treballat també en l'activació del nou mòdul de reserva d'activitats educatives per a centres escolars que ha permès automatitzar una part important dels processos que fins ara es realitzaven manualment.

A la vegada, s'han implementat diverses iniciatives per incentivar la recurrència dels Amics del MACBA i la seva participació, així com l'activació de la venda del carnet com a regal.

Cal destacar, per últim, l'activació de l'enquesta que identifica quina o quines exposicions interessen especialment al compradors en línia amb l'objectiu de conèixer amb més detall els interessos dels visitants a les exposicions.

9.4. Projectes digitals

L'any 2022 ha estat l'inici del període de maduresa per als mitjans digitals propis del museu: una web que ha complert tres anys de vida i que ha estat la plataforma ideal per a la publicació d'un volum de continguts inèdit fins ara i per a la creació de múltiples seccions conceptualitzades i construïdes *ad hoc* segons les necessitats comunicatives del museu; i amb una app que s'ha sotmès a diferents ajustaments per donar més espai i suport a les noves propostes expositives.

En definitiva, una etapa de maduresa que condueix cap a un temps de transició, ja que l'evolució dels usos de l'audiència i les noves tecnologies incipients obliguen aquests mitjans a projectar-se cap a la seva evolució futura. Per aquest motiu, durant el 2022 s'ha fet una tasca d'anàlisi i conceptualització que ha culminat en la llavor d'un nou projecte de mitjans digitals que es desenvoluparà al llarg del 2023.

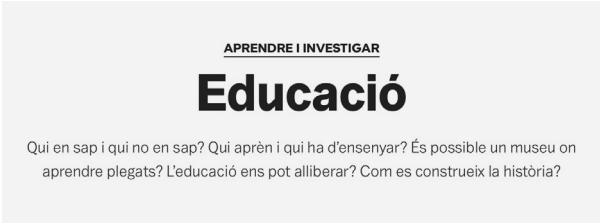
WEB

Amb més de 148.000 pàgines indexades als buscadors, la plataforma web del MACBA és un mitjà fonamental en la comunicació del MACBA i, a la vegada, un repositori públic dels fons i la trajectòria històrica del museu.

CONTINGUTS

Durant el 2022 s'han creat més de vint pàgines d'aterratge per comunicar propostes diverses del museu, des de la programació d'exposicions o activitats, fins als nous projectes de la institució.

- *Arxius possibles* ha requerit la producció d'una nova pàgina d'aterratge amb l'objectiu de donar visibilitat a les múltiples propostes d'aquest marc d'activació.
- S'ha renovat completament la secció Educació.

- S'ha recuperat i actualtizat el minisite del Programa d'Estudis Independents que s'inicia el març del 2023.
- S'han creat noves pàgines d'aterratge específiques per a projectes i iniciatives engegades pel museu des d'un vessant més institucional, com ara la pàgina dedicada a *El museu possible*, el *Jardí ambulant* o el *Projecte d'ampliació*.
- En l'àmbit de premsa, s'han publicat 8 pàgines produïdes exclusivament per a les rodes de premsa amb informació relativa a l'esdeveniment.
- Per últim, s'han treballat les pàgines per al públic general de la presentació de la *Temporada 2022* i de la *Temporada 2023*.
- S'ha començat a treballar de manera sistemàtica les fitxes de participants a les diferents activitats. Aquesta proposta permet abreujar les fitxes de les activitats i a la vegada mostrar l'històric de col·laboració entre aquestes persones i el museu.
- D'altra banda, s'ha continuat amb les tasques d'optimització de pàgines d'aterratge: *Visita*, *«Dissabtes MACBA»*, *Amics del MACBA*, *«MACBA en família»*, *Prepara la teva visita* o *L'Internationale*.

Com a continguts principals de la web, posem l'accent en les activitats tant educatives com de programa públic que s'han difós (131), en les exposicions (8) i en els «Recorreguts» (4) (aproximacions transversals que es fan dels diferents continguts de la web). També s'han publicat més de 150 documents relatius especialment a l'apartat de *Treballa al MACBA* i *Transparència*, entre d'altres.

COL·LECCIÓ A LA WEB

La Col·lecció MACBA és una font inesgotable de contingut de la qual neixen i respiren molts dels projectes digitals del museu. Destaquen tres grans projectes estables i de continuïtat: el Fons de la Col·lecció, els «Col·leccionables» i les visites virtuals.

- Pel que fa al fons de la Col·lecció, durant aquest any s'han publicat i actualitzat els continguts textuals de 183 obres i 48 artistes i s'ha complementat la documentació gràfica disponible en línia de 158 obres.
- S'han mantingut les actualitzacions periòdiques del fons. Actualment, s'hi poden consultar un conjunt de 5.866 obres, 53.208 documents i 12.958 fitxes d'artista, autors i participants.
- S'ha treballat per posar a disposició el Fons Video-Nou/Servei de Vídeo Comunitari amb un total de 885 documents en línia, i s'han incorporat a la web de les fitxes de 76 obres del conjunt d'obra adquirida per l'Ajuntament de Barcelona.
- S'ha complementat la documentació gràfica disponible en línia de 196 obres del Fons Artístic; i amb 693 imatges, 1.564 documents i 57 vídeos, el conjunt de fitxes del Fons Documental.
- S'ha creat un espai web dedicat específicament al *Fons Rafael Tous*.
- El número 100 dels *«Col·leccionables»* s'ha publicat el febrer del 2022. Aquest projecte ha obtingut més de 21.700 visites aquest any. En total, enguany s'han publicat 52 «Col·leccionables», que travessen 65 obres de la Col·lecció. El 2022 els més populars han estat *«Vull una lesbiana de presidenta»* sobre Zoe Leonard; *«Els Basquiat del MACBA»* i *«Guerrilla Girls: quan l'art és la pregunta»*.

Vista de la instal·lació *Carrie Mae Weems. Lincoln, Lonnie, and Me*, 2022.
Foto: Miquel Coll.

EVOLUCIÓ DE LA PLATAFORMA

Un dels objectius del 2022 ha estat l'actualització del gestor de continguts Drupal a la darrera versió disponible. Aquesta tasca ha tingut continuïtat durant diferents mesos per traslladar el gestor de continguts de la versió 8.7 a la 8.9, per finalment arribar a la 9.4, actualització que culminarà el 2023.

L'1 de juliol del 2023, el codi d'Universal Analytics deixarà de processar dades noves a totes les propietats que utilitzen aquest codi de seguiment. Així, enguany s'ha treballat per adaptar el codis de seguiment de les pàgines web del museu a aquest canvi.

Per últim, cal destacar que s'ha treballat per adaptar totes les plantilles, recursos gràfics i elements d'interacció de la web per eliminar l'anterior color de contrast i adaptar-la a una nova escala basada en el color negre i diferents tonalitats de gris.

NOVA PLATAFORMA WEB

Tenint en compte els objectius estratègics del nou MACBA digital, l'experiència acumulada en els darrers tres anys de funcionament de l'actual plataforma web i projectant el futur tecnològic des del context actual, es posa de manifest la necessitat d'executar un conjunt d'actualitzacions, evolutius i millores de perfeccionament sobre l'actual plataforma web per ampliar les seves capacitats tècniques i comunicatives. A més, la trajectòria del projecte digital del museu, sumada a l'evolució de la tecnologia en aquests darrers anys, han fet aflorar noves necessitats i han permès obrir la imaginació a noves possibilitats que permetran ampliar els serveis digitals del museu.

El projecte inclou l'actualització de la plataforma web del museu (amb la migració a un nou gestor de continguts i una base de dades de l'actual plataforma web); el desenvolupament de noves funcionalitats i el perfeccionament de les existents; l'actualització del disseny d'interfície de les webs del museu; i la implementació d'una aplicació web progressiva (*progressive web app* o *PWA*) que substituirà l'actual app nativa.

El dia 1 d'agost del 2022 s'ha publicat l'anunci de licitació. L'empresa Bekodo Data Services S.L. ha estat l'adjudicatària del contracte, que s'executarà durant el 2023. Els detalls es poden trobar al portal de contractació de la Generalitat de Catalunya: Enllaç

APP

Enguany s'han mantingut les tasques d'optimització. S'han realitzat cinc actualitzacions de contingut i sistema operatiu d'Android i iOS, s'han implementat millores de navegació i s'han incorporat audiodescripcions a les fitxes d'exposició que, sumades a les d'obra, arriben a les 40 peces d'àudio, totes traduïdes al català, castellà i anglès.

PLATAFORMES AUDIOVISUALS

Els vídeos són un dels recursos de difusió més emprats i consumits en l'actualitat per un públic molt ampli i amb representació de totes les franges d'edat. Durant el 2022 s'han publicat 49 vídeos al canal oficial MACBA a Youtube.

Els continguts que han aconseguit més visualitzacions en aquest període han estat *La veu de l'artista. Teresa Lanceta* (52.821); *La tardor al MACBA* (50.081), *Apunts per a un incendi dels ulls* (48.076) i *La veu de l'exposició. Cinthia Marcelle i Isobel Whitelegg* (36.534).

GOOGLE GRANTS

Gràcies a la beca de Google, durant el 2022 s'ha pogut prosseguir amb les campanyes gratuïtes de publicitat als cercadors. D'un total de 1.150.411 impressions (vegades que apareix l'anunci), s'han generat 76.027 clics, incrementant la interacció mitjana en un 6,61 % (CTR o número de clics que rep un enllaç).

10

Públics

Vista de l'exposició
Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica, 2022.
Foto: Miquel Coll.

251.757
visitants

+29,39 %
variació de públic
respecte al 2021

60,36 %
públic local

983.246
visites a la web

144.739
seguidors
d'Instagram

103.425
seguidors
de Twitter

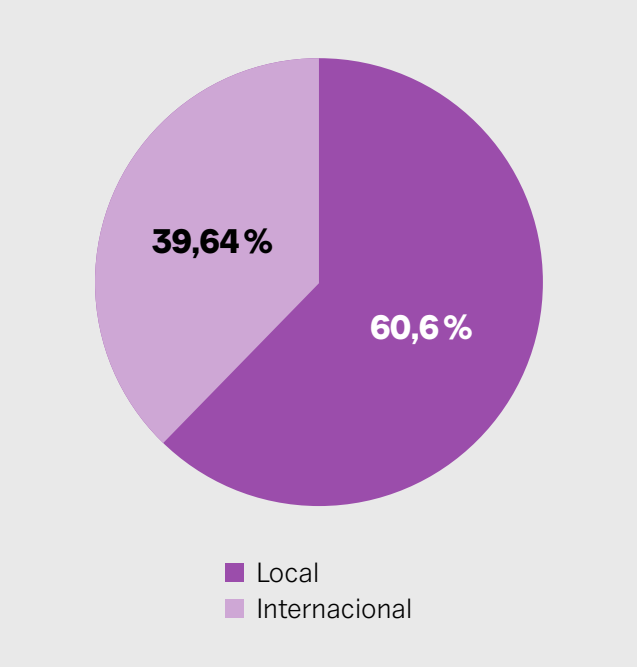
Aliances per a garantir l'accés de tots els públics a la nostra programació / Estratègia digital centrada en els usuaris i la seva diversitat / Formats i llenguatges innovadors al servei de l'accessibilitat / Desenvolupament de xarxes socials que facilitin l'accés al nostre patrimoni i a la programació del museu / Participació en campanyes de sensibilització social i mediambiental

El 2022 el MACBA ha començat a avançar cap al «museu possible». El «museu possible» és l'eix que genera un model de narrativa nou i posa l'atenció en allò que ha estat invisibilitzat, estableix noves relacions de forma conscient i es reconeix en les relacions de proximitat. Aquest «museu possible» es deixa modificar per les comunitats de les quals forma part, interactua des dels afectes i l'escolta activa.

El 2022 aquesta mirada ha començat el seu camí amb projectes com ara el Jardí Ambulant, que ens ha de facilitar una relació més propera amb el nostre entorn al barri del Raval. D'un total de 251.757 visitants, el públic local ha continuat representant, amb una proporció del 60,36 %, una majoria respecte als visitants internacionals.

10.1.
Públic presencial

Gràcies als acords de col·laboració, a l'increment de les visites de grups escolars locals (després d'uns anys molt marcats per l'afectació de la covid-19), i a la voluntat de mantenir acords amb institucions i associacions locals i del barri, el percentatge de públic local ha estat majoritari.

Amb la voluntat de facilitar l'accés al museu, el MACBA impulsa i manté acords de col·laboració que permeten accedir al museu amb entrada gratuïta i entrada reduïda.

ACORDS DE GRATUÏTAT

- Totes les categories d'Amics del MACBA, menors de 14 anys, persones amb carnet de família nombrosa o monoparental, majors de 65 anys, usuaris de la targeta rosa, persones en situació d'atur, persones amb discapacitat acreditada més acompanyant, professors amb l'acreditació de la Generalitat de Catalunya, periodistes amb carnet nacional o internacional (CIP) de la Federació de Periodistes (FIP) o que prèviament hagin contactat amb el Departament de Premsa del MACBA (press@macba.cat).
- Estudiants de les facultats universitàries amb conveni amb el MACBA: Universitat de Barcelona (facultats de Belles Arts, de Geografia i Història, i de Filologia); Universitat Ramon Llull (Facultat de Ciències de la Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna); Universitat Pompeu Fabra (Facultat d'Humanitats), Universitat Autònoma de Barcelona (Facultat de Filosofia i Lletres) i Universitat Internacional de Catalunya (Escola d'Humanitats). I estudiants de batxillerat artístic.
- Socis de la Plataforma Assembleària d'Artistes de Catalunya (PAAC) i de l'Asociación de Artistas Visuales en Red (AVER), membres del Consell Internacional de Museus (ICOM) i del Comitè Internacional de Museus d'Art Modern (CIMAM), membres de l'Associació Internacional de Crítics d'Art (AICA) i de l'Associació Catalana de Crítics d'Art (ACCA), membres d'Apropa Cultura, de l'Associació Art Barcelona (ABE), membres de l'Asociación Profesional de Museólogos de España (APME), Amics dels Museus de Catalunya i guies turístics oficials.
- Membres de col·lectius amb els quals s'han establert acords de gratuïtat: Art Barcelona, Associació de Galeristes de Barcelona, Cercle Artístic Sant Lluc, Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB), Universitat Internacional de Catalunya (UIC), Sotheby's, Whitney Museum, CAPC musée d'art contemporain de Bordeaux, Deutsche Bank ArtCard, Guggenheim Art Pass, Museu Serralves, Talking Galleries, Instituto de Arte Contemporáneo (IAC), LOOP, Col·legi de doctors i llicenciats en Belles Arts i professors de Dibuix de Catalunya (COLBACAT), Escola Joso, Arts Libris, Gallery Weekend, Cinesa, Quadern Cultura, Amics de Casa Amèrica Catalunya, Fundació Claror.
- Membres de la Fundació MACBA i acords d'aquesta entitat amb altres col·lectius (*La Vanguardia*) i empreses patrocinadores.
- Grups d'educació adults, grup escolars i esplais.

ENTRADA REDUÏDA (5,5€ i 8,8€)

- Tots els estudiants, professors sense l'acreditació de la Generalitat de Catalunya, grups superiors a 15 persones i acords amb diferents majoristes de viatges (Touristcheck, Barcelona City Tour, BCN Pass, IVenture i Bus Turístic), Carnet Jove, carnet de la Xarxa de Biblioteques Municipals, membres de l'Associació de Professionals de la Gestió Cultural de Catalunya (APGCC), Club TR3SC, socis i amics de l'Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya (APdC), amics i associats d'ACVic Centre d'Arts Contemporànies de Vic.
- Membres de col·lectius amb els quals s'han establert acords de col·laboració: FNAC, RACC, FAD, Ateneu Barcelonès, Òmnium Cultural i Zoo Club.
- Fundació RACC, Fundació Esteve, Fundació Cuatrecasas, Fundació Gas Natural i d'altres col·lectius amb acord signat amb la Fundació MACBA.

Vista de l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, 2022.
Foto: Miquel Coll.

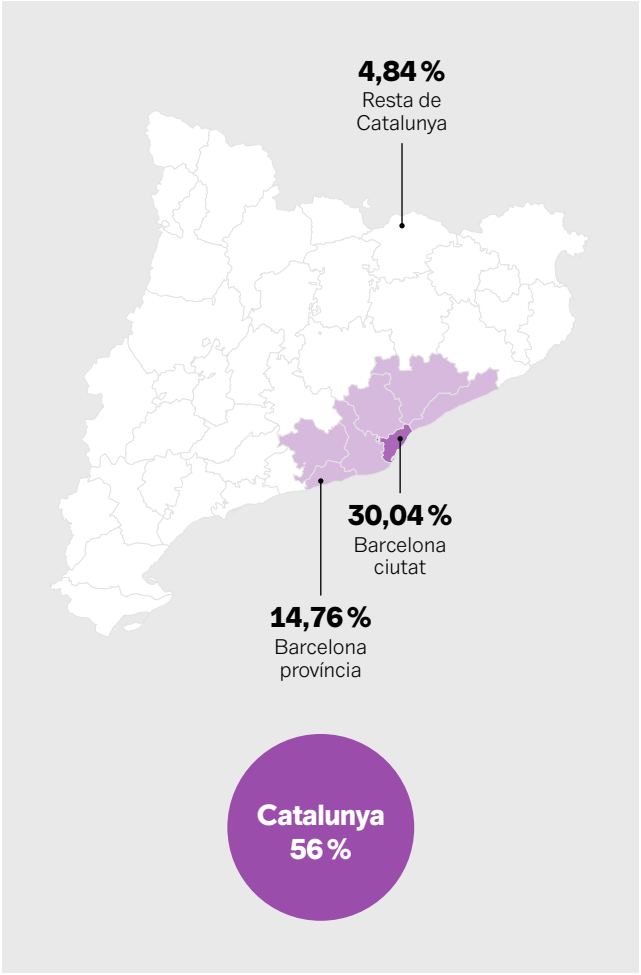
DISSABTES MACBA

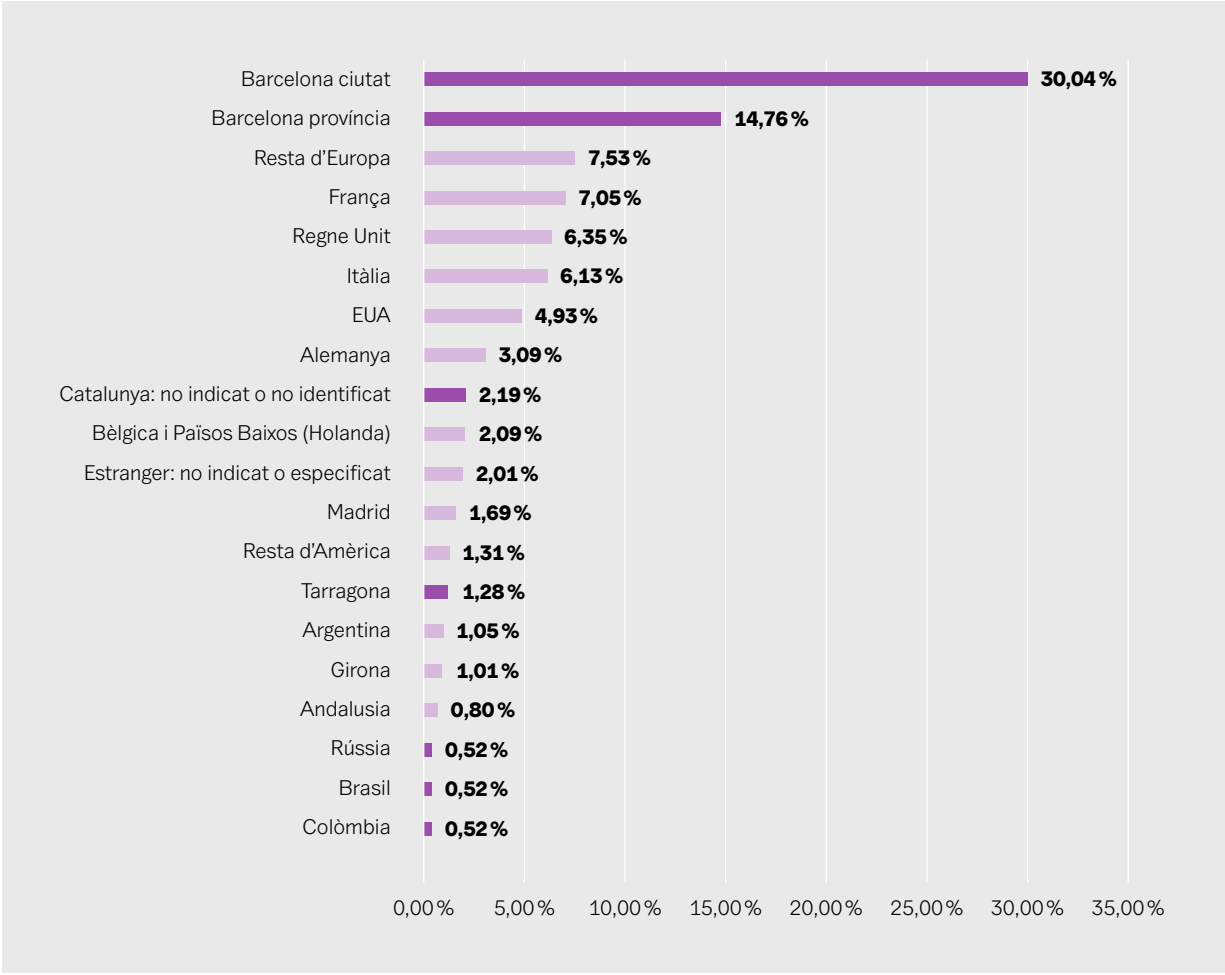
Gràcies a l'acord de col·laboració signat amb la marca Uniqlo, el MACBA ha pogut continuar oferint de forma gratuïta la visita al museu els dissabtes a partir de les 16 h. L'any 2022 el total de visitants que han participat en aquesta proposta ha estat de 38.577 visitants.

DADES GENERALS DE PROCEDÈNCIA DE VISITANTS DEL MACBA

Un 44,8 % del públic procedeix de Barcelona i la seva província, la resta de Catalunya representa un 4,84 %.

A nivell estatal la procedència majoritària és de Madrid i Andalusia. Pel que fa als estrangers que han visitat el MACBA, el 7,5 % són procedents de França, un 6,13 % d'Itàlia, un 3,09 % d'Alemanya, i la resta d'Europa representa un 7,53 %, el Regne Unit, un 6,35 %, i els Estats Units, un 4,93 %.

VISITANTS A EXPOSICIONS I ACTIVITATS

Del total de 251.757 visitants, cal fer esment especial de la participació a les jornades de portes obertes amb motiu de la celebració de la festivitat de la Mercè, durant la qual el museu ha rebut 3.301 visitants; la celebració de Santa Eulàlia, amb 2.481 visitants; el Dia Internacional dels Museus, amb 865 visitants, i la Nit dels Museus, amb 4.863 visitants.

A continuació es detallen els visitants a les exposicions, així com a algunes de les activitats més rellevants i el nombre d'assistents. Cal destacar el nombre de visites a les exposicions *Un segle breu: Col·lecció MACBA*, *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*, *Cinthia Marcelle. Una conjunció de factors* i *En temps real. La Col·lecció Rafael Tous d'art conceptual*.

Visites a exposicions	Visitants
Un segle breu: Col·lecció MACBA	182.353
Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert	87.173
Cinthia Marcelle. Una conjunció de factors	83.162
En temps real. La Col·lecció Rafael Tous d'art conceptual	71.306
Maria Teresa Hincapié. Si això fos un principi d'infinit	30.311
Apunts per a un incendi dels ulls. Panorama 21	21.723
Ayuujkjä'äy ëy konk. Una fabulació basada en un mite mixe	20.031
Carrie Mae Weems. Un gran gir del possible	19.688
Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica	8.034
Sismografia de les lluites	1.181
Manuals de reparacions i sons còsmics	1.181
Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica – CED	464

Participació en activitats destacades	Participants
Arxius possibles. Fons en relació. Repositoris oberts	3.472
La Cuina	2.156
Transferències	932
Els oficis del Raval	880
Meterse en un jardín	565

PROMOCIÓ I TURISME

El MACBA contribueix al posicionament de la ciutat com a destinació cultural amb una proposta d'abast internacional. Fruit d'aquest interès, i per tal de continuar sumant i apropant l'art contemporani als visitants de la ciutat, s'ha dut a terme una estratègia comercial multicanal.

S'han activat campanyes a xarxes socials adreçades al públic internacional, s'han renovat els acords amb Transports Metropolitans de Barcelona (Bus Turístic), City Tour, Agència Catalana de Turisme.

El museu està afiliat a diversos programes de promoció turística impulsats per la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona com ara:

- Cultura i Lleure, Turisme de Barcelona.
- Barcelona Convention Bureau.
- Art i cultura, Agència Catalana de Turisme.
- Catalunya Convention Bureau.

Posicionar el MACBA com una proposta que vetlla per la sostenibilitat ha estat una prioritat transversal. El 2022 s'ha renovat el certificat Biosphere i s'ha rebut el certificat Safe Travels.

10.2. Públic web

El públic digital continua augmentant any rere any a totes les plataformes del museu. Així, les dades oficials de rendiment de les webs del museu mantenen un creixement sostingut tant en els indicadors quantitatius com qualitatius. La normalització de la situació després de la pandèmia queda palesa en un clar increment del número de visites internacionals, i alguns indicadors mostren canvis remarcables, com un lleuger augment del públic masculí, o l'increment del número d'usuaris que, per primera vegada, ens visiten més des de dispositius mòbils.

Els resultats de l'aplicació mòbil, amb un augment del 30 % en el número de descàrregues, o el rendiment dels vídeos a Youtube, amb un increment del 27 % de visualitzacions, demostren una consolidació i maduració de les plataformes digitals del museu.

La plataforma web del museu ha rebut un total de 1.025.629 visites al llarg de l'any 2022. Aquesta xifra inclou les visites a la web del museu (enllaç) i a Ràdio Web MACBA (enllaç). Així, s'han aconseguit prop de 20.000 visites més que l'any anterior, xifra que representa un augment de l'1,97 %.

	2021	2022	Variació
Sessions	1.005.816	1.025.629	**+1,97**

Font: Google Analytics.

Pel que fa a la pàgina principal www.macba.cat, ha rebut 983.246 visites, la qual cosa representa un augment de l'1,29 % respecte les visites rebudes l'any anterior. Quant al número de visualitzacions úniques de pàgina, s'ha mantingut per sobre del llindar obtingut l'any anterior, és a dir, ha superat novament els dos milions de visualitzacions, que representen un augment del 3,91 %.

	2021	2022	Variació
Usuaris	645.327	653.224	**+1,22**
Sessions	970.690	983.246	**+1,29**
Pàg. visualitzades úniques	2.004.041	2.082.393	**+1,29**

Font: Google Analytics.

Aquestes xifres ofereixen una visió parcial dels resultats reals de la plataforma, ja que no es recompten les visites que no han acceptat l'ús de galetes (*cookies*). En aquest sentit, l'eina de gestió de *cookies* emprada en la plataforma web del museu indica que el número de visites seria un 30,33 % superior a les visites registrades. Així doncs, l'estimació és que durant el 2022 s'han rebut 1.295.258 visites, un 3,52 % més que l'estimació de l'any passat.

	2019	2020	Est. 2021	Est. 2022	Variació
Sessions	1.057.115	1.199.311	1.251.219	1.295.258	**+3,52**

Nota: La taula comparativa mostra l'evolució de les visites des del 2019, amb una estimació de les visites obtingudes el 2021 i el 2022 eliminant l'impacte reductor del bloqueig de *cookies*. Font: Google Analytics.

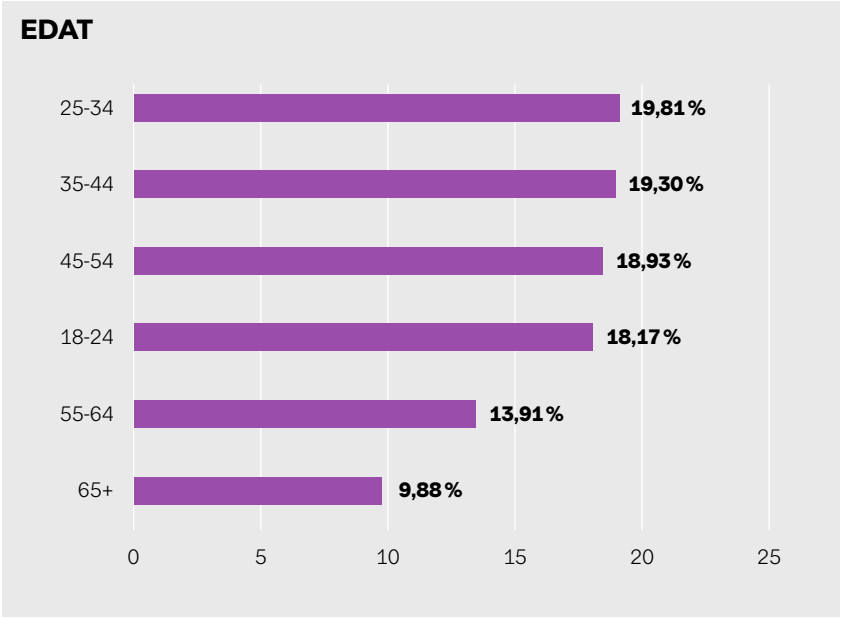
Igualment, els resultats qualitatius de la web principal registren augments positius en pràcticament tots els indicadors. Cal destacar especialment la millora del temps mitjà a la pàgina, que arriba a 1 minut i 24 segons, i que suposa un increment del 4,98 % respecte a l'any anterior. També s'ha produït una millora en el percentatge de rebot, que es redueix un 4,13 % respecte a l'any anterior.

	2020	Est. 2021	Est. 2022	Variació
Nombre de sessions per usuari	1,25	1,5	1,51	**+0,07**
Durada mitjana de la sessió	0:01:37	0:02:15	0:02:17	**+1,09**
Temps mitjà a la pàgina	0:01:16	0:01:20	0:01:24	**+4,98**
Percentatge de rebots	32,94	21,62	20,72	**-4,13**

Font: Google Analytics.

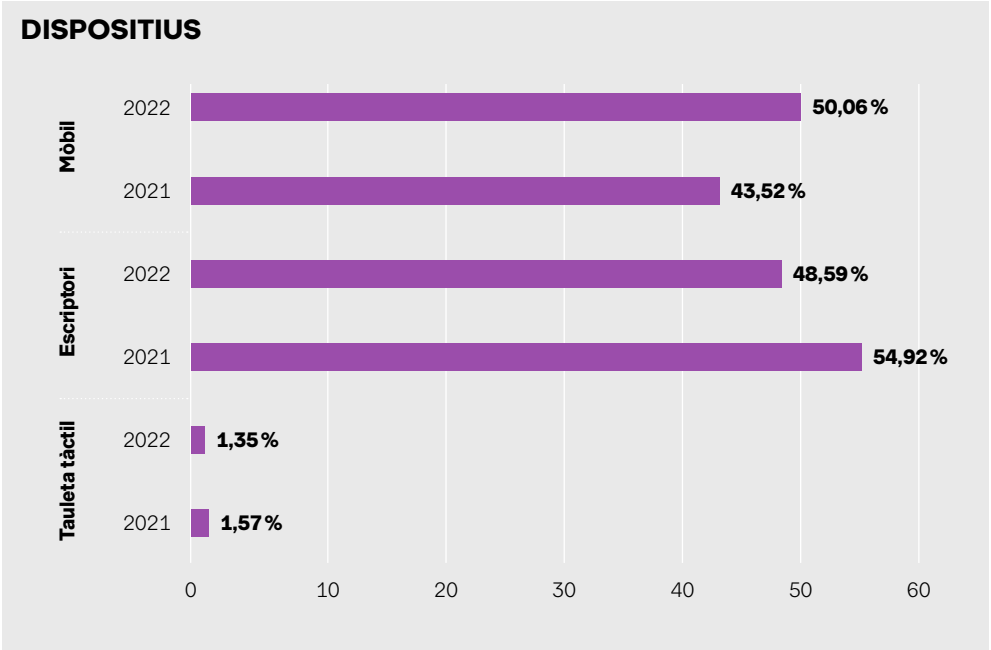
El perfil de l'audiència web del museu ha evolucionat en el darrer any. La normalització de la situació després de la pandèmia ha fet que el percentatge de públic internacional hagi augmentat significativament en el darrer any, concretament un 3,58 %, que ara representa el 43,51 % del total del públic digital. Així, els principals països per procedència són Espanya (56,49 %), els Estats Units (7,89 %), el Regne Unit (3,74 %), l'Argentina (3,44 %) i França (3,17 %). Cal esmentar especialment l'augment dels visitants procedents dels Estats Units (+60,66 %), Itàlia (+32,63 %) i els Països Baixos (+28,32 %).

Pel que fa a les edats, la franja amb més públic és de 25-34 anys, cosa que representa el 19,81 %, seguida de molt a prop per la franja de 35-44 anys (19,30 %) de 45-54 anys (18,93 %). Ha augmentat especialment la franja de 35-44 anys en un 27,60 %; en canvi, s'ha produït un descens entre els majors de 65, que baixa un 22,21 %.

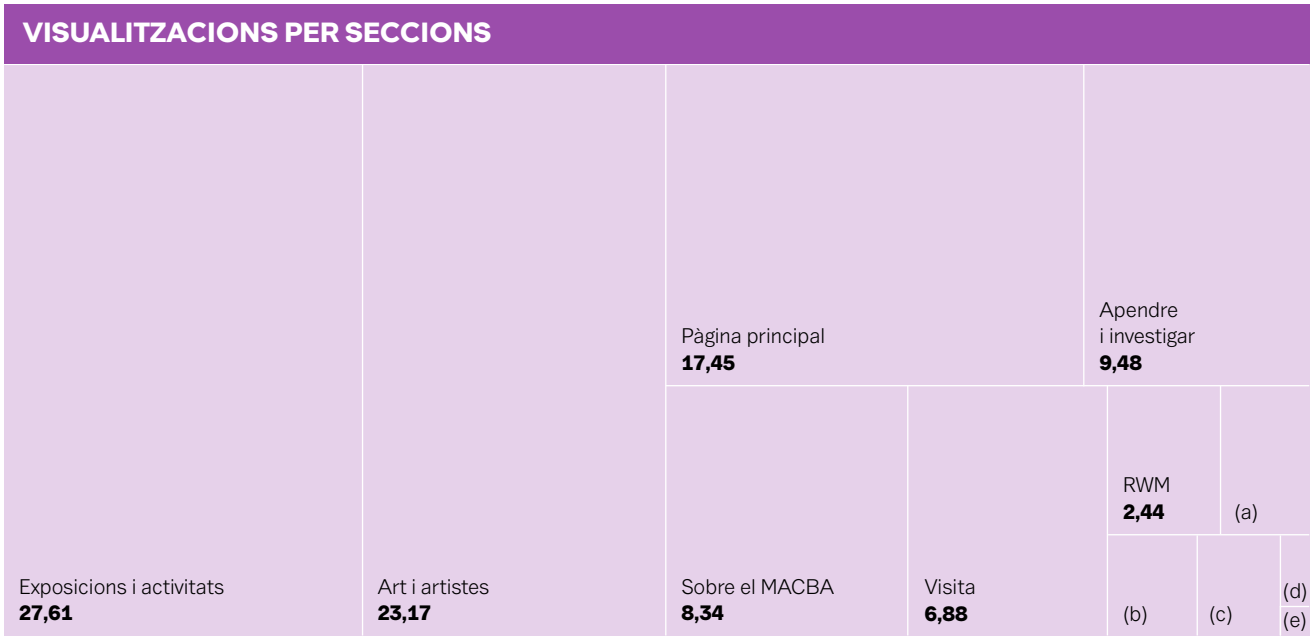
Font: Google Analytics.

En l'àmbit dels dispositius més emprats, per primer any els usuaris que ens visiten a través de dispositius mòbils (50,06 %) superen el número d'usuaris des d'escriptori (48,59 %).

Font: Google Analytics.

Pel que fa als continguts més consultats pel públic de la web, la secció que més visualitzacions aconsegueix és «Exposicions i activitats», que representa el 27,61 %, seguida de la secció «Art i artistes» amb un 23,17 %, i «Aprendre i investigar» amb un 9,48 %. La pàgina principal representa un 17,45 % de les visualitzacions.

Font: Google Analytics.

(a) Cercador: **1,96**; (b) PEI: **1,18**; (c) Suport al museu: **1,09**; (d) Butlletí: **0,28**; (e) *Push*: **0,11**

APP

Amb un total de 8.645 descàrregues, l'increment de l'ús de l'aplicació s'ha fet evident durant el 2022, i ha suposat un augment del 30 % respecte a l'any anterior. Aquesta millora s'observa a la majoria d'indicadors: han augmentat un 5,4 % les reproduccions d'àudio, un 4 % les visualitzacions de les pàgines d'obra i un 15 % les pàgines d'exposició. Tot i que es manté la bona tendència en l'activitat durant tot l'any, destaquen tres moments d'alta intensitat de descàrrega, coincidint amb les apertures de noves exposicions els mesos d'abril (986 descàrregues), agost (1.049 descàrregues) i octubre (912 descàrregues).

El públic principal de l'aplicació prové d'Espanya, que representa el 46 % del total. Enguany, però, cal ressaltar l'augment de l'audiència a Itàlia, França i Alemanya, com a principals països, tot i que el creixement ha estat generalitzat a nivell internacional. És important destacar que tot i l'augment d'usuaris nous, una tercera part són recurrents i, per tant, són visitants que mantenen l'aplicació activa en el seu dispositiu.

Els resultats de l'enquesta de satisfacció activa dins l'aplicació, que es mostra als usuaris durant la seva navegació, indiquen un increment d'ús fora de les sales del museu, que se situa en el 47 % del públic enquestat. Cal esmentar que el 51 % dels usuaris que la utilitzen fora del museu, la fan servir perquè ja han visitat el museu i volen continuar explorant i profunditzant en les propostes expositives.

La puntuació aconseguida en l'índex de recomanació (NPS) és de 41, tres punts per sobre de l'any passat.

PLATAFORMES AUDIOVISUALS

Durant el 2022 s'han publicat 49 vídeos al canal de Youtube del museu, molts subtitulats en tres idiomes. Globalment, doncs, el canal ha obtingut un total de 433.792 visualitzacions, un 27 % més que al 2021. La durada mitjana de les visualitzacions és de 4:24 minuts i s'han subscrit més de 1.900 usuaris nous, amb un total de 15.800 subscriptors.

El públic del canal Youtube prové majoritàriament d'Espanya, és a dir, el 70 % de total d'usuaris, seguit a molta distància de Bolívia (4,5 %), l'Argentina (3,5 %), Mèxic (2,1 %) i els Estats Units (0,6 %). La franja d'edat principal és de 35-44 anys, seguida de la franja de 25-34 anys.

El 78 % de les visualitzacions es realitzen des de dispositius mòbils i el 14 % des d'ordinadors. Per primera vegada, amb un 4,8 %, la televisió es posa per davant de les tauletes tàctils (3,4 %), degut a l'augment de l'ús dels televisors intel·ligents en els quals l'aplicació Youtube ja està predeterminada.

OBSERVATORI DELS PÚBLICS DEL PATRIMONI CULTURAL DE CATALUNYA

El 2022 s'ha mantingut la col·laboració habitual amb l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya, projecte que té com a objectiu impulsar i coordinar una xarxa de museus que reculli i analitzi un conjunt d'indicadors sobre l'audiència digital de les webs dels museus i dels seus seguidors a les xarxes socials.

Vista de l'exposicio *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, 2022.
Foto: Miquel Coll.

10.3. Xarxes socials

El MACBA ha tancat el 2022 amb un augment de seguidors respecte a l'any anterior en totes les seves xarxes socials: Instagram ha pujat fins als 144.739 seguidors (+6,40 %), Twitter ha evolucionat fins als 103.425 (+0,78 %), Facebook ha crescut fins als 100.226 fans (+2,49 %) , i Linkedin fins als 13.869 seguidors (+48,75 %).

Les xarxes socials ens han permès compartir continguts diversos (exposicions, activitats, etc.), el dia a dia del museu, i ens han permès mostrar amb més amplitud totes les àrees de la nostra feina. Durant el 2022 hem generat un relat més obert, cosa que ens ha apropat a públics diversos, mitjançant la creació de continguts rellevants que han generat interès i interacció amb l'usuari.

Hem treballat cada xarxa social com una plataforma multiformat de continguts. Enguany hem adoptat nous formats (Instagram Reels, vídeos *teaser*, etc.) i hem adaptat identitats visuals (agenda setmanal, *stories*...). També s'ha iniciat una nova estratègia de contingut a Linkedin, xarxa en la qual hem donat més visibilitat a la nostra informació més corporativa com a entitat pública.

El museu ha continuat apostant per una comunitat activa en què el públic participa amb el seu propi contingut, compartint la seva experiència de visita (amb la publicació d'apunts de les seves imatges –acreditant els autors–, compartint *stories*, repiulant...), i fent-los partícips en les nostres publicacions.

La retransmissió de continguts en directe ha permès donar una àmplia cobertura a les exposicions i al programa d'activitats (inauguracions, «Dissabtes MACBA», «Lorem Ipsum», «Parlem de...»), i ha rebut molt bona resposta per part de l'audiència, que s'ha sumat a pujar continguts durant el transcurs de les activitats, especialment a través d'Instagram Stories.

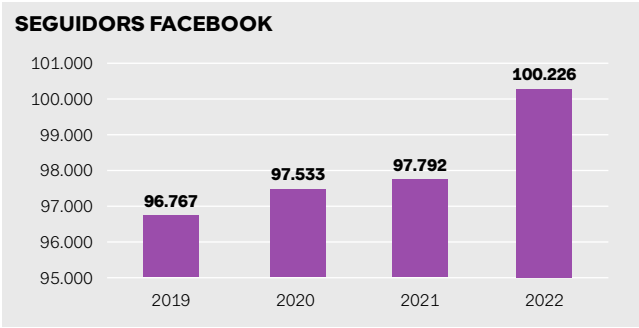
A més, les xarxes socials del museu han estat partícips d'iniciatives globals com #MuseumWeek o Ask a Curator (@askacurator, ara @askamuseum), dies assenyalats com el Dia Mundial de la Sida i de campanyes locals com la Mercè o la Nit dels Museus.

En relació amb l'escolta social, el MACBA ha tancat el 2022 amb un total de 27.041 mencions a les xarxes socials (Twitter, Instagram, Facebook, Pinterest, TikTok, YouTube, Twitch) amb una mitjana de 74 mencions diàries. D'altra banda, a la web hi ha hagut un total 2.755 mencions, comptant totes les mencions a notícies, blogs, RSS, fòrums i comentaris d'usuaris a d'altres pàgines web. La mitjana, en aquest cas, ha estat de vuit mencions diàries.

A continuació detallem més d'informació de cada xarxa social.

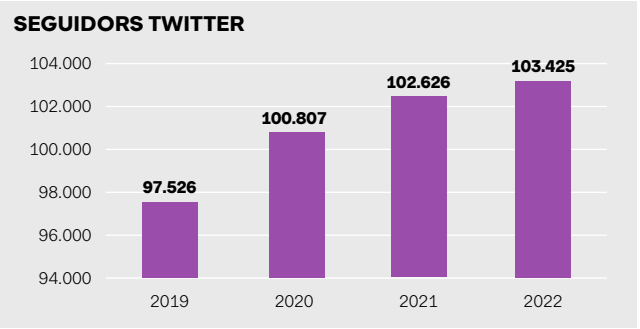
FACEBOOK

Les xifres mostren que la nostra comunitat de Facebook es manté fidel. Enguany, les publicacions han aconseguit arribar a 9.666 persones/publicació, més que el 2021, amb 6.846 persones/publicació. Les publicacions han arribat als 3.538.045 de persones abastades, si bé el 2021 va ser de 2.690.717.

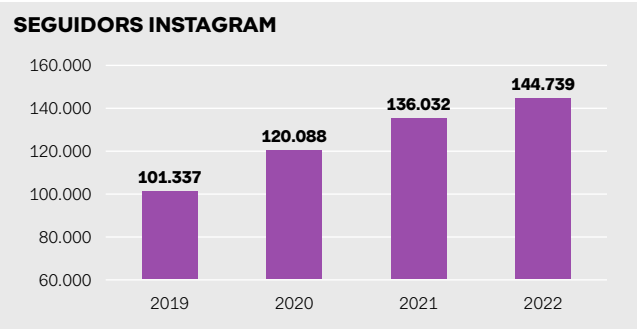
TWITTER

A Twitter, durant el 2022, hi ha hagut una interacció de l'audiència (m'agrada, respostes i repiulades) amb més de 9.200 accions per part dels usuaris d'aquesta xarxa. També cal destacar la xifra d'impressions de les piulades, que ha arribat a les 1.378.500 impressions.

INSTAGRAM

Instagram és la xarxa que més ha crescut el 2022 pel que fa a seguidors (+8.707). L'índex d'interacció (m'agrada i comentaris) ha superat les 127.100 interaccions durant l'any i es va assolir un total de 1.857.653 comptes abastats.

LINKEDIN

Iniciada el 2022, la nova estratègia de continguts a LinkedIn s'ha traduït en un total de 13.869 seguidors i les publicacions en aquesta plataforma han assolit més de 145.000 impressions.

10.4.
Amics del MACBA

El programa d'Amics del MACBA ha reactivat les seves propostes després d'uns anys marcats per la reducció de la presencialitat. Integrar el programa d'Amics significa formar part d'una comunitat amb interès per l'art contemporani. Permet gaudir de les exposicions i activitats programades i exclusives i compartir espais de trobada i de debat al voltant de l'art contemporani.

Total Amics 2022: 529[1]

- 269 Amics del MACBA (amb una quota anual de 50 €/35 €).
- 208 Amics Expo (amb una quota anual de 18 €).
- 47 Amics Família (un sol titular, inclou dos adults i els fills del titular amb una quota única de 35 €).
- 5 Amics Col·lecció (amb una quota anual de 200 €).

Al llarg de 2022 el museu ha desenvolupat diverses accions amb l'objectiu de dinamitzar la seva comunitat d'amics i millorar la comunicació.

ACTIVITATS EXCLUSIVES

Durant l'any 2022 s'han organitzat un total d'onze visites a diferents exposicions del MACBA i a d'altres museus o entitats culturals de la ciutat.

Per tancar l'any, va tenir lloc una activitat exclusiva per a tots els amics del MACBA amb la directora del museu, l'Elvira Dyangani Ose: una visita al voltant de la nova presentació de la Col·lecció amb una trobada informal al Macba Bar.

CAMPANYA «REGALA AMIC»

El darrer trimestre del 2022 s'ha desenvolupat i posat en marxa una campanya per incentivar la participació en el programa d'amics mitjançant el regal. Es va activar la possibilitat de regalar carnets en línia, una possibilitat que fins ara només era possible de forma presencial a la taquilla del museu.

Inauguració de l'exposició *Cinthia Marcelle. Una conjunció de factors*, 2022.
Foto: Miquel Coll.

Visita als Amics del MACBA a l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, 2022.
Foto: Miquel Coll.

[1] Alguns carnets estan exempts de pagament.

11

Desenvolupament

Vista de l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, 2022. Foto: Miquel Coll.

El programa de desenvolupament del MACBA inclou la generació de recursos propis fruit de l'explotació dels espais disponibles fora d'hores d'obertura del museu, el lloguer de serveis conces-sionats com la llibreria i la botiga i la col·laboració de les empreses que troben en el museu un entorn per compartir valor.

D'aquesta manera, el MACBA reforça la seva capacitat d'estabilitat econòmica i garanteix la viabilitat i excel·lència del seu programa, alhora que estableix connexions entre la seva activitat i les empreses i entitats que troben en l'art contemporani i l'expressió creativa una via per mostrar el seu compromís amb la societat i la formació d'una ciutadania amb capacitat de pensament crític.

Aliances per a garantir l'accés de tots els públics a la nostra programació / Desplegament d'accions del Pla d'accessibilitat / Apropament al públic local, al sector educatiu i a l'ecosistema cultural del nostre entorn / Col·laboracions per al foment dels espais de debat i de l'educació artística i cultural

11.1. Patrocinis i col·laboracions

El MACBA convida empreses, fundacions i institucions a formar part activa del seu programa museístic, i, d'aquesta manera, impulsa noves formes d'intermediació entre el museu, la comunitat artística, el barri del Raval i la societat. Hi ha diverses vies de col·laboració per donar suport a les exposicions i activitats. Les contraprestacions que s'associen a aquestes aliances es treballen conjuntament tenint en compte els interessos, els valors i les prioritats de les empreses o entitats benefactores.

El 2022 el patrocini de les empreses ha continuat donant suport al programa d'activitats i a la seva capacitat d'arribar a grups i col·lectius concrets: joves, usuaris interessats a aprofundir en l'art contemporani i a viure el museu de formes inusuals.

EduCaixa
Obra Social "la Caixa"

EDUCAIXA

El 2022 "la Caixa", en col·laboració amb la Fundació MACBA, ha continuat donant suport al programa educatiu que el MACBA proposa per a escoles de primària, secundària i batxillerat. Els projectes educatius del MACBA situen l'art contemporani en el centre de reflexió i tenen com a objectiu fer de l'educació una eina col·lectiva, transversal i accessible per a tothom.

ESTRELLA DAMM

ESTRELLA DAMM

Estrella Damm ha continuat donant suport al programa d'activitats del museu. La seva aportació ha contribuït a garantir la rellevància del programa, a potenciar la seva comunicació i a millorar l'experiència del visitant. El compromís de Damm com a patrocinador del programa d'activitats va començar el 2015 amb l'objectiu de relacionar la seva marca amb una proposta molt vinculada al públic local. Aquest any Estrella Damm ha patrocinat els grans programes d'activitats; els seminaris i jornades de debat i pensament, i alguns moments importants de convocatòria com són les inauguracions de les exposicions.

Santander Fundación

FUNDACIÓN BANCO SANTANDER

Compromès amb el foment de l'aprenentatge de l'art contemporani a l'escola, la Fundación Banco Santander, en col·laboració amb la Fundació MACBA, és mecenes del Programa de Formació Permanent del Professorat del museu. Gràcies al mecenatge educatiu d'aquesta entitat, més de 300 docents es formen cada any a partir d'una metodologia d'aprenentatge centrat en la creació d'un espai compartit de diàleg i intercanvi d'experiències. El museu ha ofert més de deu cursos d'art contemporani, grups de treball sobre la Col·lecció MACBA, tallers amb artistes i conferències sobre el futur de l'educació. A finals d'any, i a partir de llavors, aquest patrocini defineix un canvi d'orientació cap al desenvolupament d'activitats de sostenibilitat.

Fundación Jesús Serra
Catalana Occidente

FUNDACIÓ JESÚS SERRA

La Fundació Jesús Serra ha continuat la seva col·laboració amb la Fundació MACBA donant suport al taller «Els nens i les nenes del barri», un espai permanent en què els nens i nenes de 9 a 12 anys del barri del Raval poden experimentar amb un artista. Es tracta de viure una experiència col·lectiva en una zona elàstica, oberta a la imaginació i amb voluntat de trencar normes.

FUNDACIÓN REPSOL

Durant el 2022, la Fundación Repsol, en col·laboració amb la Fundació MACBA, ha continuat donant suport al Programa d'accessibilitat amb el convenciment que l'art facilita i promou la integració social. L'accessibilitat es desplega per tot el museu per apropar l'art contemporani a tots els públics de forma inclusiva. El Programa d'accessibilitat, que s'integra en l'estructura de treball del museu, pretén impregnar el conjunt dels programes educatius amb els principis de la diversitat i l'accessibilitat universal. Es treballa amb l'objectiu que els continguts artístics i educatius del museu siguin accessibles a la diversitat d'alumnes i de visitants. Però no només com a mers receptors, sinó amb la perspectiva d'una participació que permeti fer efectiva la veu de les persones amb discapacitat en les pràctiques educatives, artístiques, socials i polítiques que s'articulen al voltant dels programes educatius.

ILLY CAFFE

El museu és un espai en el qual es fomenta el pensament i el debat mitjançant la programació d'espais de conversa amb els artistes, actors culturals i professionals del sector. Illy Caffe, una marca vinculada a l'art i la cultura des de fa molts anys, col·labora donant suport econòmic a les activitats de conversa i debat. Enguany ha donat suport a les visites matinals amb Amics del MACBA en anglès. També s'ha materialitzat el seu suport mitjançant la instal·lació de cafeteres en llocs destacats del museu. A més a més, alguns membres de l'equip d'Illy han pogut gaudir d'experiències dels Amics del MACBA i d'aquesta manera experimentar de primera mà les activitats del museu que s'han pogut dur a terme en part gràcies al seu patrocini.

UNIQLO

La marca japonesa Uniqlo, en col·laboració amb la Fundació MACBA i el MACBA, continua donant el suport que permet el museu obrir gratuïtament les seves portes al públic cada dissabte a la tarda, de 16 h a 20 h. La col·laboració proporciona el lliure accés als visitants tant a les exposicions temporals com a totes les activitats que es duen a terme en aquest horari. Gràcies a l'acord amb la companyia nipona, el museu també pot oferir els assistents una experiència diferencial alguns dissabtes a través del programa «Dissabtes MACBA». Aquest acord es valora molt positivament, ja que fins al 2018 el museu no tenia cap franja de gratuïtat, de manera que des de llavors té una oferta més social i ha incrementat el públic local. Enguany el MACBA ha continuat amb la creació de càpsules de vídeo iniciades el 2021 per donar de conèixer no només algunes obres de la Col·lecció per mitjà d'entrevistes amb l'equip curatorial, sinó també la proposta d'activitats plantejades per als dissabtes a la tarda, com ara les visites a les exposicions i la programació pública oberta a tots els públics.

FUJIFILM

Durant els anys 2021 i 2022 s'ha col·laborat amb FujiFilm i el laboratori Dinasa. Aquest acord tripartit ha donat suport a la producció d'una peça de l'artista Aleix Plademunt dins de l'exposició *Apunts per a un incendi dels ulls*. A més a més, ha estat una oportunitat per compartir l'experiència expositiva amb els equips tècnics de les dues empreses, que han pogut gaudir de visites de la mà de l'artista mateix.

TRAM

El 2022 s'ha tornat a renovar la col·laboració entre el Tram i els cinc principals museus de Barcelona –MACBA, Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, Fundació Miró, Museu Nacional d'Art de Catalunya, Museu Picasso i Fundació Antoni Tàpies–, amb l'objectiu de facilitar la difusió de les exposicions d'aquests museus i centres de cultura a través del tramvia de Barcelona.

CAN SUMOI

Enguany s'ha iniciat una nova col·laboració amb Can Sumoi, que ha ofert una edició particular del seu vi natural, La Rosa 2017, que ens ha acompanyat durant la inauguració de la nova presentació del fons de la Col·lecció a l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*.

ENCICLOPÈDIA CATALANA

Aquest any s'ha renovat la col·laboració amb l'Enciclopèdia Catalana amb l'objectiu de contribuir a apropar el treball dels artistes exposats al MACBA als públics d'interès.

11.2. Gestió d'espais i concessions

El programa de gestió d'espais i concessions planteja la utilització dels espais del museu per a propostes externes a la gestió museística. Aquestes utilitzacions de l'espai poden ser, d'una banda, activitats acollides –en el cas d'associacions vinculades al Raval o amb les quals el MACBA estableix una col·laboració–, lloguers d'espais per part d'empreses, patrocinadors o mecenes. De l'altra, les concessions, com els serveis de llibreria i bar. L'objectiu d'aquest programa és contribuir als ingressos propis del museu incrementant-ne la sostenibilitat econòmica i reduint el volum de pressupost públic necessari per a la gestió.

11.2.1. Gestió d'espais

Aquest any s'ha començat a percebre la recuperació de l'activitat després de la pandèmia, amb l'increment d'esdeveniments confirmats i uns ingressos que han arribat fins al 333.705,45 €, un increment del 72,6 % en relació amb l'any anterior.

Tot i que s'ha hagut de fer front a les darreres restriccions per la pandèmia, s'ha treballat per adaptar tots els canvis i les noves mesures a portar a terme per seguir amb la seva activitat. S'han consolidat els actes híbrids; conferències, presentacions i rodes de premsa retransmeses en *streaming* (amb transmissió audiovisual en directe) i en línia.

S'han impulsat els usos dels espais per a rodatges i sessions fotogràfiques, una tipologia d'esdeveniment que durant la pandèmia ha continuat actiu, tot i que s'han pres les mesures preventives per evitar contagis (amb l'avantatge que han estat equips reduïts).

Cal fer esment de la celebració del 080 Barcelona Fashion, una gran plataforma de visibilitat per als creadors de moda impulsat per la Generalitat de Catalunya, que el 2022 encara s'ha dut a terme de forma virtual.

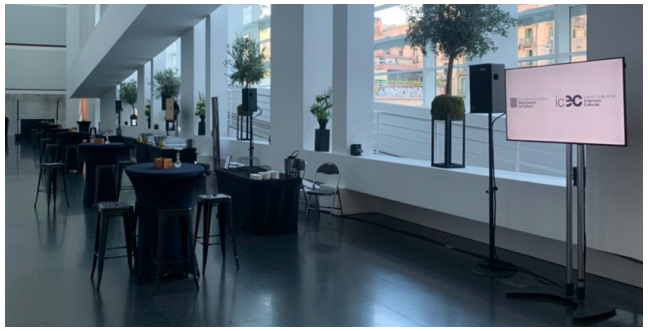
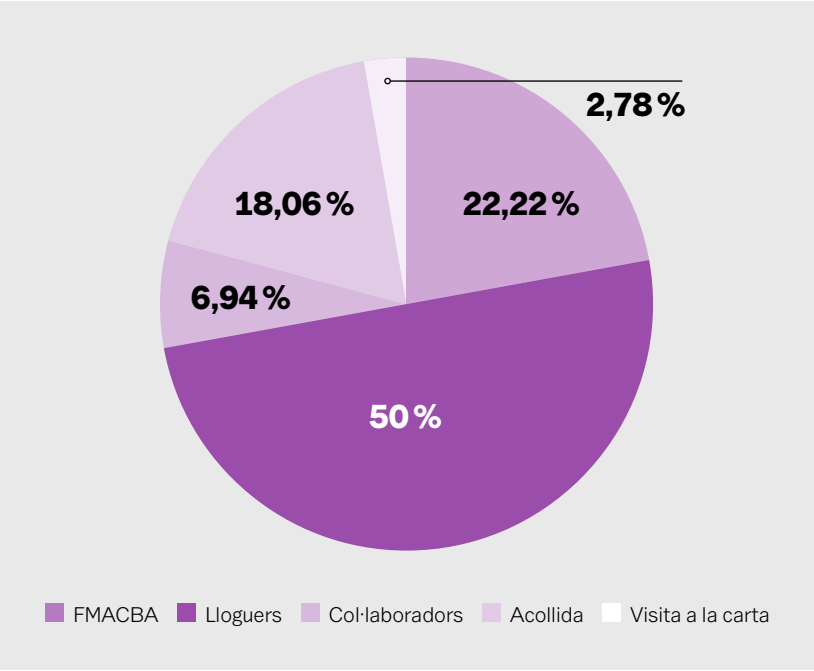

Foto 1 i 2: Capella gòtica del Convent dels Àngels.
Foto 3: Atri de l'Edifici Meier.

El 72 % dels esdeveniments per als quals s'han llogat els espais del MACBA 2022 correspon a usos per part d'empreses, patrocinadors i mecenes. D'altra banda, el 25 % són activitats acollides d'entitats i col·laboracions. D'aquesta manera, s'ofereix l'espai del museu a propostes sense ànim de lucre per tal que facin ús dels espais del MACBA sense cost. Amb l'objectiu de potenciar el vincle amb el Raval, aquest any els espais del museu han acollit diverses activitats de les entitats del barri on han pogut relacionar-se i crear sinèrgies. Tot Raval, Casal dels Infants, Fundació Xafir, Associació Institut de Promoció de la Cultura Catalana, Fundació Servei Solidari són algunes de les entitats amb les quals s'ha iniciat aquesta relació.

Tipologia d'esdeveniments durant el 2022.

SOSTENIBILITAT EN LA GESTIÓ D'ESPAIS

Un dels reptes transversals del museu és la sostenibilitat, criteri que cada vegada està més integrat i que forma part també de la política de gestió d'espais, aplicant els Objectius de Desenvolupament Sostenible de Nacions Unides (ODS) a la proposta del MACBA en el sector dels esdeveniments.

Aquesta política es materialitza en la millora interna dels processos de gestió de residus, les bones pràctiques en la contractació de proveïdors (com ara les empreses de càtering responsable), l'accessibilitat dels espais per a persones amb mobilitat reduïda, el respecte pel veïnat i l'entorn, fent incís en els moments clau de la posada en marxa dels esdeveniments amb l'objectiu de mantenir una convivència cordial i respectuosa amb el barri.

11.2.2. Concessions

MACBA STORE LAIE

El 2022 s'ha anat recuperant l'estabilitat i, en conseqüència, s'han anat normalitzant les xifres quasi bé equiparables a les dels anys anteriors.

S'han portat a terme accions per tal d'incrementar la notorietat i les vendes amb campanyes promocionals en moments puntuals de l'any a través del butlletí de notícies digital i a través de les xarxes socials.

S'ha començat a treballar en un projecte que vincularà el Raval amb la botiga, amb l'objectiu de crear una xarxa i fer partícips les entitats properes.

La producció d'objectes relacionats amb la Col·lecció MACBA i el programa és una de les línies treballades en col·laboració amb MACBA Store Laie. D'aquesta manera, els usuaris poden apropar-se a la Col·lecció i endur-se un record de la seva visita al museu, ja sigui relacionat amb la Col·lecció o amb les exposicions temporals. Aquest any s'ha produït marxandatge de les exposicions temporals de Teresa Lanceta i María Teresa Hincapié.

MACBA BAR

La concessió del servei de bar-cafeteria ha començat el 2022 encara amb certes restriccions, però poc a poc s'ha anat recuperant la normalitat i l'estabilitat dels ingressos.

Conjuntament amb l'empresa concessionària La Confiteria, s'ha treballat per incrementar els ingressos mitjançant els esdeveniments corporatius, recomanant el servei de càtering i potenciant l'ús d'aquest espai per a diferents trobades i convocatòries.

Els usuaris del museu i els Amics del MACBA han continuat gaudint d'un 10 % de descompte en el restaurant amb la presentació de l'entrada principal del museu.

Macba Bar, 2022.
Foto: GSProds.

12

Espais i projecte arquitectònic: Pla d'usos

Inauguració de l'exposició *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert,* 2022. Foto: Miquel Coll.

El Pla d'usos del MACBA proposa una reordenació dels espais dels edificis que integren el museu amb la finalitat d'ampliar la seva superfície per a ús públic, millorar la relació entre els diversos edificis i dotar el conjunt d'una resposta mediambiental més adequada. Però, sobretot, el Pla d'usos és una peça clau que ha de fer efectiva l'estratègia de posicionament del MACBA. El 2021 va representar el desenvolupament de la proposta d'ampliació del museu i de la reflexió col·lectiva al voltant de tots els espais disponibles.
El Pla de manteniment i inversions dels edificis programa un seguit d'actuacions amb una previsió temporal de deu anys. Aquesta programació estableix diversos projectes d'actuació en els sistemes físics i mecànics dels edificis que permeten assolir l'adequació a la normativa vigent, i que introdueixen mesures correctores en aspectes del comportament passiu dels edificis existents. Les propostes del 2022 han desenvolupat alguns aspectes específics d'aquest pla.

Ampliació de les zones d'ús públic del museu / Desplegament d'accions del Pla d'accessibilitat / Racionalització dels recursos i millora de les eines en termes de sostenibilitat / Actuacions per a millorar la seguretat i l'eficiència energètica d'edificis i equipaments

12.1. Projecte d'amplicació i reforma del Museu d'Art Contemporani de Barcelona

Al llarg del 2021 van tenir lloc les reunions de l'equip del museu per reflexionar sobre el projecte d'ampliació que s'està tancant. Aquest procés de revisió i seguiment ha continuat durant els primers mesos del 2022 i ha permès concretar l'ús dels nous espais i la vocació pública de l'espai ideat en el projecte. En aquest sentit, s'han plantejat uns espais oberts en el nou edifici que constituiran el retorn del museu als espais públics de la ciutat: la Galeria que dona nom al projecte, el pati de l'absis de l'església i la terrassa, que es projecta com un jardí urbà.

El projecte bàsic s'ha presentat a principis d'any i s'ha iniciat la fase de projecte d'execució, que està previst que acabi a principis del 2023. A fi de coordinar el procés de permisos i la preparació de la documentació necessària per a la licitació de l'obra, s'ha comptat amb la col·laboració de l'empresa BIMSA. Un cop presentat, s'ha començat la revisió i l'auditoria del projecte d'execució i, en paral·lel, s'ha contactat amb els serveis municipals implicats en la concessió e les llicències corresponents per realitzar la licitació a partir del mes d'abril.

En acabar l'any el projecte urbanístic PEIMU ha entrat en la fase de tramitació i, acabada l'exposició pública, es procedirà a respondre les al·legacions.

12.2. Actuacions als edificis

En aplicació del Pla d'inversions de l'edifici s'han dut a terme diverses accions, com la instal·lació de safates de condensació als lucernaris de les sales d'exposició i la substitució de la porta d'entrada de mercaderies per fi de vida útil. També s'han actualitzat els equips de circuit tancat de televisió de seguretat i s'han substituït per càmeres IP d'alta definició.

A finals d'any s'ha iniciat el procés per a l'encàrrec de dos projectes. El primer en relació amb la possibilitat de captació amb plaques fotovoltaiques o sistemes alternatius, tant a l'edifici Meier com al Convent dels Àngels. L'altra proposta té com a objectiu iniciar actuacions en els vidres del museu, sobretot el mur cortina principal. Ambdues propostes es realitzaran al llarg del proper any.

12.3. Gestió energètica

El 2022 s'ha continuat amb la gestió i el seguiment del consum energètic del museu, en un any en què el consum energètic ha patit regulacions extraordinàries a causa de l'entrada en vigor de les mesures del pla d'estalvi energètic publicades en el Reial Decret Llei 14/2022 d'1 d'agost.

En termes de consum energètic per edificis, al Convent dels Àngels s'ha consumit un 23,66 % menys que l'any 2021, ja que l'activitat expositiva en aquests espais ha estat menor l'any 2022. Al Centre d'Estudis i Documentació s'ha mantingut el mateix consum energètic que l'any 2021. Pel que fa a l'edifici Meier, s'ha produït un increment de consum d'un 7,24 % respecte al 2021 degut a les condicions climatològiques. El 2021 la temperatura mitjana anual al Raval va ser de 17,8 ºC, mentre que el 2022 ha estat de 19,2 ºC. Aquesta variació és molt més elevada entre el mesos de maig a setembre, amb una temperatura mitjana durant aquest període de 21,3 ºC el 2021 i de 24,1 ºC en el mateix període del 2022. Això, lògicament, repercuteix de manera directa a la demanda de producció de climatització del museu.

En resum, la variació global de consum energètic del MACBA entre l'any 2022 i el 2021 és d'una reducció d'un 17 %.

Vista de l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, 2022. Foto: Miquel Coll.

13

Informació financera i de gestió

Vista de l'exposició *Cinthia Marcelle. Una conjunció de factors*, 2022. Foto: Miquel Coll.

L'any 2022 és un any de recuperació a nivell global de tots els indicadors de gestió. Per una banda, s'ha recuperat significativament el públic en comparació amb les dades del 2021, de manera que els ingressos propis estan en línia amb els pressupostats. Per una altra, s'han obtingut ingressos de les administracions consorciades addicionals als pressupostats, cosa que ha permès abordar la programació prevista, cobrir les despeses extraordinàries derivades de la conjuntura actual a nivell mundial i assolir els objectius marcats.

Durant aquest període s'ha treballat al voltant de tres eixos que han marcat l'organització i l'activitat de museu. L'equilibri pressupostari, que ha estat la nostra gran preocupació, s'ha assolit gràcies a la recuperació de l'activitat i, sobretot, a les aportacions addicionals de les tres administracions consorciades. En paral·lel, l'altre eix prioritari ha estat la revisió de l'estructura organitzativa i el compliment del Reial Decret 14/2021 i la Llei 20/2021 de mesures urgents per a la reducció de la temporalitat de l'ocupació pública, que permetrà la reducció de la temporalitat de l'equip, així com la determinació de les noves maneres de treballar derivades de l'establiment del treball híbrid. El tercer eix ha estat el lideratge i el suport del desplegament del Pla de transformació digital del MACBA per a apropar l'art contemporani a la ciutadania, un pla transversal cofinançat per la Generalitat de Catalunya a través de l'OSIC que pretén recolzar l'assoliment de la missió del MACBA per mitjà de la tecnologia.

Racionalització dels recursos i millora de les eines en termes de sostenibilitat / Reducció del consum de fungibles i substitució de productes d'un sol ús / Programes centrats en les persones, amb plans específics de formació i conciliació / Desenvolupament de la contractació pública responsable, amb criteris ètics i de sostenibilitat / Transparència

13.1. Pressupost 2022

El pressupost del 2022 s'ha liquidat equilibrat. Els ingressos propis han incrementat un 10 % en comparació amb els previstos inicialment, i han estat un 67 % superiors als liquidats el 2021, degut principalment a la recuperació del turisme, així com al retorn dels grans esdeveniments, que han suposat un increment dels ingressos derivats del lloguer d'espais. La despesa, per la seva banda, s'ha incrementat, en concret l'associada a projectes finançats amb aportacions extraordinàries d'enguany o d'exercicis anteriors, per un valor total de 2.073.476 €.

El retorn a la normalitat en l'activitat del museu i l'increment dels costos derivats de la conjuntura actual a nivell mundial, sobretot els de l'electricitat i el transport, ha provocat un augment de les despeses. El tancament equilibrat del pressupost 2022 ha estat possible gràcies a:

- l'aportació extraordinària procedent dels fons de capitalitat cultural de Barcelona del Ministeri de Cultura i Esport, vehiculada per l'Ajuntament de Barcelona, per valor de 500.000 €,
- l'increment de l'aportació corrent de la Generalitat de Catalunya per valor de 164.319 €,
- la subvenció addicional del Ministeri de Cultura i Esport per import de 400.000 €.

D'altra banda, s'han rebut aportacions addicionals associades a projectes extraordinaris de rellevància per un total d'1.653.621,11 €, part de les quals seran consumides en exercicis futurs. Les més significatives són:

- Projecte d'ampliació i reforma del museu: amb una aportació el 2022 d'1.238.393 € procedent dels fons de capitalitat cultural de Barcelona del Ministeri de Cultura i Esport, vehiculada per l'Ajuntament de Barcelona, per valor de 900.000 € i de la Generalitat de Catalunya (338.393 €).
- Pla de transformació digital per apropar l'art contemporani a la ciutadania, amb un import rebut de la Generalitat de Catalunya de 351.269,70 €.
- Pla de millora de l'eficiència energètica del MACBA, amb un import rebut de la Generalitat de Catalunya de 63.038,43 €.

Per a la despesa associada a les adquisicions d'obres d'art s'han rebut 47.290,63 €.

Finalment, després de l'aplicació del romanent d'anys anteriors per valor de 792.734 €, i si es consideren els ingressos finalistes rebuts durant l'exercici que seran consumits en exercicis futurs per valor d'1.687.336 €, s'arriba a un resultat pressupostari ajustat positiu de 5.959 €.

Liquidació de pressupost 2022	
Ingressos propis	1.712.303 €
Aportacions de les administracions públiques	11.857.319 €
Ingressos	**13.569.622 €**
Despeses ordinàries	11.810.694 €
Inversions	858.367 €
Despeses i inversions	**12.669.061 €**
Resultat pressupostari	**900.561 €**
Aplicació de romanent d'anys anteriors	792.734 €
Aportacions finalistes	-1.687.336 €
Resultat pressupostari final	**5.959 €**

13.1.1. Liquidació d'ingressos

La ràtio d'autofinançament ha augmentat respecte als darrers exercicis i, el 2022, es fixa en un 12,47 % (un 9 % el 2021 i un 6 % el 2020). La liquidació d'ingressos és de 13.569.622 €, procedents en un 87,38 % de les administracions consorciades; la resta correspon a ingressos propis, principalment a ingressos de taquilla, lloguer d'espais i patrocinis. El finançament rebut de les administracions públiques consorciades ha estat el següent:

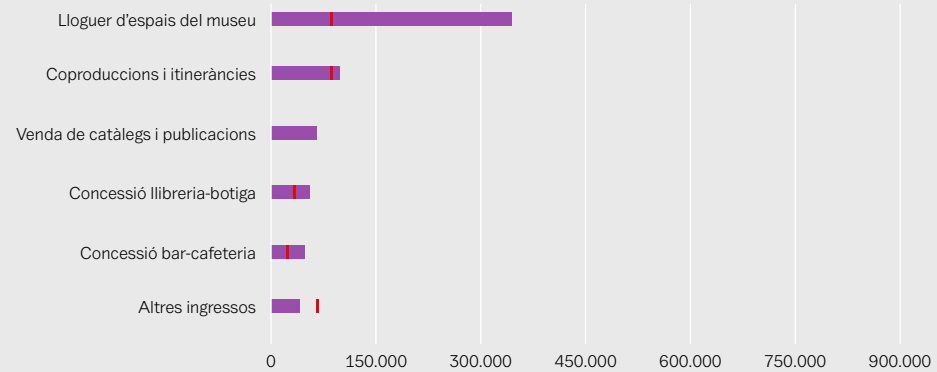
Aportacions de les administracions 2022		
Ajuntament de Barcelona	1.712.303 €	51 %
Generalitat de Catalunya	11.857.319 €	35 %
Ministeri de Cultura i Esport	13.569.622 €	13 %
Total d'aportacions de les administracions públiques	**11.810.694 €**	**100 %**

A més, s'ha aplicat el romanent de tresoreria provinent de l'exercici anterior, que ascendeix a 792.734 €.

Els ingressos propis liquidats el 2022 han estat un 10 % superiors als pressupostats. La majoria de partides d'ingrés han incrementat respecte a la previsió inicial dels ingressos, entre les quals cal destacar la de lloguers d'espais del museu, la concessió del bar i la venda de catàlegs i publicacions. Per contra, s'han vist minorats en un 4 % respecte a les xifres pressupostades els ingressos de visitants i tampoc s'han rebut els ingressos previstos provinents de les matrícules del Programa d'Estudis Independents (PEI), ja que el curs es va passar a l'any 2023. El 2022, el 48,47 %, dels ingressos propis prové de la venda d'entrades; el 20,22 %, del lloguer d'espais i concessions; i l'11,94 %, dels patrocinis i aportacions privades.

Els ingressos liquidats son un 6 % inferiors als del 2021, un import de -821.308 €. Aquesta minoració es deu a que al 2021 es va rebre de forma extraordinària una aportació de capital del Ministeri de Cultura i Esport per a l'ampliació de l'edifici per import d'1.050.000 €, així com dues aportacions específiques per part de l'Ajuntament de Barcelona, una d'1.250.000 € per a l'ampliació de l'edifici i una altra de 27.104 € per a inversió relacionada amb l'adequació d'espais d'emmagatzematge arrel de l'adquisició d'obra d'art del 2020. Per contra, els ingressos propis del 2022 han estat un 67 % superiors als liquidats el 2021, principalment a causa de l'augment dels ingressos per visitants i lloguer d'espais.

COMPARATIVA D'INGRESSOS PROPIS DEL 2022 RESPECTE AL 2021

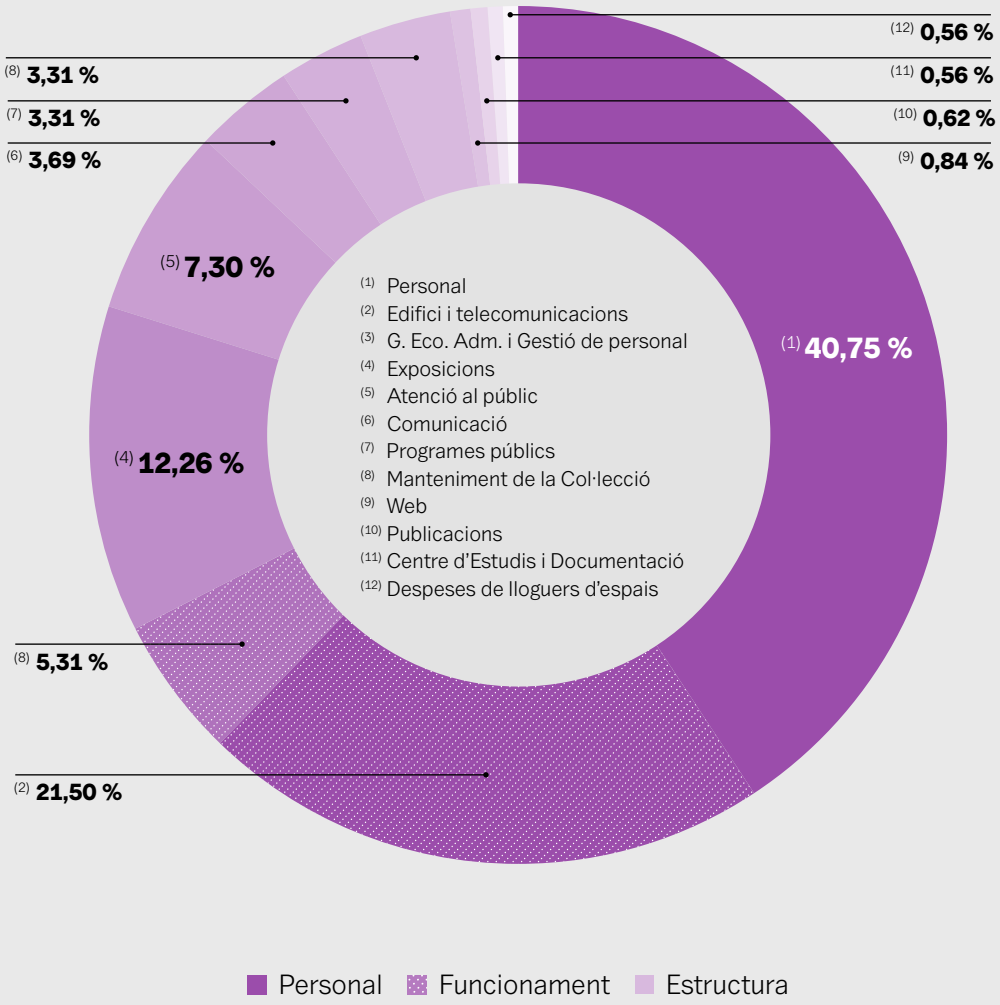

13.1.2. Despeses ordinàries i inversions del 2022

El pressupost de despesa i inversió liquidada augmenta en 618.760 € respecte a l'exercici 2021. El 70 % és degut a l'increment d'activitat, principalment a les exposicions, la resta bàsicament es concentra en l'increment del cost dels subministraments.

El MACBA té oberts procediments de reclamació de l'IVA dels exercicis 2014 i 2016 per part de l'Administració Tributària a Catalunya, que va iniciar comprovacions en relació amb les sol·licituds de l'IVA d'aquests exercicis.

ESTRUCTURA DE DESPESES LIQUIDADES EL 2022

13.2. Persones i organització

Els eixos vertebradors de l'actuació del 2022 pel que fa a les persones i a l'organització han estat:

- La revisió de l'estructura organitzativa d'acord amb la visió de futur del museu.
- La millora progressiva del treball per projectes, més transversal, a tota l'organització.
- L'optimització de recursos.

L'any 2022 ha estat una gran oportunitat per poder atendre l'alt percentatge de temporalitat del museu, donant seguiment al RD 14/2021 de mesures urgents per a la reducció de la temporalitat de l'ocupació pública.

El 28 de desembre del 2021 es va publicar al BOPB l'oferta pública d'ocupació de 77 llocs de treball. En compliment amb les mesures incloses a l'esmentat RD 14/2021 i per continuar amb el procés d'estabilització, el dia 9 de desembre del 2022 s'han publicat les bases del concurs dels 77 llocs de treball, bases que havien estat pactades amb els representants dels treballadors:

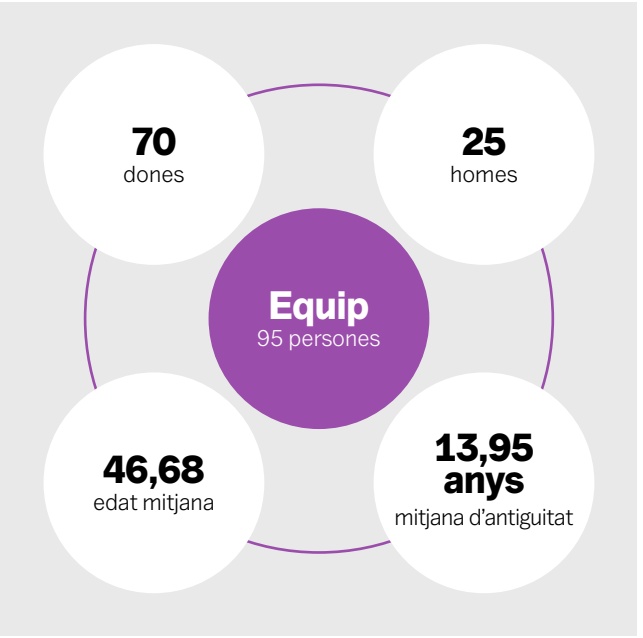
Grup professional	Llocs de treball
A	37
B	20
C	20
Total de places	**77**

El període de presentació de sol·licituds va finalitzar el 23 de desembre amb 400 candidatures. Durant el 2023 es resoldran els concursos per passar a tenir pràcticament totes les places ocupades a través d'una contractació indefinida.

Tenint en compte l'alt impacte d'aquest procés en la plantilla del museu, amb una afectació gairebé el 80 % de les seves places, s'han programat sessions informatives col·lectives per aclarir els dubtes que ha generat el procés. El pla d'estabilitat s'ha desenvolupat seguint els criteris de màxima eficiència i de facilitació a tots els candidats. Per aquest motiu, s'ha fet un gran esforç per informar els treballadors que ocupen actualment els llocs de treball sobre la informació de què disposa el museu, per evitar duplicar la documentació.

Així mateix, s'han fet millores significatives en el portal digital que permet el lliurament de documentació en línia relativa als processos de selecció i que permet acreditar-la facilitant al màxim possible els tràmits del candidat. Aquesta plataforma permetrà resoldre el procés d'estabilització amb la màxima eficiència –deixant enrere la presentació en paper–, i amb totes les garanties de transparència i traçabilitat.

PLANTILLA A 31 DE DESEMBRE DEL 2022	
Equip	**95**
Dones	70
Homes	25
% Dones	74 %
% Homes	26 %
Mitjana d'edat	46,68
Mitjana d'antiguitat (anys)	13,95

PLA DE FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT I ESPAI DE COHESIÓ

La missió del MACBA només és viable a través de la implicació d'un equip amb un elevat nivell de coneixements en constant revisió i actualització, recollint les necessitats de l'entorn tant en el context local com en el global. D'aquesta manera és com es poden construir nous camins que invitin al gaudi i generin interès per l'art i la cultura contemporània des d'una voluntat i incidència transformadora de les persones i la societat.

Per aquest motiu el programa de formació del MACBA és clau en el compliment del seu propòsit. Així mateix, buscant la coherència amb els seus valors, durant l'any 2022 s'han mantingut els eixos de formació que acompanyen les persones de l'equip del museu en els nous aprenentatges de competències emocionals i també digitals: formació transversal, específica i de prevenció de riscos. Per altra banda, mantenint el diàleg amb l'equip, s'ha continuat amb la línia de benestar, amb petites càpsules formatives, anomenades «Bombolles», on poder tenir cura de l'equip en aspectes emocionals, mentals i corporals, dinamitzades per experts de la psicologia, la sociologia o la fisioteràpia, entre d'altres. Durant l'últim trimestre s'han afegit sessions de ioga setmanals de tipus presencial que han tingut una gran acollida. Aquest programa se seguirà desplegant durant el 2023 tenint en consideració els retorns dels participants i ampliant-lo amb noves línies i, per tant, amb nous espais presencials per conèixer i compartir el dia a dia de les persones que treballen al museu.

DETALL DE LES HORES DE FORMACIÓ SEGONS LA TIPOLOGIA DE LES FORMACIONS

- Hores de formació específica: 5.791 hores
  - Tipus 1. Actualització de coneixements: 441 hores.
  - Tipus 2. Formació de carrera professional presencial o videoconferència: 1.080 hores.
  - Tipus 3. Formació de carrera professional en línia: 4.195 hores.
  - Tipus 4. Bossa d'hores: 75 hores.
- Hores de formació transversal: 443 hores.
- Hores de formació PRL: 68,5 hores totals.

INDICADORS DEL PLA DE FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT DEL 2022			
37.891,52 € inversió total de formació	115 cursos realitzats	94 % plantilla ha gaudit la formació	2,51 punts sobre 3 valoració mitjana
6.302,5 h totals de formació	3.408 h a càrrec dels treballadors	2.826 h a càrrec del MACBA	68,5 h formació i Prevenció en Riscos Laborals
58 «Bombolles» de benestar, programa de cohesió	456 assistents		

VALORACIÓ DE LES FORMACIONS RESPECTE EL CONTINGUT TEÒRIC, LA IMPARTICIÓ I L'ORGANITZACIÓ (NOTA MÀXIMA = 3)			
Valoració mitjana dels cursos: 2,51 punts sobre 3			
Contingut teòric	Formador	Organització	Avaluació general
2,48 punts	2,60 punts	2,54 punts	2,40 punts

RECERCA I EXCEL·LÈNCIA

La raó de ser primordial del MACBA és la generació de coneixent i la seva divulgació. Per fer-ho, l'equip del museu és un gran receptor de coneixent per mitjà de la formació i de la investigació continua en totes les seves diverses formes. Al mateix temps, tots aquests coneixements es posen al servei de la societat a través de les línies de divulgació. Amb els indicadors d'excel·lència podem fer el seguiment d'algunes d'aquestes línies.

Aquest any l'equip del MACBA ha participat en les següents activitats: tretze publicacions d'articles de recerca, totes realitzades fora del MACBA; nou classes magistrals impartides en diferents centres educatius, universitats i altres institucions, l'assistència a set congressos, la participació en divuit taules rodones, vuit ponències, i la realització de sis conferències. També s'han fet tres col·laboracions en comissariats.

El MACBA també facilita la cooperació sectorial en forma de suport tècnic. En aquest sentit, durant el 2022 s'han realitzat deu assessoraments i col·laboracions tècniques i s'ha participat en tres jurats.

	2022
Indicadors d'impacte de recerca i excel·lència	
Publicacions	14
Articles de recerca o temàtics	13
Membre de grup d'investigació	1
Participació en publicacions alienes	14
Participació en activitats especialitzades	**52**
Assistència a congressos	7
Classes impartides	9
Comissariat	3
Conferències	6
Participació en taules rodones	18
Ponències presentades	8
Taller	1
Col·laboració amb altres agents	**13**
Assessorament i col·laboracions tècniques	10
Membre de jurat	3

PRÀCTIQUES PROFESSIONALS PER A ESTUDIANTS

L'objectiu d'aquest programa és permetre l'intercanvi equilibrat entre els estudiants que inicien la seva etapa professional i el MACBA, que es fa porós a les noves generacions. Fruit d'aquesta col·laboració, es genera coneixement i experiència que enriqueix a les dues parts. Així, els estudiants de diferents disciplines tenen l'oportunitat d'experimentar possibles recorreguts i orientar la seva futura recerca professional. El programa és possible gràcies als acords amb escoles i universitats, amb les quals se signa els respectius convenis marc.

Tots els departaments del MACBA poden participar-hi i, atesa la diversitats d'activitats que es donen al museu, podem comptar amb estudiants provinents d'un gran nombre de formacions: tant de l'àmbit de la gestió, com del tecnològic, l'audiovisual, la restauració i, sobretot, el cultural.

Per assegurar l'aprenentatge dels estudiants de pràctiques, a l'inici de la seva col·laboració es pacta el programa i la tutela d'un professional del museu, que farà un seguiment de l'itinerari establert. La clau d'aquest programa continua essent el benefici mutu. La remuneració mínima acordada és de 6 €/h per als estudiants que cursen pràctiques extra-curriculars, tot i que cada centre escolar estableix la seva política d'ajut i s'estudia en cada cas.

Els períodes de pràctiques són entre sis mesos i un any i, en molts casos, primer es fan les pràctiques curriculars i, posteriorment, s'afegeixen pràctiques extracurriculars. D'aquesta manera, els estudiants poden involucrar-se en projectes de més llarga durada del departament corresponent i emportar-se una visió més àmplia i més coneixements que els serviran per buscar posteriorment una oportunitat professional.

Aquest 2022 s'han acollit dinou estudiants en pràctiques i s'han signat 28 convenis, gairebé la meitat dels estudiants ha realitzat més d'un conveni per allargar l'estada al museu.

La majoria dels estudiants fan majoritàriament les pràctiques de manera presencial, cosa que permet un seguiment, suport i ajuda més proper. A més a més, també tenen la possibilitat de realitzar algun dia de teletreball.

RESUM DELS ESTUDIANTS QUE HAN ESTAT ACOLLITS EL 2022: 28 CONVENIS

Departament	Núm. d'estudiants	Escoles i universitats	Núm. de convenis
Arquitectura i Serveis Generals	2	Facultat d'Economia i Empresa (Universitat de Barcelona), Escola Tècnica Superior d'Arquitectura (Universitat Politècnica de Catalunya)	4
Audiovisuals	5	Institut Mare de Déu de la Mercè, Facultat de Comunicació i Indústries Culturals (Universitat de Barcelona)	6
Col·lecció	1	Escoles i universitats	1
Comunicació	3	Facultat Comunicació i Indústries culturals (Universitat de Barcelona), Facultat de Comunicació (Universitat Pompeu Fabra), Escuela de Empresa	4
Educació	1	Universitat Oberta de Catalunya, Escuela de Empresa	2
Exposicions	2	Facultat de Comunicació i Indústries Culturals (Universitat de Barcelona)	3
Gestió Econòmica	1	Facultat d'Economia i Empresa (Universitat de Barcelona)	2
Mitjans Digitals	1	Universitat Oberta de Catalunya	1
Persones i Organització	2	Facultat d'Economia i Empresa (Universitat de Barcelona), Universitat Pompeu Fabra, Escuela de Empresa	3
Publicacions	1	Facultat de Belles Arts (Universitat de Barcelona)	2
Total	**19**		**28**

PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

Durant l'any 2022, seguint instruccions de l'Ajuntament de Barcelona i d'acord amb la proposta de les autoritats sanitàries, el MACBA ha continuat amb la desescalada gradual de les mesures preventives adoptades durant la pandèmia. No obstant això, s'han continuat aplicant protocols d'actuació, bàsicament adreçats a les persones especialment vulnerables.

El MACBA també ha continuat treballant per millorar la implementació de la normativa de prevenció de riscos laborals relativa a la Coordinació d'Activitats Empresarials, amb l'objectiu de dur a terme una aplicació coherent i responsable dels principis de l'acció preventiva, verificar l'aplicació adequada dels mètodes de treball per part de les empreses concurrents al centre de treball i realitzar el control de les interaccions de les diferents activitats desenvolupades.

En aquest sentit, durant el 2022 s'han validat un total de 4.736 documents de 165 empreses diferents:

- 1.352 documents administratius.
- 492 documents preventius.
- 2.892 documents relatius als treballadors.

S'han validat un total de 1.089 treballs programats en l'agenda de la plataforma e-coordina.

Les actuacions desenvolupades durant el 2022 en matèria de prevenció de riscos laborals són les següents:

- Activitat preventiva integral i revisions mèdiques.

El MACBA contracta l'empresa Servicio de Prevención Externa Laboral XXI SA per a la prestació del servei d'activitat preventiva integral, que inclou les següents disciplines preventives:

  - Seguretat en el treball.
  - Higiene industrial.
  - Ergonomia / psicosociologia aplicada.
  - Medicina del treball.

Com cada any, el MACBA ofereix als seus treballadors la possibilitat de fer-se la revisió mèdica. L'any 2022 van fer-la 54 persones de la plantilla.

- Vigilància salut: Desfibril·ladors Externs Automàtics (DEA).

El MACBA contracta l'empresa Epicrisi Consultors Sanitaris S.L. per a la prestació del servei de direcció mèdica vinculada als protocols, formació i d'altres temes relacionats amb el DEA. Actualment el MACBA té dos DEAS i set persones de la plantilla formades per a poder actuar en cas d'emergència mèdica.

- Lliurament d'equips de protecció individual (EPI).

El 2022 s'ha lliurat el següent material:

Equip de protecció individual	Departament	Quantitat
Mascareta de protecció respiratòria quirúrgica	Tots	Segons demanda
Mascareta respiratòria FFP2	Tots	Segons demanda
Arnès + absorbidor	Audiovisuals	3
Calçat de seguretat (S1P)	Audiovisuals	2

- Formació: El 2022, tenint present les necessitats dels diferents departaments, el MACBA ha gestionat les següents formacions:

Temàtica del curs	Temàtica del curs	Assistents	Data d'inici	Data de fi	Durada
PRL específic lloc de treball - inicial	Servicio de Prevención Externa Laboral XXI SA	11	01/01/2022	31/12/2022	1h
PRL Recurs Preventiu	Servicio de Prevención Externa Laboral XXI SA	4	01/01/2022	02/03/2022	1h
Suport Vital Bàsic amb DEA - inicial	Epicrisi Consultors Sanitaris S.L.	2	08/06/2022	08/06/2022	1h
Suport Vital Bàsic amb DEA - reciclatge	Epicrisi Consultors Sanitaris S.L.	5	08/06/2022	08/06/2022	1h

COL·LABORACIÓ AMB BARCELONA ACTIVA

El MACBA participa des del 2017 en el programa de Plans d'Ocupació Municipals, gestionats per Barcelona Activa i adreçats a persones aturades de la ciutat de Barcelona. El museu participa en la convocatòria de Projectes integrals amb contractació (PICs), que incorpora accions d'experiència laboral per al foment de l'ocupació i preveu la contractació de persones en situació d'atur. Aquesta experiència laboral obre la porta al desenvolupament de tasques i serveis d'interès social i municipal i ofereix l'accés a accions formatives de caire tècnic o professionalitzador de millora de competències clau i d'orientació i recerca de feina. Des del 2007 fins al 2022, el MACBA ha acollit 27 participants en l'esmentat programa.

En relació amb la convocatòria 2022, el MACBA ha acollit tres col·laboradors/es en el lloc de treball d'ajudant de documentalista digital, que han estat col·laborant en el Pla de transformació digital per apropar l'art contemporani a la ciutadania, en concret, en l'àmbit de sostenibilitat, arxiu i persones i organització.

En total, tres persones han estat sis mesos treballant amb l'equip del museu, amb resultats molt satisfactoris a nivell global, tant per al MACBA com a per les persones contractades. Cal destacar l'elevat nivell de satisfacció per part dels col·laboradors/es, tal com es mostra en el vídeo publicat per Barcelona Activa:
→ Enllaç

13.3. Tecnologia

L'any 2022 ha estat un any central pel que fa a l'avenç del Pla de transformació digital del MACBA per a apropar l'art contemporani a la ciutadania. Aquest pla es va iniciar el 2014 i va ser dotat amb fons extraordinaris procedents de la Generalitat de Catalunya, a través de l'OSIC (Oficina de suport a la iniciativa cultural de la Generalitat) l'octubre del 2020.

Per una altra banda, també cal destacar els següents projectes d'aquest any:

- La consolidació d'eines d'administració electrònica que permeten tràmits en línia sense necessitat de presencialitat; en concret, s'ha desenvolupat la plataforma web de presentació d'informació curricular per tal d'agilitzar els processos de contractació de personal.
- La renovació del parc microinformàtic del MACBA, amb l'adjudicació del concurs de rènting d'equipament informàtic que dota d'equips actualitzats per afavorir la mobilitat de tot l'equip i permetre la consolidació del model de treball híbrid. Actualment el 100 % del personal del museu disposa d'equips mòbils, cosa que permet la flexibilitat necessària per poder treballar des de fora del museu o amb mobilitat dins del mateix museu (sales d'exposicions, magatzems, oficines, etc.).
- El desplegament, en la seva totalitat, de la nova solució de wifi amb gestió al núvol a tots els espais del museu que implementa la versió wifi 6 i suposa millores quant a la velocitat, l'ample de banda i la concurrència. Serà indispensable per al desenvolupament dels processos de digitalització i d'implantació de tecnologies com el 5G o l'Internet de les coses (Internet of Things o IOT).
- Les millores relatives a la infraestructura del Centre de Procés de Dades (CPD) intern del museu, en aquest sentit, s'ha implementat una nova cabina de discos que dobla l'espai d'emmagatzemament intern, que arriba als 40TB, i també s'ha començat a treballar en l'actualització de la solució de talla focs que, entre d'altres, proveeix la xarxa privada virtual (VPN), un element clau per al model de treball híbrid.

I, finalment, s'ha continuat donant suport a l'activitat del museu que cada vegada és mes depenent de la tecnologia. En aquest sentit, s'ha donat suport a les diverses exposicions com ara *Teresa Lanceta. Teixir com a codi obert*, *Cinthia Marcelle. Una conjunció de factors*, *María Teresa Hincapié. Si aquest fos un principi d'infinit* o *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, així com a d'altres programes del museu com ara *Arxius possibles*. El projecte del Repositori Digital MACBA ha fet un gran ús de la tecnologia amb la pujada massiva de nous continguts tant històrics com de nova producció o adquisició del Fons Artístic i del Fons Documental.[1]

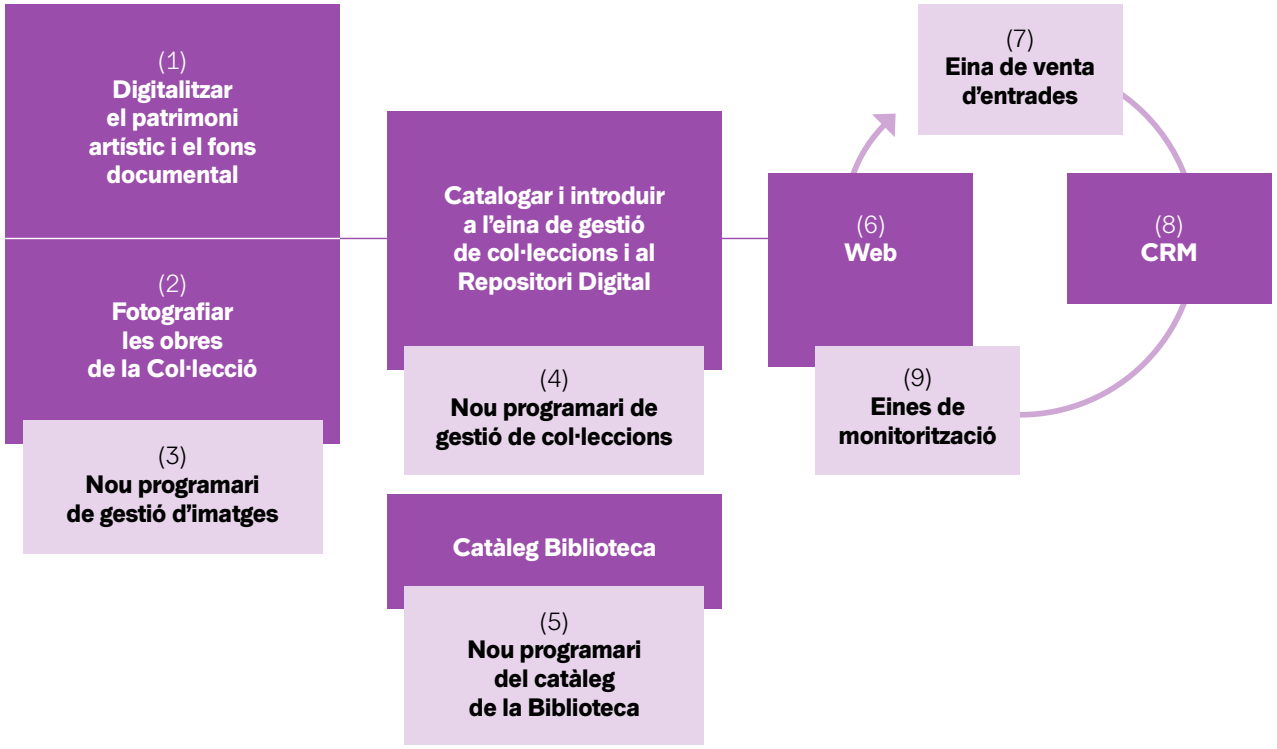
[1] Per a una informació més detallada sobre el Repositori Digital, vegeu l'apartat 8.6. de la present Memòria.

PLA DE TRANSFORMACIÓ DIGITAL DEL MACBA PER APROPAR L'ART CONTEMPORANI A LA CIUTADANIA

Es tracta d'una primera fase del Pla de transformació digital del MACBA, iniciat el 2014 i que finalitzarà el 2023. S'alinea, molt especialment, amb l'eix estratègic d'avançar cap a «Un museu més accessible a audiències diverses», que «fa l'exercici de situar els públics al centre de tota reflexió» i té com a objectiu principal apropar el MACBA i l'art contemporani als públics. Amb els fonaments digitals ja consolidats gràcies als esforços de digitalització dels darrers anys, el Pla posa el focus en la connexió amb els públics i usuaris i en l'accés als continguts. Inclou accions que busquen acompanyar el visitant durant tota la seva visita, des d'abans d'arribar físicament al museu fins que ja ha marxat, i d'altres accions que fan que la visita sigui més rica i immersiva. La digitalització dels fons continua, però ara orientada a obrir l'accés en línia. Durant el 2022 s'ha avançat en les sis grans actuacions que faciliten aquesta orientació als usuaris:

1. Continuació de la digitalització del Fons Històric i del Fons Artístic (1) i de la documentació fotogràfica de les obres de la Col·lecció MACBA (2). Actualment aquest fons s'emmagatzema en el Repositori Digital i s'obre al públic a través de la web i altres plataformes disponibles. Està previst integrar-lo durant el 2023 a la mateixa eina de gestió de col·leccions i arxiu per poder millorar encara més la conservació, difusió i gestió dels fons digitals del museu.
2. Canvi del programari de gestió de col·leccions (4) i del catàleg de Biblioteca (5). Amb l'objectiu de la posada en marxa d'una nova eina de catalogació i gestió de les col·leccions pròpies i alienes que sigui interoperable i faciliti l'accés tant intern com extern i la posterior difusió, el 2022 s'ha adjudicat aquest concurs a l'empresa Nubilum, S.L. per a la implantació de la solució anomenada Coeli. Durant el darrer trimestre del 2022 s'ha començat el projecte d'implantació de la nova eina que implica al licitador i a un equip transversal del museu amb l'objectiu d'entrar en una primera fase de producció durant el primer trimestre del 2023.
3. Nou lloc web dissenyat amb criteris actuals d'usabilitat i accessibilitat (6). Després de més de tres anys de funcionament, el 2022 s'ha obert un concurs per posar en marxa l'evolució tecnològica i funcional de la web, l'empresa adjudicatària del qual ha estat Bekodo Data Services, S.L. L'inici de la seva implantació està previst per al 2023.
4. Nou sistema de gestió de la relació amb els visitants (CRM) (8) amb orientació a l'usuari (B2C). El 2022 s'ha dut a terme la implantació el nou CRM del MACBA i ha entrat en producció a finals d'any.
5. Optimització del sistema de venda d'entrades i reserva d'activitats (*ticketing*) (7). Pel que fa a la venda d'activitats del museu en línia, el 2022 s'ha posat en funcionament el nou mòdul de reserva i pagament de reserves en línia per a grups, entre d'altres accions d'optimització.
6. Nou sistema de monitorització de dades sobre els visitants (9). El 2022 s'han redactat els plecs per licitar el servei d'anàlisi, conceptualització, disseny i implantació de l'arquitectura i del model de dades del sistema d'intel·ligència de negoci i del quadre de comandament analític. Els plecs es publicaran al començament del 2023.

Es tracta d'un projecte transversal de l'organització, en el qual la tecnologia té un paper rellevant al servei del ciutadà.

13.4.
Compra pública responsable

El MACBA entén que les compres públiques són un element important generador de canvis socials i ambientals i que forma part de la seva responsabilitat difondre les mesures que es promouen des de l'àmbit públic. És per això que des del MACBA s'impulsa una contractació pública socialment responsable que incorpora objectius de justícia social i promou els drets socials i laborals de les persones que porten a terme els contracte. Alhora, el MACBA introdueix processos de millora contínua per augmentar l'eficiència en el consum de recursos naturals i econòmics i reduir l'impacte ambiental associat a l'activitat.

Aquest impuls es vehicula com s'indica a la Política de compra i contractació responsable del MACBA i seguint les directrius de l'Ajuntament de Barcelona, administració a la qual el MACBA està adscrit, mitjançant les seves guies de contractació pública social i ambiental.

MESURES SOCIALS
Pressupost màxim de licitació desglossat amb indicació de costos.
Paritat entre homes i dones.
Pagament del preu directament a les empreses subcontractades.
Ponderació adequada del preu per garantir la qualitat de la prestació i els drets socials.
Determinació de l'oferta anormalment baixa considerant la garantia del compliment dels convenis laborals que siguin d'aplicació.
Accessibilitat universal.

MESURES MEDIAMBIENTALS
Compromís de gestió de residus.
Promoció del reciclatge de productes.
Millora de l'eficiència energètica.
Ús de mitjans electrònics amb caràcter preferent i ús de paper reciclat.

Així mateix, cal remarcar que el MACBA aplica en la seva contractació les instruccions tècniques de contractació de l'Ajuntament de Barcelona i, en concret, la Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en les exposicions, que estableix criteris concrets de sostenibilitat respecte al disseny, producció, muntatge i desmuntatge i instal·lació o reposició dels diferents elements de l'exposició; els materials i elements d'il·luminació; transport i embalatge dels diferents elements de l'exposició; elements de comunicació i neteja.

Tipus de contractació		Tipus de contracte	Import adjudicat 2021 (IVA inclòs)	%	Import adjudicat 2022 (IVA inclòs)	%	Evol. 2022-2021	Número de contractes 2022	%	Import mitjà	Número de proveïdors
Contractació major			**3.732.676,99**	**54 %**	**4.891.196,59**	**57 %**	**31 %**	**50**	**2 %**	**97.824**	**38**
	Licitacions		**2.974.079,75**	**80 %**	**4.104.155,51**	**84 %**	**38 %**	**41**	**82 %**	**100.101**	**-**
		Pròrroga licitació	1.452.991,29	39 %	2.477.104,20	51 %	70 %	12	24 %	206.425	-
		Concurs obert	731.877,53	20 %	973.603,87	20 %	33 %	12	24 %	81.134	-
		Negociat sense publicitat	485.529,48	13 %	442.492,87	9 %	-9 %	3	6 %	147.498	-
		Modificació licitació	132.834,94	4 %	106.697,94	2 %	-20 %	11	22 %	9.700	-
		Concurs restringit (concurs de projectes)	130.190,51	3 %	0,00	0 %	-100 %		-	-	-
		Concurs obert simplificat abreujat	40.656,00	1 %	104.256,63	2 %	156 %	3	6 %	34.752	-
	Contractació derivada		**758.597,24**	**20 %**	**787.041,07**	**16 %**	**4 %**	**9**	**18 %**	**87.449**	**-**
		Contracte derivat	443.001,50	12 %	510.654,40	10 %	15 %	7	14 %	72.951	-
		Pròrroga contracte derivat	315.595,74	8 %	276.386,67	6 %	-12 %	2	4 %	138.193	-
Contractació menor			**3.180.055,89**	**46 %**	**3.393.837,88**	**39 %**	**7 %**	**2.104**	**97 %**	**1.613**	**692**
Activitats docents -Art. 310 LCSP-			**0,00**	**0 %**	**200.454,65**	**2 %**	**-**	**14**	**1 %**	**14.318**	**14**
Altres			**0,00**	**0 %**	**139.556,81**	**2 %**	**-**	**1**	**0 %**	**139.557**	**1**
			6.912.732,88		**8.625.045,93**		**25 %**	**2.169**			**731**

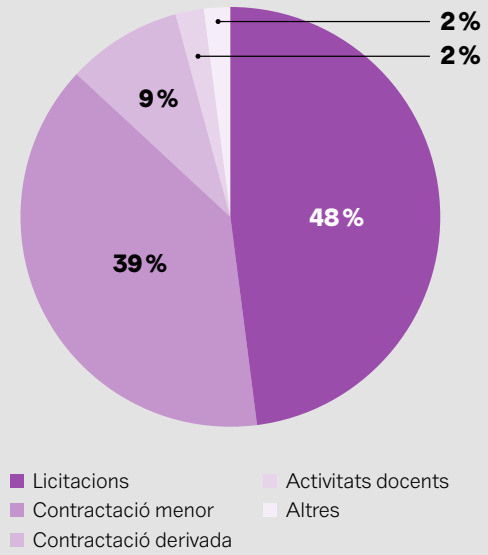
CONTRACTACIÓ DEL MACBA EL 2022, EN XIFRES

El MACBA ha adjudicat durant l'exercici 2022 un total de 8.625.045,93 € (IVA inclòs)[2] en 2.169 contractes, dels quals el 97 % són menors.

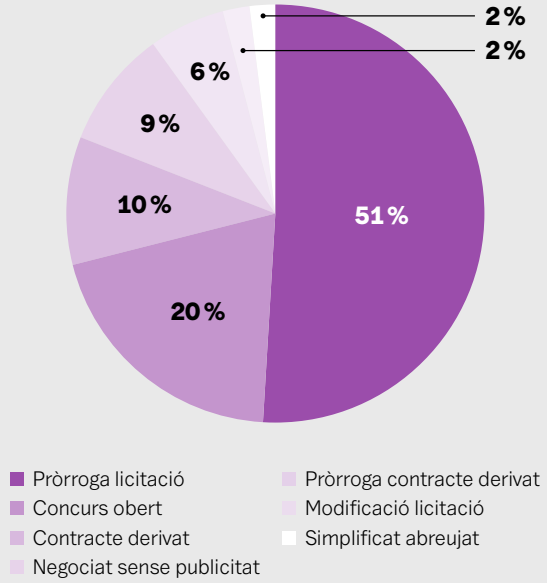
El 2022 s'ha caracteritzat per la represa de l'activitat una vegada superada la crisi sanitària derivada de la covid-19 i la consolidació del nou equip directiu del MACBA (nova direcció el juliol del 2021 i nova gerència el juny del 2022), que s'ha plasmat en un increment tant de l'activitat programada com de la contractació (increment del 25 % de l'import adjudicat respecte al del 2021). Per exemple, el 2022 s'han formalitzat set concursos de transport d'exposicions, mentre que el 2021 només se'n van adjudicar dos. L'increment de la contractació també és conseqüència de la licitació, durant el 2022, de determinats serveis plurianuals que s'executaran durant els propers anys.

[2] Aquest import no inclou les adquisicions d'obres d'art de la Convocatòria de suport a la creació artística publicada el 2021 que ha suposat algunes compres el 2022, per tal que no es desvirtuïn les anàlisis (atès el seu caràcter extraordinari), i es pugui observar d'una forma coherent la tendència de la contractació del MACBA.

COMPOSICIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ MAJOR

Si ens fixem en la composició de la contractació del 2022, la contractació major (licitacions i contractació derivada d'acord marc) suposa el 57 % de l'import total adjudicat; la contractació menor, el 39 %; els contractes de serveis docents, el 2 %, i altres contractacions, el 2 % restant.

Malgrat que el 97 % dels 2.169 contractes són contractes menors, el seu impacte econòmic només representa el 39 % del total.

Respecte a la contractació major, el 84 % de l'import adjudicat correspon a les licitacions pròpies del MACBA, mentre que el 16 % restant correspon als contractes derivats d'acords marc d'altres institucions (Ajuntament de Barcelona i Associació Catalana de Municipis). Les pròrrogues de contractes adjudicats en anys anteriors suposen més de la meitat de la contractació major (56 %); els contractes adjudicats el 2022 suposen una mica menys de l'altra meitat (42 %) i les modificacions, el 2 % restant.

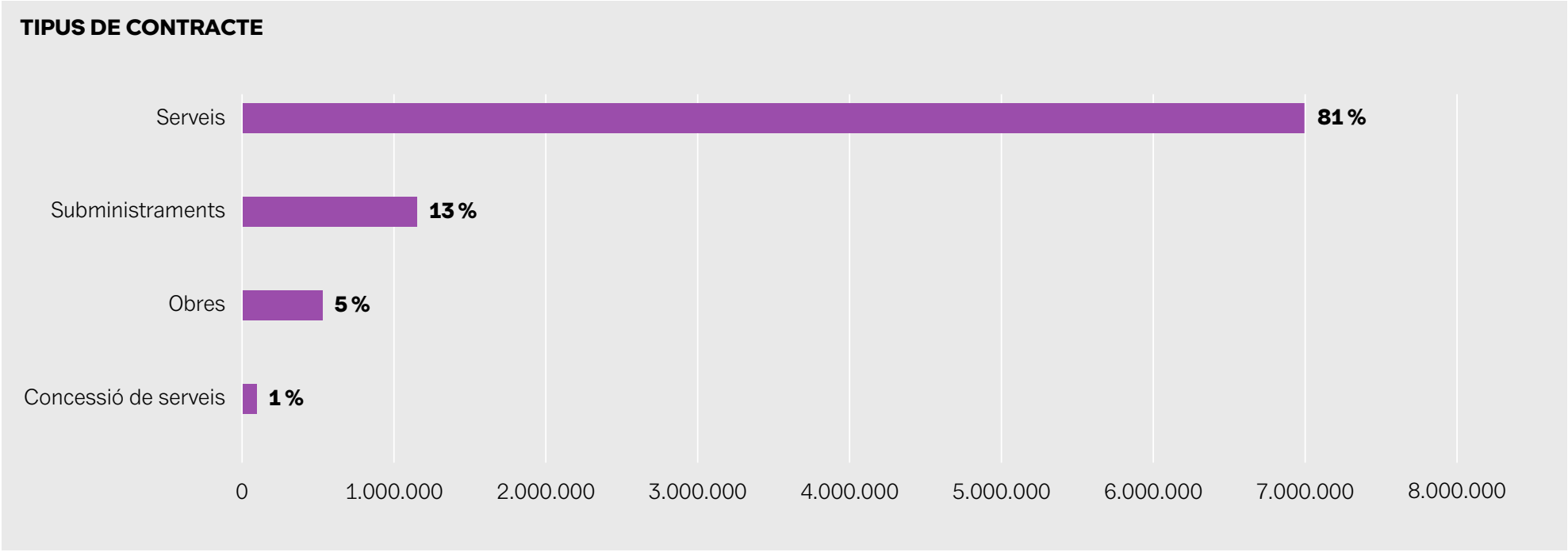
Com a novetat respecte als criteris aplicats els anys anteriors, el 2022 s'han considerat els serveis docents del Programa d'Estudis Independents (PEI) i els serveis d'educació del MACBA com a activitats docents de l'article 310 de la Llei de Contractes del Sector Públic (en lloc de considerar-los com a contractes menors de l'article 118, com fins ara). Aquest criteri potencia la tendència de reducció dels contractes menors alhora que suposa una regularització de la contractació menor, en el sentit que els considera per les prestacions de mercat i no per les prestacions privades i docents, que tenen un apartat específic a la LCSP. En aquest sentit, el MACBA té la intenció de considerar també com a activitats docents a partir del 2023 les col·laboracions per als seminaris, conferències i tallers.

Aquests contractes es publiquen al perfil del contractant del MACBA mitjançant la publicació agregada trimestral, de forma separada a la publicació dels contractes menors.

Tots els contractes del 2022 s'han tramitat de forma ordinària.

La tipologia de compres predominant continua sent, amb diferència, la de serveis (81 %), seguida de la de subministraments (13 %), la d'obres (5 %) i la de concessió de serveis (1 %).

TIPUS DE CONTRACTE

Respecte als proveïdors, el MACBA ha treballat amb 731 proveïdors diferents durant el 2022, dels quals 692 són proveïdors de contractes menors. Aquests últims tenen majoritàriament caràcter nacional (el 85 % dels proveïdors tenen seu a Espanya) i local (el 65 % dels proveïdors espanyols tenen seu a la província de Barcelona). Aquesta composició dels proveïdors no varia substancialment de la del 2021, excepte pel que fa als proveïdors estrangers, que depèn dels projectes expositius que es desenvolupen (el 2022 un 2 % dels proveïdors són colombians i un 1 % mexicans per raó de les exposicions *María Teresa Hincapié* i *Ayuujkä'äy ëy Konk*).

Tipologia	Núm. de proveïdors	%
Empreses	434	63 %
Professionals	255	37 %
Entitats públiques	3	0 %
	692	

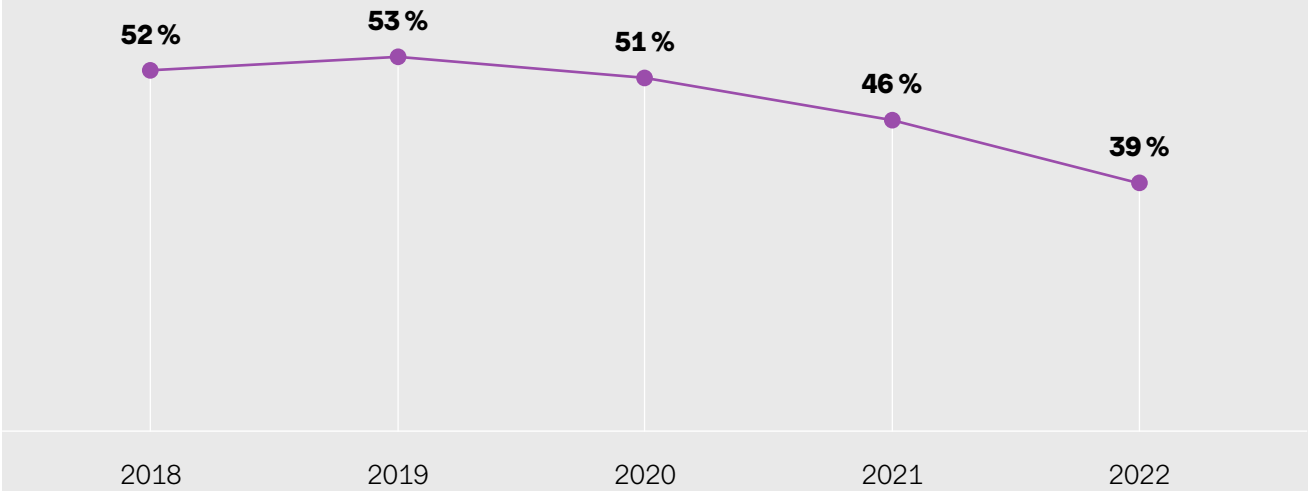
	Procedència	Núm. de proveïdors	%
Proveïdors amb seu a Espanya	Província de Barcelona	451	65 %
	Província de Madrid	63	9 %
	Província de Girona	21	3 %
	Província de Tarragona	4	1 %
	Província de Lleida	1	0 %
	Resta de províncies	49	7 %
		589	**85 %**
Proveïdors amb seu fora d'Espanya	França	17	2 %
	EUA	15	2 %
	Alemanya	13	2 %
	Colòmbia	11	2 %
	Gran Bretanya	9	1 %
	Mèxic	5	1 %
	Brasil	5	1 %
	Holanda	4	1 %
	Portugal	4	1 %
	Resta	4	3 %
		103	15 %
		692	**100 %**

En resum, el baix import mig dels contractes menors (1.613 €) –que es manté molt similar a l'import mig del 2021 (1.550 €)–; l'alt volum de proveïdors de contractes menors (692) i la mitjana de contractes menors per proveïdor (2,3) reflecteixen el caràcter productor del museu, que produeix les seves exposicions i activitats i treballa amb una gran diversitat de proveïdors depenent dels projectes i la programació. Així mateix, el fet que més d'un terç dels proveïdors són professionals (37 %) mostra la rellevància de les col·laboracions professionals en l'activitat del MACBA a l'hora de produir les exposicions i les activitats. A més, tot i que no es mostri mitjançant les dades, molts d'aquests proveïdors tenen un alt nivell d'especialització.

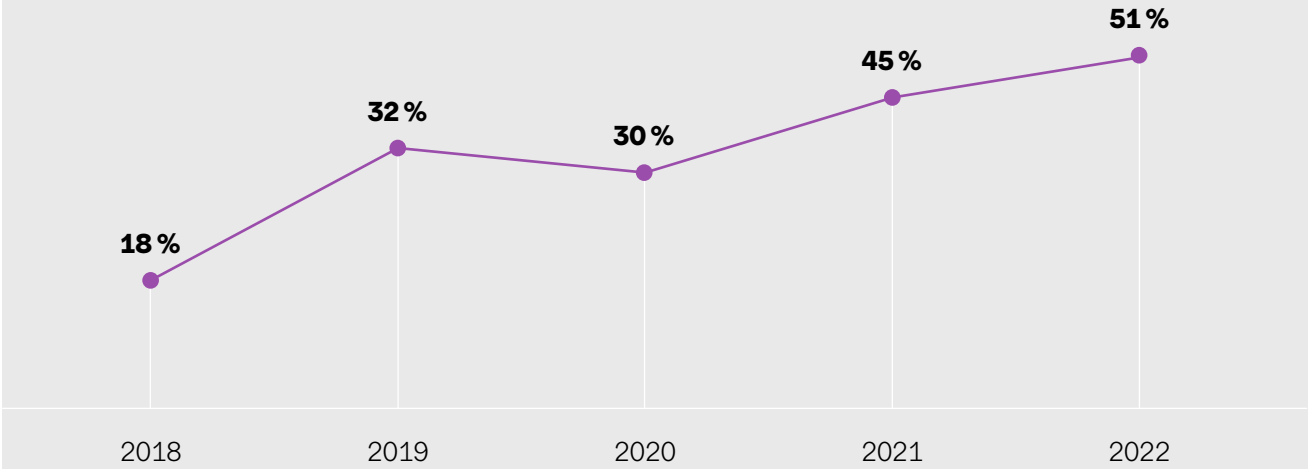
Després d'analitzar les dades històriques, observem que el pes de la contractació menor ha tingut una tendència a la baixa els últims cinc anys, reduint-se catorze punts percentuals entre els anys 2019 i 2022. Aquesta tendència evidencia la voluntat i els esforços del MACBA d'anar convertint l'adjudicació directa en procediments amb publicitat i concurrència.

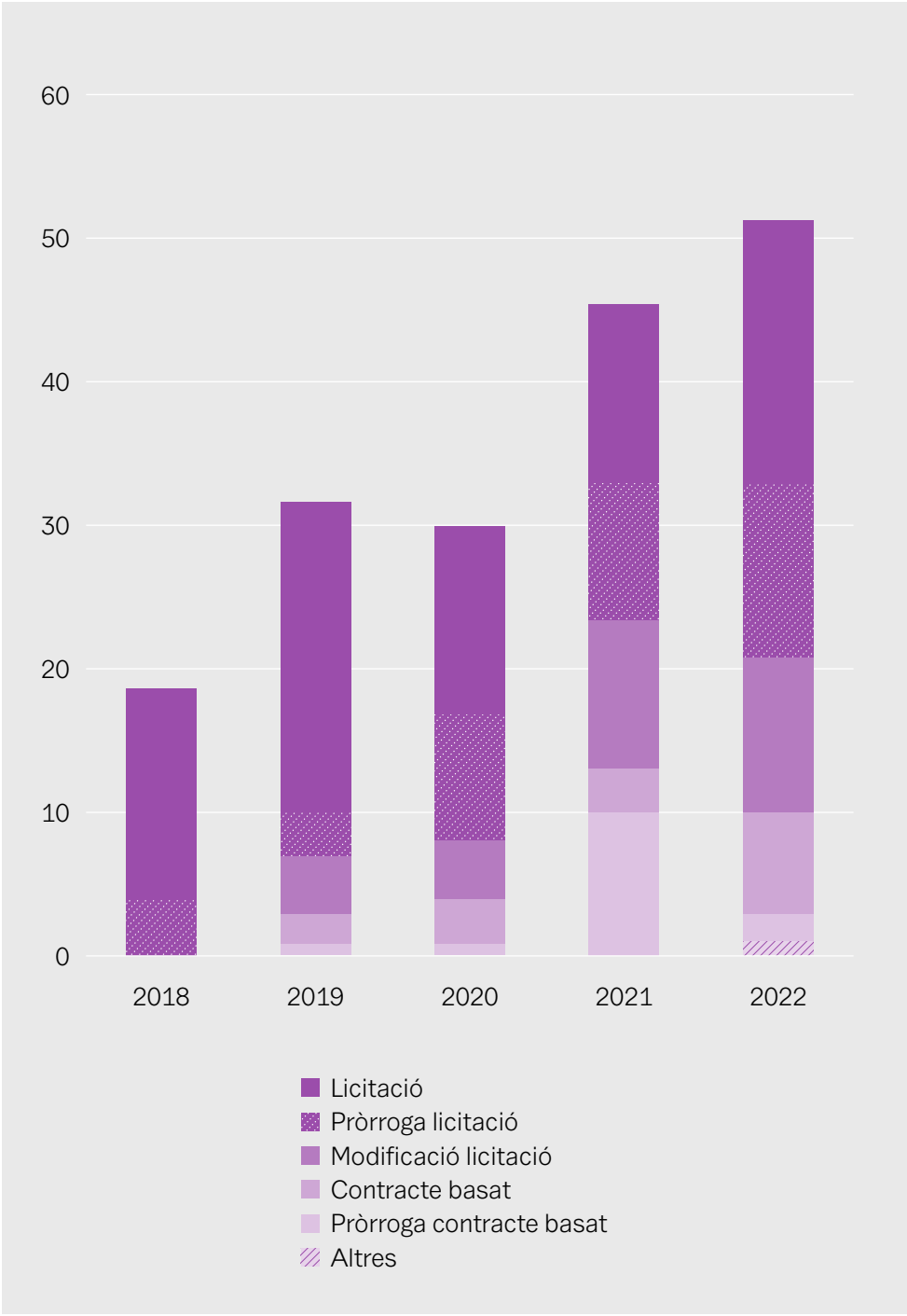
Així mateix, el 2022 s'han adjudicat 33 expedients majors més dels que es van adjudicar el 2018, cosa que suposa un increment del 180 %. La tendència a l'alça en el nombre d'expedients majors evidencia la voluntat del MACBA d'incrementar la contractació major, en detriment de la contractació menor. De la mateixa manera, l'augment de la diversificació de procediments reflecteix una major sofisticació de la contractació del MACBA.

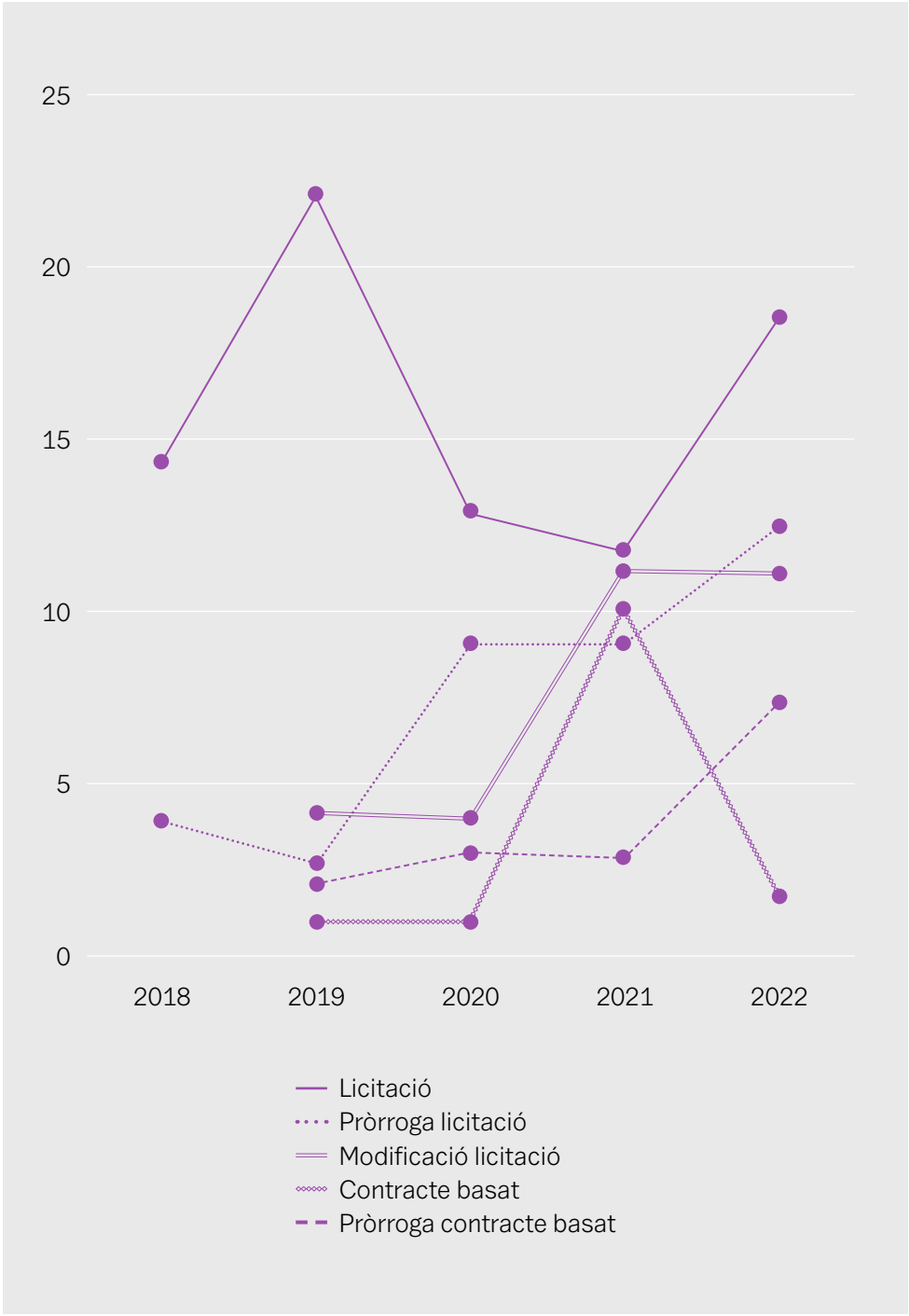
EVOLUCIÓ DEL PES DE LA CONTRACTACIÓ MENOR SOBRE L'IMPORT TOTAL ADJUDICAT

EVOLUCIÓ DEL NÚMERO DE CONTRACTES MAJORS

60
50
40
30
20
10
0
2018
2019
2020
2021
2022
Licitació
Pròrroga licitació
Modificació licitació
Contracte basat
Pròrroga contracte basat
Altres

25
20
15
10
5
0
2018
2019
2020
2021
2022
Licitació
Pròrroga licitació
Modificació licitació
Contracte basat
Pròrroga contracte basat

Vista de les sales del museu, 2022.
Foto: Miquel Coll.

13.5. Transparència

El MACBA té, des de fa anys, un important compromís institucional amb la transparència i el bon govern amb l'objectiu, d'una banda, de posar a disposició dels seus usuaris i la societat en general informació rellevant i de qualitat sobre la institució i, de l'altra, fixar estratègies i avaluar-ne el grau de compliment.

En aquest sentit, el 2022 el MACBA ha continuat publicant al seu portal de transparència la informació corresponent a la publicació activa que ha de permetre conèixer la seva activitat i els seus usos.

La Política de compra i contractació responsable publicada el 2021 mostra els compromisos, principis i criteris del MACBA a l'hora d'adquirir productes i serveis d'una manera més sostenible, així com l'explicació de com es posen en pràctica en els diversos processos de compra. Està prevista l'elaboració d'una «Guia de compres» complementària que detalli els procediments que segueix el MACBA en les seves compres amb l'objectiu que tant els treballadors del museu com els seus proveïdors coneguin els criteris concrets i les metodologies que s'empren.

Pel que fa al dret d'accés, el 2022 s'han rebut dues peticions d'accés a la informació pública de què disposa el MACBA que s'han resolt: una, amb derivació a les administracions i entitats competents en la matèria; i l'altra, amb accés parcial a la informació sol·licitada, ja que aquesta contenia dades personals més enllà de les merament identificatives.

14

Sostenibilitat

Performance *En silencio pero juntos* a l'exposició *María Teresa Hincapié. Si aquest fos un principi d'infinit*, 2022.
Foto: Arnau Rectoret.

Després de cinc anys de construcció, el Projecte de sostenibilitat del MACBA ha consolidat la fita establerta en l'Estratègia 2022, amb la implicació activa de tots els departaments del museu i de bona part dels nostres col·laboradors habituals. Així, ha culminat la implantació d'un sistema orgànic de sostenibilitat que impulsa les bones pràctiques en els àmbits social, ambiental, laboral, econòmic i de bon govern.

Continuant la dinàmica d'anys anteriors, el treball s'ha focalitzat en els set plans de treball de l'Estratègia 2022: accessibilitat, ambient de treball, compra responsable, comunitats, experiència de l'usuari, sostenibilitat ambiental i el treball de fons del mateix Sistema de responsabilitat social.

Governança oberta a la ciutadania / Compromís i diàleg amb els nostres grups d'interès / Treball transversal i col·laboratiu en termes de sostenibilitat / Ús eficient dels recursos públics, producció sostenible i consum responsable / Transparència

14.1. Compromisos

- Compromís amb l'equip. Seguint amb la línia d'acompanyament a les persones, durant el 2022 s'ha continuat el projecte iniciat pel Departament de Persones per millorar la comunicació interna i fomentar la conciliació i la formació. Entre d'altres accions, cal destacar la sèrie de formació cosment, amb la voluntat de donar suport a la salut física i mental, i els grups de treball per a la millora del treball a distància.[1]

  En matèria d'igualtat de gènere, durant el 2022 es va completar l'esborrany del primer Pla d'igualtat del MACBA.
- Compromís amb la comunitat artística. El 2022 el MACBA ha mantingut una important representació d'artistes, col·leccionistes i comissaris locals, que ha culminat amb la nova presentació de la *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*.

  També s'han reforçat les relacions i col·laboracions amb altres institucions i entitats per a coproduccions, itineràncies d'exposicions, residències per a artistes i investigadors, projectes educatius, préstecs d'obres i materials de producció, així com per a l'intercanvi de coneixement.[2]
- Compromís amb els nostres proveïdors. Mitjançant l'aplicació pràctica de la nostra pròpia Política de compra i contractació responsable, publicada el 2021, que estableix els principis i criteris per a adquirir productes i serveis de manera més sostenible. Saber més → Enllaç

Ja des del 2019 seleccionem proveïdors alternatius amb centres especials de treball (CET) i empreses d'economia social i solidària (ESS) del nostre entorn per a diversos serveis (impressió, serveis gràfics, manipulats, tintoreria, formació o gestió de residus).[3]

- Compromís amb els visitants i usuaris del museu, la Biblioteca, el Macba Bar i la botiga.[4] Després de les limitacions causades per les restriccions en el context de la pandèmia, durant el 2022 ha continuat el treball per fer les nostres instal·lacions i el nostre programa més accessibles a tothom.[5]
- Compromís amb el sector educatiu i amb el sector cultural. Durant el 2022 s'han reprès i reforçat les col·laboracions prèvies ja establertes abans de la pandèmia, i s'han trobat nous canals de comunicació i noves formes de treball conjunt.[6]
- Compromís amb els mitjans de comunicació. El Departament de Premsa del MACBA ha consolidat els formats mixtes presencial/en línia i l'ús de eines informàtiques per tal de facilitar el treball dels periodistes.[7]
- Compromís amb la ciutat de Barcelona i el barri del Raval. Durant el 2022 s'han consolidat les relacions amb les institucions i els diversos actors socials de la ciutat, acostant-nos a les diferents realitats i perspectives, posant el museu al servei de la comunitat, escoltant les necessitats que han anat sorgint i oferint/cedint espais i recursos.

  El 2022 s'ha iniciat el projecte de creació comunitària Jardí Ambulant, un espai de trobada, imaginació i treball conjunt.[8]

[1] Vegeu l'apartat 13.2. d'aquesta Memòria.
[2] Vegeu els apartats 3.3., 3.4. i 4.3. d'aquesta Memòria.
[3] Vegeu l'apartat 13.4. d'aquesta Memòria.
[4] Vegeu el capítol 10. d'aquesta Memòria.
[5] Vegeu l'apartat 7.3. i l'Annex C (C.3.) d'aquesta Memòria.
[6] Vegeu els capítols 6. i 7. i l'apartat 11.1. d'aquesta Memòria.
[7] Vegeu l'apartat 9.1. d'aquesta Memòria.
[8] Vegeu l'apartat 14.2. d'aquesta Memòria.

Atesa la necessitat de les entitats de comptar amb espais més grans, el MACBA ha continuat acollint activitats d'algunes entitats del barri com ara el Casal dels Infants del Raval, el programa Rava[L]inks. Formació vivencial per a joves del Raval, i l'espai Eamiss, que ofereix suport a la comunitat filipina.[9]

El novembre del 2022 es va celebrar de nou el Festival de sopes del món mundial en col·laboració amb l'equip del projecte «La Cuina» en el marc del Festival de Cultura Raval(s).

El MACBA col·labora anualment amb la festa «Barcelona dibuixa», la gran festa del dibuix de la ciutat.[9]

- Compromís amb el medi ambient. Durant el 2022 hem continuat amb el treball de reducció de la nostra petjada de carboni, consolidant les bones pràctiques del Distintiu de garantia de qualitat ambiental de la Generalitat de Catalunya obtingut el 2020. En la categoria d'equipaments culturals, aquesta distinció defineix criteris ambientals estrictes relacionats amb la gestió de residus, estalvi i eficiència energètica, incorporació de sistemes d'estalvi d'aigua, criteris de compres de productes certificats amb etiquetes ecològiques i criteris de mobilitat sostenible tant per als treballadors com per als usuaris, entre d'altres.[10]

La preocupació pel medi ambient (ecologia, emergència climàtica, l'explotació dels recursos naturals, la relació amb la natura i el entorn, entre altres temes) ha estat present també d'una manera continuada a la nostra programació d'activitats i exposicions, a la configuració del futur nou Programa d'Estudis Independents (PEI), a la nova edició de L'Internationale, a les nostres publicacions i a les obres de la Col·lecció MACBA.

[9] Vegeu l'apartat 11.2. d'aquesta Memòria.
[10] Vegeu l'apartat 15.3. d'aquesta Memòria.

14.2. Projectes comunitaris i cívics

El 2022 s'ha iniciat un nou projecte amb vocació comunitària que ofereix una oportunitat per a construir una nova narrativa, compartida i significativa amb el veïnat del Raval.

Amb aquesta idea ha començat el projecte Jardí Ambulant, un espai on es generen converses que contribueixen a la ideació d'un projecte de museu comú. L'objectiu del Jardí Ambulant va més enllà de recollir i incorporar les diferents preocupacions sorgides al barri del Raval al voltant del museu. Està concebut amb les propostes del veïnat i és un espai d'intervenció i reunió del barri. És un espai que trenca amb les lògiques de la institució i posa de manifest el canvi cap a la integració d'aspectes socials, ambientals i organitzatius del MACBA.

Per dur-lo a terme, el Jardí Ambulant se servirà, al llarg de la seva trajectòria, de la metodologia de participació ciutadana de Recetas Urbanas, l'estudi d'arquitectura que des de fa més de dues dècades dirigeixen Santiago Cirugeda i Alice Attout.

14.3. Gestió ambiental

El 2018 es va implantar un sistema de gestió mediambiental que ens va permetre organitzar-nos per desenvolupar més accions en aquest sentit. El 2022 hem continuat amb les accions i objectius que s'havien marcat al primer cicle del projecte (2018-2020).

Una de les principals àrees de treball dins del Projecte de sostenibilitat i responsabilitat social ha estat incorporar la sostenibilitat mediambiental en la producció i el desenvolupament de la nostra activitat. D'aquesta manera, s'ha posat en relleu el treball que el MACBA, com a institució pública, ha desenvolupat sempre en l'optimització de processos i la gestió eficient dels recursos.

ACCIONS I OBJECTIUS MEDIAMBIENTALS (SEGON CICLE DEL PROJECTE DE GESTIÓ AMBIENTAL 2021-2023)

- Projecte de millora de l'eficiència energètica, amb mesures d'estalvi, substitució d'equips i materials i monitorització dels consums, que ha portat a un estalvi acumulat de més d'un 20 % des del 2014. Des del 2019 es fa servir energia elèctrica 100 % d'origen renovable.
- El MACBA és membre de Barcelona+Sostenible des del 2019. Juntament amb més de mil organitzacions compromeses amb la sostenibilitat ambiental, social i econòmica, aquesta xarxa local té com a objectiu construir col·lectivament una ciutat responsable amb l'entorn i les persones. Durant aquests anys ens hem compromès amb diverses causes promogudes per la xarxa, com als processos participatius de la Taula ciutadana de sostenibilitat, l'emergència climàtica, l'alimentació sostenible, etc.

- Implementació de mesures de gestió mediambiental i sostenibilitat com a requisits, clàusules i criteris de valoració als concursos públics (neteja, residus, cafeteria, botiga, etc.) i a les compres en general en aplicació de la nostra pròpia Política de compra i contractació responsable.
- Racionalització de processos i consums, mitjançant la revisió de les inèrcies pròpies de la nostra activitat posant el focus en la sostenibilitat, per reduir, reutilitzar, reciclar i reparar abans de fer nous encàrrecs. En aquest sentit, als nostres transports d'obres d'art es fan servir habitualment caixes de fustes reciclades, i sempre es busquen rutes combinades ja existents per reduir la petjada de carboni.
- Política de desmaterialització i minimització de l'impacte de la comunicació, que inclou la racionalització de la producció i el transport de materials, la selecció de matèries primes més sostenibles, l'eliminació de plàstics d'un sol ús i la reutilització de fulletons informatius i fulls de mà. Aquest és un altre exemple de compra conscient: periòdicament fem una reflexió entorn de la nostra producció de fulls de mà i suports en paper per ajustar-la a les necessitats reals del moment, adaptant tots els aspectes del procés, com els dissenys, tiratges, materials, transports o sistemes de reposició, reutilització i minimització de residus.
- El 100 % del paper utilitzat a la nostra comunicació és reciclat i/o d'origen sostenible, i també s'apliquen mesures d'estalvi, substitució de productes i monitorització dels consums de paper a oficines, cosa que ha permès reduir el consum total en un 40 % des del 2013.
- Construcció de la nostra pròpia política ambiental de les exposicions, basada en la Instrucció tècnica en matèria de sostenibilitat de l'Ajuntament de Barcelona. Aquest protocol inclou també un projecte d'economia circular (reutilització de mobiliari i elements auxiliars, materials de producció, etc. entre departaments i amb altres entitats de la ciutat), i un balanç de sostenibilitat al final de cada projecte expositiu per avaluar l'ús eficient i responsable dels recursos.
- Substitució de productes i materials (equips audiovisuals i informàtics, material d'oficina, neteja, elements de producció, paper, etc.) per altres més sostenibles, tenint en compte el seu cicle de vida complet, i redacció del protocol de gestió de residus.
- Pla de formació i sensibilització ambiental per a la plantilla, amb sessions amb experts, comunicacions internes, tallers i protocols per promocionar hàbits de consum responsable.
- Pla de mobilitat sostenible. En una primera fase, el 2019, es va contemplar la mobilitat quotidiana de l'equip (amb més del 75 % d'ús de mitjans sostenibles i un ús residual del vehicle privat), que en un futur abordarà els viatges de treball de la plantilla i col·laboradors i els desplaçaments dels visitants per arribar al museu.
- Reducció del consum de plàstics d'un sol ús i adhesió al Compromís Barcelona Plàstic Zero. Després d'eliminar els gots de plàstic de les oficines el 2019, el 2020 es van substituir les ampolles de plàstic per altres de vidre a les activitats. Durant el 2021 i el 2022 s'ha continuat l'esforç revisant embalatges i materials de producció.
- Treball actiu entorn dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), identificant l'impacte de la nostra activitat i també difonent i sensibilitzant a través de la nostra programació (ODS 3 Salut i benestar, ODS 7 Energia neta i assequible, ODS 11 Ciutats i comunitats sostenibles, ODS 12 Consum i producció responsables, ODS 13 Acció climàtica).

El 2022 el MACBA ha renovat el Distintiu del Compromís Biosphere de Turisme Sostenible de la ciutat de Barcelona (obtingut per primera vegada el 2019), un treball reforçat pel Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental als equipaments culturals de la Generalitat de Catalunya, obtingut el 2020.

Vista de l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, 2022.
Foto: Miquel Coll.

El museu possible és diàleg – canvi – comunitat – participació – vincle – debat – creació – reflexió – cos – pensament – afecte – ciutat – emoció – barri – poètica – connexió – veu – música – cuina – joc – hàbitat – paraula. El museu possible és teu.

Edició i correcció:
Ana Jiménez Jorquera

Disseny editorial i maquetació:
Jordi Masdeu Studio
Jaume Serradelarca

Editor:
MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona
Plaça dels Àngels, 1
08001 Barcelona

© de l'edició: MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona, 2023.
© dels textos: els autors.
© de les obres: els artistes: Maria José Arjona; Evru/Zush, VEGAP, Barcelona; Família Josep Grau-Garriga, VEGAP, Barcelona; Fuensanta «La Moneta»; Javiera de La Fuente; Teresa Lanceta, VEGAP, Barcelona; Carrie Mae Weems; Cinthia Marcelle; Ana Morales; Teresa Solar, VEGAP, Barcelona; TAAHLIAH; Francesc Torres, VEGAP, Barcelona; Oriol Vilanova; Santiago Zuluaga Hincapié.
© de les fotografies: Fundació "la Caixa" (p. 52); Fundación ICO (p. 45); Derek Kreckler (p. 42); MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona (p. 1, 7, 11, 15, 17, 19-20, 23, 26-29, 31-32, 34, 37, 39, 41, 47-48, 57, 61, 63, 65, 69-71, 76-81, 85, 87-88, 90-91, 93, 96-97, 99-101, 104, 107, 109-110, 113, 118-119, 121, 125, 129-130, 143, 147, 149, 161; Museu d'Art Contemporani d'Eivissa (p. 21).

Fotografies: Col·lecció MACBA. Centre d'Estudis i Documentació. Fons Històric MACBA.

S'han fet totes les gestions possibles per identificar els propietaris dels drets d'autor. Qualsevol error o omissió accidental, que s'haurà de notificar per escrit a l'editor, es corregirà en edicions posteriors.

Tots els drets reservats.

Imatge de la coberta:
Inauguració de l'exposició *Col·lecció MACBA. Preludi. Intenció poètica*, 2022.
Foto: Miquel Coll.

MUSEU
D'ART CONTEMPORANI
DE BARCELONA

macba.cat